

**Železnato
vino**

**LEKARJA
Piccoli - ja**
v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah

 **krepča
malokrvne,
nervozne in
slabotne osebe**

Polliterska
steklenica
velja 2 K.

Je v razprodaji v
lekarnah v Celju,
Mariboru itd., ena
steklenica K 2-40.

Sloveči profesorji medicine in zdravniki
priporočajo

tinkturo za želodec

lekarja **Gabrijela Piccoli - ja** v Ljubljani
dvornega zalagatelja Njega svetosti papeža

kot sredstvo, ki krepča želodec, vzbuja tek, po-
spešuje prebavljanje in odprtje telesa, posebno
za one, ki trpe na zastaranem zaprtju.

Tinkturo za želodec razpošilja lekarnar **PICCOLI** v
Ljubljani v škatljicah z 12 steklenicami za K 2-52, s
24 steklenicami za K 4-80, s 36 steklenicami za K 7-
s 70 steklenicami za K 13-—. Poštni zavoj po 5 kg.

Se prodaja v lekarnah v Celju, v Mariboru itd.
po 30 vin. steklenica.

Edina zaloga na Kranjskem

LEKARNA PICCOLI

PRI ANGELU

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.

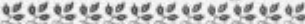
Zunanja naročila izvršuje lekar **GABRIJEL PICCOLI** v Ljubljani točno,
ako se mu pošlje znesek ali po poštnem povzetju.

POSOJILNICA

v Celju

v lastni hiši „Narodni dom“.

Ta, leta 1881. z neomejeno za-
vezo ustanovljen zavod, šteje nad
4000 zadrušnikov, kateri imajo
vplačanih deležev nad 92.000 K
ter ima 5.300.000 K hranilnih vlog
in nad 300.000 K rezervnega za-
klada.

 Hranilne vloge obrestuje po
 $4\frac{1}{2}$ in $4\frac{1}{10}\%$ ter plačuje rentni
davek sama. Posojila pa se dajo
na osebni kredit po 6% in na
goli hipotekarni kredit po $5\frac{1}{2}\%$.

➤ Uradni dan je vsak **torek** in
petek dopoldne.

Južno-štajerska
hranilnica

v Celju, „Narodni dom“

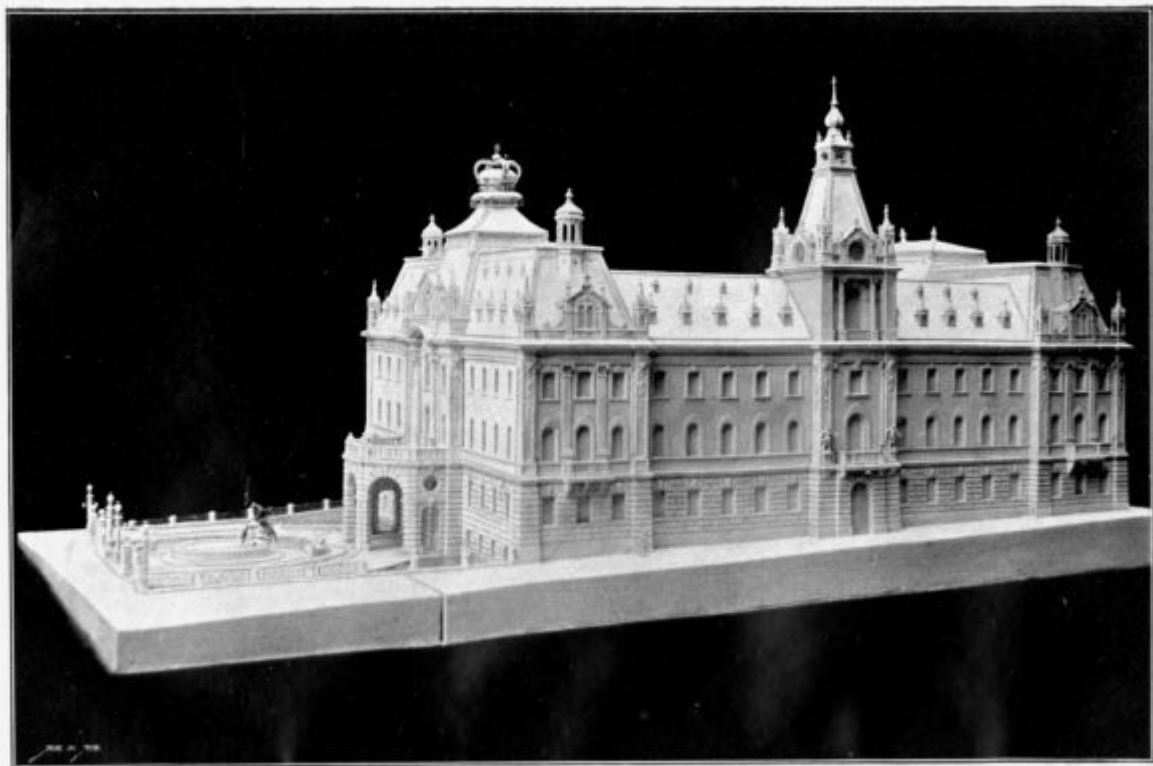
za katero jamčijo okraji: Sevnica,
Gornjigrad, Šoštanj, Vransko in
Šmarje pri Jelšah za popolno var-
nost vlog in za njihovo po pravilih
določeno obrestovanje do **neomejene**
visokosti, ima sedaj **čez tri in tri četr**
milijona kron hranilnih vlog.

Hranilnica posluje s strankami vsak
torek in **petek** dopoldne, za druga
opravila pa je uradnica odprta vsaki
dan ob navadnih urah.

Hranilne vloge obrestuje po 4%
in pripisuje obresti poltetno h kapitalu,
ter plačuje **rentni davek hranilnica**
sama in ga ne odtegne vlagateljem
tako, da dobe isti **popolnoma nad**
 4% obresti.

Izposojuje pa na zemljiško varnost
po **5 odstotkov**.

Deželni dvorec v Ljubljani.

Leto XIV.

Ilustrovani
**NARODNI
KOLEDAR**

: 1903

Uredil in izdal
DRAGOTIN HRIBAR
v Celju.

17504/14

20.11.14
4.3.14

Leto 1903

je navadno leto ter ima 365 dni med temi je 66 nedelj in praznikov.

Leto 1903 je 6616. leto julijanske perijode, 8003. po stvarjenju sveta. — Židovsko leto 5663., ki se je začelo dne 2. vinotoka 1902, je črezštevilno navadno leto, ki ima 355 dni ter jenja dne 21. kimovca 1903, nakar se začne 22. kimovca židovsko leto 5664., ki je redno navadno leto in šteje 354 dni. — Mohamedansko leto 1320., ki se je začelo 10. malega travna 1902, je navadno leto, ki šteje 354 dni, in jenja 29. sušca 1903, nakar se prične 30. sušca prestopno mohamedansko leto 1321., ki šteje 355 dni.

Važne letnice iz slovanske zgodovine in drugi važni dogodki iz slovenskih pokrajin.

Dne 1. prosinca l. 1584. dokončan je tisk prve imenitne slovenske knjige: „Biblia, tu je use svetu Pismu Stariga ien noviga Testamenta, Slovenski tolmazhena scusi Juria Dalmatina“.

Dne 1. prosinca l. 1812. uveden je v ilirskih vojvodinah francoski koledar, ki odpravi katoliške praznike, razen nedelj, Božiča, vnebohoda Kristusovega, vnebovzjetja Matere božje in praznika vseh svetnikov.

Dne 3. prosinca l. 1703. pride princ Evgen Savojski k vojski na Laško potujoč, v Ljubljano.

Dne 12. prosinca l. 1615. dobe Kacijanarji baronsko diplomo in dne 28. vel. travna l. 1665. grofovski naslov.

Dne 5. svečana l. 1421. napade Žižka Adamite na nekem osredku v Ložnici ter jih popolnoma potolče.

Dne 8. svečana l. 1444. potrdi cesar Friderik v Ljubljani in Kamniku vse pravice in svoboščine.

Dne 12. svečana l. 1774. porodi se Valentin Stanig, obuditelj slovenske zavednosti na Primorskem.

Dne 17. svečana l. 1601. sežgo v Kranju protestantske knjige na trgu blizu „prangarja“.

Dne 19. svečana l. 1886. umrl je v Adlešicah v črnomaljskem okraju pisatelj slovenski, Leopold Gorenjec „Podgoriški“, porojen 12. listopada l. 1840. v Št. Rupertu na Dolenjskem.

Dne 23. svečana l. 1527. kronan je bil Ferdinand za kralja v Pragi, češke dežele se združijo z Avstrijo.

Dne 24. svečana l. 1721. da Petar Veliki, ruski car, novo ustavo za rusko cerkev.

Dne 27. svečana l. 1275. izroči Rudolf I. Koroško in Kranjsko vojvodi Filipu.

Dne 3. sušca l. 1480. sklenil je deželni zbor Kranjski v Ljubljani, pobirati takozvani „turški vinar“.

Dne 3. sušca l. 1605. pogori na šentpeterskem predmestju v Ljubljani 53 hiš.

Dne 5. sušca l. 1477. dobilo je mesto Krško mestne pravice.

Dne 8. sušca l. 1553. ustanovi cesar Ferdinand za oslabele rudarje idrijsko dvorno bolnico.

Dne 8. sušca l. 1528. potolče Ivan Kacijanar pri Szinjeji blizu Košic vojsko kralja Zapolje.

Dne 8. sušca l. 1811. odpravi francoska vlada samostan usmiljenih bratov v Ljubljani.

Dne 9. sušca l. 1528. požigali in plenili so Turki že ob poluosmih pred Postojino.

Dne 10. sušca l. 1573. zahtevajo kranjska duhovščina, potem mesta in trgi v deželnem zboru enakopravnosti zaradi volitev.

Dne 10. sušca l. 1601. razstrele v Radovljici protestantsko cerkev.

Dne 10. sušca l. 1655. porodi se v Ljubljani dr. Ivan Gregor Dolničar pl. Thalberg, zgodovinar kranjski; † dne 3. vinotoka l. 1719.

Dne 12. sušca l. 1528. odženo Turki več stotin kristijanov v Bosno v sužnost.

Dne 1. mal. travna l. 1797. pride francoski general Bernadotte v Ljubljano.

Dne 6. mal. travna l. 1580. izda nadvojvoda Karol poseben rudarski red za Idrijo, katero je istega leta dobil v svojo last.

Dne 11. mal. travna l. 1004. poklonil je kralj Henrik II. graščino Bled škofijstvu briksenskemu.

Dne 15. mal. travna l. 1811. zapove cesar Napoleon novo organizacijo ilirskih dežel.

Dne 16. mal. travna l. 1257. ustanovitev prve javne bolnice na Dunaju pod češkim Otakarjem.

Dne 1. vel. travna l. 1567. potrdi nadvojvoda Karol v Gradcu vse pravice kranjske dežele, Istre, slovenske marke in Metlike.

Dne 1. vel. travna l. 1848. povabi grof Lev Thun vse Slovane k slovanskemu kongresu v Zlato Prago.

Dne 2. vel. travna l. 1447. zapove cesar Friderik IV. Ljubljancem, da pomagajo mesto utrditi.

Dne 3. vel. travna l. 1524. pogori Novi trg v Ljubljani z deželno hišo in orožarno.

Dne 3. vel. travna l. 1635. vnel se je v Preboldu in Ostrvici nad Celjem punt.

Dne 7. vel. travna l. 1797. izroči general Bernadotte vlado kranjske dežele avstrijskemu generalu Meerveldtu in 8. vel. travna odrinejo zadnji Francozi iz Ljubljane.

Dne 8. vel. travna l. 1079. umori kralj Boleslav II. svojeročno sv. Stanislava v neki kapeli v Krakovem.

Dne 8. vel. travna l. 1561. napadejo Turki Kostel na Kolpi.

Dne 13. vel. travna l. 1615. in dne 9. svečana l. 1621. potrdi brižinski škof vse stare pravice rudarstva v Gorenjih in Dolenjih Železnikih.

Dne 3. rožnika l. 1472. sežgo Turki cerkev sv. Petra v Ljubljani.

Dne 3. rožnika l. 1849. vhod Rusov v Požunj.

Dne 4. rožnika l. 1471. razgrajajo Turki okolo Ljubljane.

Dne 10. rožnika l. 1592. pride Hasan paša z veliko vojsko pred Vihič, kjer je zapovedoval Josip Lamberški.

Dne 11. rožnika l. 1077. podar kralj Henrik IV. oglejskemu patrijarhu Sigehardu „kranjsko“ in „slovensko“ (wendische) marko.

Dne 14. rožnika l. 1798. porodi se Fran Palacky, imenitni češki zgodovinar.

Dne 14. rožnika l. 1810. zatro Francozje kapucinski samostan v Ljubljani, katerega spremene v vojaško skladišče.

Dne 16. rožnika l. 1826. uničijo s posabljanjem puntarske janičarje v Carigradu.

Dne 2. mal. srpana l. 1703. odpro uršulinke žensko šolo v Ljubljani.

Dne 4. mal. srpana l. 1521. potrdi nadvojvoda Ferdinand na prošnjo županstva vse pravice, svoboščine in privilegije mestu ljubljanskemu, katere je bilo prejelo od Friderika IV., Maksimilijana ter njiju prednikov.

Dne 4. mal. srpana l. 1591. † Jakob Petelin (Gallus) v Pragi, porojen na Kranjskem okolo 1550. leta.

Dne 6. mal. srpana l. 1418. potrdi Ernest Železni Ljubljani vse privilegije, katere je dotlej imela.

Dne 7. mal. srpana l. 1631. pogori avguštinski samostan v Ljubljani.

Dne 7. malega srpana leta 1809. naloži Napoleon I. Kranjski 15,260.000 frankov kontribucije.

Dne 9. mal. srpana l. 1457. poklonijo se Ribničanje cesarju Frideriku IV.

Dne 11. mal. srpana l. 1617. prekorači Markvard, vitez nemškega reda in kranjski vojni komisar, s kranjskim viteštvom in 100 kmeti ponoči Sočo in zapodi 800 Benečanov v beg.

Dne 17. mal. srpana l. 1493. pogori vsa Ljubljana in pogine 19 oseb v ognju.

Dne 1. vel. srpana l. 1373. pogori velik del Ljubljane.

Dne 2. vel. srpana l. 1563. dobi Sebastijan Krelj (v Ljubljani) službo protestantskega pridigarja.

Dne 3. vel. srpana l. 1621. prosijo Štajerci deželne stanove kranjske pomoči zoper ogrskega rovarja Batijanija.

Dne 10. vel. srpana l. 1668. je uničil grozen požar nad polovico Kranja.

Dne 18. vel. srpana l. 1451. zapove cesar Friderik IV. Kamničanom, da pomagajo kopati mestni rov.

Dne 20. vel. srpana l. 1749. pogori ob tretji uri popoldne mesto Kranj.

Dne 24. vel. srpana l. 1475. je bila pri Lembachu bitka kristjanov s Turki. Takrat je palo mnogo kranjskih plemičev.

Dne 26. vel. srpana l. 1278. bil je Otakar, češki kralj, v bitki na Marskem polju ubit.

Dne 29. vel. srpana l. 1526. zmagajo Turki pri Mohaču; Ogrsko in del južnih Slovanov jim pride v oblast.

Dne 31. vel. srpana l. 1589. je umrl Jurij Dalmatin pri Sv. Petru poleg Postojne.

Dne 1. kimovca l. 1686. postilo se je mesto Ljubljana ob kruhu in vodi, da bi tako izprosilo naši vojski, stoječi pred Pešto, zmago nad Turki.

Dne 3. kimovca l. 1313. umrje v Ljubljani Ana, hči češkega kralja Venceslava, soproga vojvode Henrika.

Dne 12. kimovca l. 1798. je bil porojen pesnik Ivan Vesel (Koseski) v Kosezah na Gorenjskem, umrl dne 26. sušca l. 1884.

Dne 13. kimovca l. 1813. so pripeljali 32 voz francoskih ranjencev iz Šmarja v Ljubljano.

Dne 14. kimovca l. 1449. prepove cesar Friderik sejme na lgu, v Šmarju in na drugih krajih, samo, da bi Ljubljančanje škode ne trpeli.

Dne 15.—21. kimovca l. 1812. bil je strahoviti požar Moskve.

Dne 16. kimovca l. 1532. so naskakovali Turki Maribor, katerega je izvrstno branil Žiga Višnjegorski ter srečno odbil tri naskoke turške drhali.

Dne 23. kimovca l. 1813. zasedejo avstrijski polki Ljubljano.

Dne 1. vinotoka l. 1533. razglase na Kranjskem s Turki sklenjen mir.

Dne 13. vinotoka l. 1814. prognali so Francoze iz Idrije.

Dne 16. vinotoka l. 1809. napade 800 oboroženih kmetov francoskega rudarskega oskrbnika Toulona v Idriji in ga zapro.

Dne 22. vinotoka l. 1809. naznani streljanje na ljubljanskem gradu in zvonjenje po vseh cerkvah, da se je sklenil s Francozi mir.

Dne 25. vinotoka l. 1784. odpravljen je zatiški cistercijanski samostan.

Dne 27. vinotoka l. 1835. porojen je bil pesnik Simon Jenko na Podreči, umrl v Kranju dne 21. vinotoka 1859.

Dne 31. vinotoka l. 1851. umrl je Peter Petrovič II. Njegoš, vladika črnogorski.

Dne 3. listopada l. 1443. potolče Ivan Hunjad pri Nisi na bolgarski Moravi Turke. 2000 jih obleži, 4000 pa jih je ujetih.

Dne 11. listopada l. 870. dal je kralj Ljudevit oslepiti Rastislava, strica moravskega kneza Svatopluka.

Dne 12. listopada l. 1809. odstranijo Francozje v Ljubljani z vseh javnih in privatnih poslopij avstrijskega orla.

Dne 16. listopada l. 1887. umrl je v Ljubljani slovenski jezikoslovec Fran Levstik, porojen v Retijah na Dolenjskem, dne 27. kimovca leta 1831.

Dne 22. listopada l. 1253. prevzame Otakar češko kraljestvo.

Dne 25. listopada l. 1780. izgotovljen je v Ljubljani Gruberjev kanal.

Dne 26. listopada l. 1800. porojen je bil na Slomu Anton Martin Slomšek, poznejši škof lavatinski, umrl 24. kimovca l. 1862. v Mariboru.

Dne 28. listopada l. 1805. pridejo Francozje drugič v Ljubljano.

Dne 30. listopada l. 1433. konec husitske vojne na Češkem.

Dne 3. grudna l. 1809. prisežejo v poslopiju deželne vlade vsi javni uradniki ljubljanski novemu vladarju Napoleonu zvestobo.

Dne 4. grudna l. 1462. razpodi češki kralj Jurij Poděbrad puntarje, ki so na Dunaju oblegali cesarja Friderika IV.

Dne 6. grudna l. 1784. je bil v Ljubljani močan potres.

Dne 12. grudna l. 1760. rodi se pravoslovec Tomaž Dolinar.

Dne 24. grudna l. 1782. zatrl je cesar Jožef mnogo samostanov, med temi tudi Zajčki samostan.

Dne 25. grudna l. 1356. razglasi cesar Karol IV. v Pragi zlatopečatno pismo.

Dne 29. grudna l. 1600. sežgo na ljubljanskem trgu osem voz slovenskih protestantskih knjig in dne 9. prosinca l. 1601. zopet tri voze.

Časoštetje.

	Let
Po štetju novejših Judov, ki se začne l. 3769. pred Kristusovim rojstvom	5663
Po zgradbi Rima, 753 pred Kr. roj.	2656
Od Kristusovega rojstva	1903
Od razdejanja Jeruzalema	1834
Od ustanovitve Dunaja na mestu starega gorskega mesteca Veana	1603
Po konstantinopolitanski éri od zgradbe Carigrada, 330 let po Krist. roj.	1573
Od začetka selitve narodov	1530
Odkar je bil premagan Atila na Katalonskem polju	1452
Od razpada zahodnorimskega cesarstva	1428
Od začetka turškega časoštetja (hedžra)	1321
Od Mohamedovega bega iz Meke v Medino	1320
Od početka križarskih vojsk	808
Od rojstva Rudolfa habsburškega	685
Od nastopa vladarstva Habsburžanov v Avstriji	621
Odkar je bila velika kuga na Dunaju	554
Od iznajdbe strelnega smodnika po Bertoldu Schwarzu	553
Od ustanovitve vseučilišča na Dunaju	538
Od iznajdbe tiskarske umetnosti leta 1440.	463
Od odkritja Amerike	411
Od odkritja pomorske poti v Indijo po Vasco de Gami	406
Od prvega obleganja Dunaja po Turkih	375
Od iznajdbe kolovrata	373
Od gregorijanske poprave koledarja leta 1582. po papežu Gregoriju XIII.	321
Od odkritja Avstralije	292
Od drugega obleganja Dunaja po Turkih	219
Od iznajdbe drevesnega ceplenja s popkom po vrtnarju Holt-u	173
Od iznajdbe parnega stroja po Jamesu Watt (Angleško)	140
Od iznajdbe železnice po Edgeworth-u (Angleško)	125
Od smrti Marije Terezije	123
Od odprave robstva v Avstriji po cesarju Jožefu II.	122
Od iznajdbe plinove razsvetljave	102
Od vpeljave avstrijske cesarske časti v letu 1804.	99
Od iznajdbe parobroda po Rob. Fulton-u (Amerika)	96
Od bitke narodov pri Lipskem	90
Od prvega poskusa z Reseljevim ladijskim vijakom	73
Od iznajdbe elektro-magnetične telegrafije	59
Od iznajdbe šivalnega stroja	58

	Let
Od nastopa vlade Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. v letu 1848.	55
Od odprave tlake in desetine	55
Od podelitve februarske ustave	43
Od odprave suženjstva v Severni Ameriki	40
Od odpretja Šueškega prekopa	35
Od vpeljave meterske mere v Avstriji	28

Sodnijske počitnice.

Ob nedeljah, kakor tudi na božični dan se ne smejo vršiti obravnave. Odreditev obravnave na kak drug praznik je dovoljena le, ako je nevarnost zamude (§ 221. civ.-pravd. r.).

Kot prazniki morajo veljati: 1. in 6. prosinec, svečnica, oznanenje Device Marije, Kristusov vnebohod, velikonočni in binkoštni ponedeljek, dan presv. Rešnjega telesa, god sv. Petra in Pavla, vnebovzetje Device Marije, rojstvo Marije Device, god vseh svetnikov, preč. spočetje Marije Device, 25. gruden, dan deželnega patrona in razen tega za vsako sodnijo oni verski prazniki, ob katerih dneh v dotičnem sodnem kraju običajno miruje opravični promet. Zadnjo vrsto praznikov določi in naznani višje-deželnosodni predsednik za posamezne dele svojega okraja (§ 44. just. min. odredbe z dne 5. vel. travna 1897, št. 112 drž. zak.). Sodnijske počitnice trajajo šest tednov; začno se pri vseh sodiščih dne 15. mal. srpana, in trajajo do vštetega 25. vel. srpana. Med sodnijskimi počitnicami se vrše obravnave samo o počitniških stvareh (§§ 222. in 223. civ.-pravd. reda in § 47. just. min. odredbe z dne 5. vel. travna 1897, št. 112 drž. zak.).

Godovinska števila za leto 1903.

Gregorijanski koledar.

Zlato število	2	Rimsko število	1
Epakta ali lunino kazalo	II	Nedeljska črka	D
Solčni krog	8	Letni značaj ali god. št.	22

Julijanski koledar.

Zlato število	4	Rimsko število	I
Epakta ali lunino kazalo	XXIV	Nedeljska črka	E
Solčni krog	8	Letni značaj ali god. št.	—

Dvorni prepovedani časi,

kadar so zaprta c. kr. dvorna gledališča.

Dne 28. rožnika (na večer pred smrtnim dnevom Nj. Veličanstva cesarja Ferdinanda I.). Dne 9. kimovca (na večer pred smrtnim dnevom Nj. Veličanstva pokojne cesarice Elizabete). — Vsled posebnih zadržkov se prelože lahko ti dnevi po najvišjem odloku.

Državni prepovedani časi.

Javni plesi in bali so prepovedani zadnje tri dni velikega tedna, v dan presv. Rešnjega Telesa in 24. grudna, o Veliki noči in Binkoštih. — Druge javne veselice, n. pr. koncerti in slične muzikalne priredbe, razstave itd., so prepovedane zadnje tri dni velikega tedna in 24. grudna. — Igre v gledališčih so prepovedane zadnje tri dni velikega tedna, v dan presv. Rešnjega Telesa in 24. grudna. Na velikonočno in binkošno nedeljo in 25. grudna se smejo gledališke igre predstavljati le v dobrodelne namene in z dovoljenjem dotične politične oblasti.

Premakljivi prazniki.

Za katolike in protestante.

Ime Jezus	18. prosinca.
Septuagesima	8. svečana.
Pepelnica	25. svečana.
Marija Devica sedem žalosti	3. malega travna.
Velika noč	12. malega travna.
Križevo (prošnji dnevi)	18., 19. in 20. velikega travna.
Vnebohod	21. velikega travna.
Binkošti	31. velikega travna.
Sv. Trojica	7. rožnika.
Sv. Rešnje Telo	11. rožnika.
Srce Jezusovo	19. rožnika.
Angeljska nedelja	30. velikega srpana.
Ime Marijino	13. kimovca.
Rožnenska nedelja	4. vinotoka.
Posvečenje cerkvâ	18. vinotoka.
1. adventna nedelja	29. listopada.

Od Božiča do pepelnice je 62 dni ali 8 tednov in 6 dni. Predpust traja 49 dni ali 7 tednov. Po razglašenju Gospodovem so 4 nedelje, po Binkoštih 25, po sv. Trojici 4, predpustnih nedelj pa 7. Post se

začpe 25. svečana, konča pa 11. malega travna. Postna dōba je 46 dni.
— Novo leto pade na četrtek, in Božič na petek.

Za Grke in Ruse.

Triodijum	26. prosinca.
Septuagesima	2. svečana.
Pepelnica	19. svečana.
Velika noč	6. malega travna.
Vnebohod	15. velikega travna.
Binkošti	25. velikega travna.
1. adventna nedelja	30. listopada.

Letni vladar za l. 1903 je Jupiter.

Planet Jupiter je največji člen ozvezdja solnca; njega masa je 1047krat manjša od solnca, presega pa ono naše zemlje za približno 300krat. Jupitrov obtek okrog solnca traja skoro 12 let; za en obrat okrog lastne osi potrebuje 10 ur; posledica tega hitrega obrata je, da ima Jupiter zelo ploščnate tečaje, in sicer je premer njegovega tečaja $\frac{1}{14}$ manjši od središčnega premera. Jupiter je poleg Venere najsvetlejša zvezda na večernem nebu. Jupiter ima 5 mesecev, od katerih so štirje krajni prav svetli, katere je tudi raditega že Galilei kmalu po iznajdbi daljnogleda našel, medtem ko je peti (notranji) zelo slabo razsvetljeno in neznatno nebesno telo, katero je odkril šele 9. kimovca 1892 E. E. Barnard z velikim refraktorjem (lučelomcem) iz Lickove zvezdolednice.

Letni časi.

Pomlad se začne 21. sušca ob 8. uri 20 minut zvečer.
Poletje se začne 22. rožnika ob 4. uri 2 minuti popoldne.
Jesen se začne 23. kimovca ob 6. uri 49 minut zjutraj.
Zima se začne 23. grudna ob 1. uri 26 minut zjutraj.

Mrkovi solnca in lune v letu 1903.

(Čas je računat po srednjem dunajskem času.)

V letu 1903. mrkne solnce dvakrat in luna dvakrat. V naših krajih se bodeta videla oba lunina mrka.

I. **Obročasti solnčni mrk dne 29. sušca.** Začetek mrka sploh ob 0 uri 15 minut zjutraj, začetek obročastega mrka ob 1. uri 39 minut zjutraj, začetek osrednega mrka ob 1. uri 41 minut zjutraj. Konec obročastega mrka ob 3. uri 42 minut zjutraj, konec mrka sploh ob 5. uri 7 minut zjutraj.

II. **Delni lunini mrk dne 11. in 12. malega travna.** Začetek mrka dne 11. ob 11. uri 40 minut zvečer, sredina mrka dne 12. ob 1. uri 18 minut zjutraj, konec mrka ob 2. uri 57 minut zjutraj. Velikost mrka v delih luninega premera = 0·97.

III. **Popolni solnčni mrk dne 21. kimovca.** Začetek mrka sploh ob 3. uri 33 minut zjutraj, začetek popolnega mrka ob 4. uri 58 minut zjutraj, konec popolnega mrka ob 6. uri 33 minut zjutraj, konec mrka sploh ob 7. uri 57 minut zjutraj.

IV. **Delni lunini mrk dne 6. vinotoka.** Začetek mrka ob 2. uri 46 minut popoldne, sreda mrka ob 4. uri 23 minut popoldne, konec mrka ob 6. uri 0 minut zvečer. Velikost mrka v delih luninega premera = 0·87.

Kvaterni postni dnevi.

Za katolike:

4. sušca, 3. rožnika, 16. kimovca in 16. grudna.

Za Grke in Ruse:

26. svečana, 28. velikega travna, 17. kimovca, 17. grudna.

Letni značaj.

Leto 1903 je precej dobro, vendar bolj mokro nego suho, bode pozno leto, da včasih sadje tri tedne pozneje dozori kakor druga leta. Spomlad je do velikega travna mrzla in mokrotna, v sredi nekaj dni zmerna, potem zopet do konca mokrotna in mrzla. Poletje je začetkom mrzlo in mokrotno, v sredi dobro in viharno z nevihto, proti koncu zelo vroče. Jesen je vseskozi deževna. Zima je začetkom nekaj dni prav mrzla z mnogo snegom, proti koncu prav mila, brez snega in prav malo vetrovna.

Knauerjev stoletni koledar prerokuje:

Prosinec je začetkom primerno mrzel, 6. sneg in dež, od 7. do 13. pusto in vetrovno, od 14. do 21. zmerno mrzlo, 21. hud mraz, 22. in 23. veter in sneg, 24., 25. zelo mrzlo, proti koncu sneg. — Svečan je

od 3. do 5. zelo mrzel, 6. sneg, 7. do 10. mrzlo, 11. nekoliko milejše, od 12. do 14. močan vihar s snegom, pri tem mrzlo, 15. pusto, 20. gorko in lepo, 21. do 27. dež, 28. nevihta. — Sušec je začetkom vetroven, zjutraj in zvečer večkrat dež in sneg, pri tem mrzlo, 5. in 6. sije sonce, od 7. do 11. sneg, 12. ostro, 13. in 14. lepo, pri tem zgodaj led, 15. in 21. mrzel zrak, večkrat sneg, 22. dež in sneg do 24., potem lepo do 27., nato pusto in sneg. — Mali traven je do 9. lep, ker po dežju zmrzne, od 9. do 12. premenljivo. — Veliki traven je 2. lep in gorak do 22., včasih nevihta, 23. do 29. pust in mrzel, do konca mrzel. — Rožnik začetkom slana in pust zrak do 8., nato lepo in gorko do 21., potem veter, dež, 24. slana, nato gorko vreme, h koncu mešano. — Mali srpan je začetkom mrzel, 9. in 12. vroč, noči hladne, potem do konca suša. — Veliki srpan je začetkom topel, potem neprijazen do 11., na kar postane hladno z večkratnim dežjem, od 17. naprej jasno, vročina, h koncu nevihta in nekoliko hladnejši. — Kimovec začne neprijazno do 10., nato lep do 14., nato tri dni dež, tri zopet lepo, 21. dež do 25., nato lepo do konca. — Vinotok je začetkom lep, 8. pusto, 14. in 15. prijazno, 17. slana, 18. zmrzuje, od 19. do 21. vsako popoldne lepo toplo, proti koncu pusto. — Listopad je začetkom lep, 7. dež, od 11. do 16. sneg, tri dni lepo, potem neprijazno. — Gruden začne z neprijaznim vremenom, megla in sneg do 10., potem suho do 18., ostro in mrzlo do 28., ker dežuje, h koncu lepo.

Deželni patroni.

Češko: Janez Nepomuk (16. velikega travna) in Venceslav (28. kimovca). — Bukovina: Janez Novi od Suzave (14. rožnika). — Dalmacija: Hijeronim (30. kimovca). — Galicija: Mihael (29. kimovca) z izjemo krakovskega okraja. — Koroško: Jožef (19. sušca). — Kranjsko: Jožef (19. sušca) in Jurij (24. malega travna), se praznuje dne 23. malega travna. — Krakovski okraj: Stanislav (7. velikega travna), se praznuje dne 8. velikega travna. — Hrvatsko: Elija (20. malega srpana) in Rok (16. velikega srpana). — Primorsko: Jožef (19. sušca). — Moravsko: Ciril in Metod (5. malega srpana). — Spodnjeavstrijsko: Leopold (15. listopada). — Gornjeavstrijsko: Leopold (15. listopada). — Solnograško: Rupert (24. kimovca). — Šlesko: Hedviga (15. vinotoka). — Sedmograško: Ladislav (27. rožnika). — Slavonija: Janez Krstnik (24. rožnika). — Štajersko in Severno Tirolsko: Jožef (19. sušca). — Južno Tirolsko: Virgilij (26. rožnika). — Trst (mesto in okolica): Just (2. listopada). — Ogrsko: Štefan, kralj (20. velikega srpana).

Vremenski ključ

s katerim vsakdo lahko izve **vreme** za vse leto naprej, ako le več, kdaj se luna izpremeni, to je: ob kateri uri nastopi prvi krajec ☾, ščip ☽, zadnji krajec ☾ in mlaj ☽.

Ta ključ je sestavil slavni zvezdogled J. W. Herschel in dunajska kmetijska družba ga je leta 1839. spoznala za najzanesljivejšega. Pomeni pa, kadar se luna izpremeni:

O uri	Po leti	Po zimi	O uri	Po leti	Po zimi
od 12. opol. do 2. popol.	veliko dežja	sneg in dež	od 12. do 2. po noči	lepo	mrzlo, če ni jugozapad
od 2. do 4. popoldne	izpremembno	lepo in prijetno	od 2. do 4. zjutraj	mrzlo z dežjem	sneg in vihar
od 4. do 6. popoldne	lepo	lepo	od 4. do 6. zjutraj	dež	sneg in vihar
od 6. do 10. zvečer	lepo pri sev. ali zapadu, dež pri jugu ali jugozap.	dež in sneg pri jugu ali jugozapadu	od 6. do 10. dopoldne	izpremembno	dež pri severozapadu, sneg pri izhodniku
od 10. do 12. po noči	lepo	lepo	od 10. do 12. opoldne	veliko dežja	mrzlo in mrzel veter

Opomba. Vse leto se razdeli na dva dela, t. j. na leto in zimo; za leto velja čas od dne 15. malega travna do 16. vinotoka, ostali čas pa velja za zimo. — Da se more na ta ključ bolj zanašati, nego na druge koledarje, prepričali so se učenjaki po večletnih opazovanjih.

Koledar 1903

Hrvatsko: Siečanj. — Češko: Leden. — Poljsko: Styczeń.

Rusko: январь.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Četrtek	Novo leto. Obrezovanje Gosp.	☽
2 Petek	Makarij, opat; Martinijan, škof.	
3 Sobota	Genovefa, devica; Anter, papež.	
1. teden.	Ko je bil Herod umrl. Mat. 2.	☽
4 Nedelja	Ned. pred razglaš. Gosp. Tit, škof.	☽
5 Ponedelj.	Telesfor, pap. muč.; Simeon Stolpn.	
6 Torek	Sv. 3 kralji ali razglašenje Gosp.	☽
7 Sreda	Valentin, škof; Lucijan, mučenec.	
8 Četrtek	Severin, opat; Bogoljub, mučenec.	☽
9 Petek	Julijan in Bazilisa, mučenca.	
10 Sobota	Pavel I., papež; Agaton, papež.	
2. teden.	Ko je bil Jezus 12 let star. Luk. 2.	☽
11 Nedelja	1. po razglaš. Gosp. Higin, pap. m.	☽
12 Ponedelj.	Arkadij, mučenec; Ernest, škof.	
13 Torek	Veronika, dev.; Bogomir; Leoncij, šk.	☽
14 Sreda	Hilarij škof; Feliks iz Nole, spozn.	
15 Četrtek	Pavel, pušč.; Maver, opat; Romed.	☽
16 Petek	Marcel, papež; Ticijan, škof.	
17 Sobota	Anton, puščavnik; Sulpicij, škof.	
3. teden.	O ženitnini v Kani Galilejski. Jan. 2.	☽
18 Nedelja	2. po razgl. Gosp. Ime Jezusovo.	☽
19 Ponedelj.	Kanut, kralj; Marij in Marta, muč.	
20 Torek	Fabijan in Boštijan, mučenca.	☽
21 Sreda	Neža, dev. muč.; Majnrad, opat.	
22 Četrtek	Vincencij in Anastazij, muč.	☽
23 Petek	Zaroka Marije Dev.; Emerencijana.	
24 Sobota	Timotej, škof; Babila, muč.	
4. teden.	Jezus ozdravi gobavca. Mat. 8.	☽
25 Nedelja	3. po razgl. Gosp. Spreobrnitev Pavla.	☽
26 Ponedelj.	Polikarp, škof; Pavla, vdova.	
27 Torek	Janez Zlatoust, cerkveni učenik.	☽
28 Sreda	Julijan, škof; Marjeta, devica.	
29 Četrtek	Frančišek Sal., škof; Konstantin, m.	☽
30 Petek	Martina, dev.; Janez milošč., škof.	
31 Sobota	Peter Nol., spozn.; Marcela, vdova.	

Prvi krajec 6.
ob 11. uri 54 min.
zvečer.Ščip 13. ob 3. uri
15 min. popold.Zadnji krajec 20.
ob 12. uri 47 min.
opoldne.Mlaj 28. ob 5. uri
36. min. zvečer.Dolgost dneva:
od 8 ur 36 min.
do 9 ur 32 min.Solnce stopi 21.
ob 6. uri 11 min.
zjutraj v znam.
vodnarja.

2. mesec.

Svečan ali februar.

28 dni.

Hrvatsko: Veljača. — Češko: Unor. — Poljsko: Luty.

Rusko: Февраль.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
5. teden. Jezus pomiri vihar na morju. Mat. 8.		
1	Nedelja 4. po razgl. Gosp. Ignacij, škof, muč.	
2	Pondelj. Svečnica. Darovanje Gospodovo.	☽
3	Torek Blaž, škof; Oskar, škof.	☽
4	Sreda Andrej Kor., škof; Veronika, dev.	☽
5	Četrtek Agata, dev, muč.; Japonski mučenci.	☽
6	Petek Doroteja, dev. m.; Tit, škof.	☽
7	Sobota Romuald opat; Rihard, kralj.	☽
6. teden. O delavcih v vinogradu. Mat. 20.		☽
8	Nedelja 1. predpepeln. Janez Mat., spozn.	☽
9	Pondelj. Ćiril Aleks., šk.; Apolonija, dev. m.	☽
10	Torek Solastika, devica; Viljem, puščavn.	☽
11	Sreda Adolf, škof; Deziderij (Željko).	☽
12	Četrtek Humbelina, devica; Evlalija, dev.	☽
13	Petek Katarina, devica; Jordan, zvel.	☽
14	Sobota Valentin (Zdravko), muč.; Zožil, sp.	☽
7. teden. O sejalcu in semenu. Luk. 8.		☽
15	Nedelja 2. predpepeln. Favstin in Jovita, m.	☽
16	Pondelj. Julijana, dev. muč.; Onesim, spozn.	☽
17	Torek Donat in tov., muč.; Konstancija, d.	☽
18	Sreda Simeon, škof; Flavijan, škof.	☽
19	Četrtek Julijan, sp.; Konrad, sp.; Viktor, m.	☽
20	Petek Eleuterij, šk. muč.; Evharij, škof.	☽
21	Sobota Maksimilijan, škof; Eleonora, kraljica.	☽
8. teden. Jezus ozdravi slepca. Luk. 18.		☽
22	Nedelja 3. predpepeln. Stol sv. Petra v Ant.	☽
23	Pondelj. Peter Damijan, škof; Romana, dev.	☽
24	Torek Pust. Matija, apostol.	☽
25	Sreda † Pepelnica. Valburga, opatinja.	☽
26	Četrtek Marjeta Kortonska, sp.; Porfirij, šk.	☽
27	Petek Leander, škof; Baldomir, škof.	☽
28	Sobota Roman, opat; Rajmund, spozn.	☽

Prvi krajec 5. ob 11. uri 10 min. dopoldne.

Ščip 12. ob 1. uri 55 min. zjutraj.

Zadnji krajec 19. ob 7. uri 20 min. zjutraj.

Mijaz 27. ob 11. uri 17 min. zjutraj.

Dolgost dneva: od 9 ur 35 min. do 10 ur 56 min.

Solnce stopi 19. ob 8. uri 38 min. zvečer v znam. rib.

Sreda 27. ob 11. uri 17 min. zjutraj.

Svečan.

3. mesec.

Sušec ali marec.

31 dni.

Hrvatsko: Ožujak. — Češko: Březen. — Poljsko: Marzec.

Rusko: Мартъ.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Nedelja	1. postna. Albin, škof; Hadrijan, m.	☾ Prvi krajec 6. ob 8. uri 11 min. zvečer.
2 Pondelj.	Simplicij, papež; Blaženi Karol.	
3 Torek	Kunigunda, ces.; Avsterij, m.; Feliks.	
4 Sreda	† Kvatre. Kazimir, sp.; Lucij I. p.	
5 Četrtek	Friderik (Miroslav), spozn.; Evzebij.	
6 Petek	† Kvatre. Fridolin, op.; Viktorin.	
7 Sobota	† Kvatre. Tomaž Akvinski, c. uč.	
10. teden.	Jezus se na gori spremeni. Mat. 17.	☉
8 Nedelja	2. postna (kvat.) Janez od Boga, sp.	☽ Ščip 13. ob 1. uri 10 min. popold.
9 Pondelj.	Franciška Rim., vd.; Gregor od Nise.	
10 Torek	40 mučencev; Kaj in Aleksander, m.	
11 Sreda	Heraklij, mučenec; Cozim, mučenec.	
12 Četrtek	Georg I., papež; Teofanez, opat.	
13 Petek	Rozina, vd.; Ansov, sp.; Evfrazija, d.	
14 Sobota	Matilda, kralj.; Pavlina; Evtihij, m.	
11. teden.	Jezus izžene hudiča iz mutca. Luk. 11.	☽
15 Nedelja	3. postna. Longin, m.; Klemen Hofb.	☉ Mlaj 29. ob 2. uri 24 min. zjutraj.
16 Pondelj.	Hilarij in Tacijan, m.; Heribert, šk.	
17 Torek	Patricij, škof; Jedert, devica.	
18 Sreda	(Sredpost.) Ciril J., šk.; Edvard, kr.	
19 Četrtek	Jožef, ženin Device Marije.	
20 Petek	Feliks in tov., muč.; Evgenij, muč.	
21 Sobota	Benedikt, opat; Serapijon, mučenec.	
12. teden.	Jezus nasiti 5000 mož. Jan. 6.	☽ Dolgost dneva: od 11 ur — min. do 12 ur 40 min.
22 Nedelja	4. postna (sredp.) Benvenut, škof.	☽ Začetek spoml. 21. ob 8. uri 12 m. zvečer. Noč in dan sta enako dolga.
23 Pondelj.	Viktorijan, muč.; Miklavž F., muč.	
24 Torek	Gabrijel, arhangel; Epigmenij, muč.	
25 Sreda	Oznanjenje Mariji Devici.	
26 Četrtek	Emanuel, muč.; Dizma, desni razb.	
27 Petek	Rupert, škof; Janez Dam., spozn.	
28 Sobota	Janez Kap., spozn.; Guntram, kralj.	
13. teden.	Judje hočejo Jezusa kamenjati. Jan. 8.	☉ Solnce stopi 21. ob 8. uri 12 min. zvečer v znamenje ovna.
29 Nedelja	5. postna (tiha). Ciril, šk.; Jona, m.	☽
30 Pondelj.	Božja glava. Angela F., vdova.	
31 Torek	Modest, šk.; Gvidon, sp.; Balbina, d.	

4. mesec.

Mali traven ali april.

30 dni.

Hrvatsko: Travanj. — Češko: Duben. — Poljsko: Kwiecień.

Rusko: Апрель.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Sreda	Hugon, škof; Teodora, mučenica.	☾ Prvi krajec 5. ob 2. uri 49 min. zjutraj.
2 Četrtek	Frančišek Pavl., sp.; Marija Egipt.	
3 Petek	Marija Dev. 7 žalostij; Abundij.	
4 Sobota	Izidor, škof; Rozamila.	
14. teden. Jezusov prihod v Jeruzalem. Mat. 21.		
5 Nedelja	6. postna (cvetna). Vincencij F., sp.	☽ Ščip 12. ob 7. uri 16 min. zjutraj.
6 Ponedelj.	Sikst, papež; Celestin, papež.	
7 Torek	Herman, spoznav.; Eberhard, pušč.	
8 Sreda	Albert, škof; Dionizij, škof.	
9 Četrtek	† Vel. četrtek. Marija Kleofa.	
10 Petek	† Vel. petek. Ecehijel, prerok.	
11 Sobota	† Vel. sobota. Leon I. Vel., papež.	
15. teden. Jezus vstane od smrti. Mark. 16.		☿ Zadnji krajec 19. ob 10. uri 23 min. zvečer.
12 Nedelja	Velika noč ali vstajenje Gospodovo.	☼ Mlaj 27. ob 2. uri 29. min. popold.
13 Pond.	Veliki ponedeljek. Hermenegild, m.	
14 Torek	Justin, m.; Tiburcij, Val. in Maks., m.	
15 Sreda	Helena, kralj.; Anastazija, dev.	
16 Četrtek	Turibij, šk.; Kalist, m.; Drago, sp.	
17 Petek	Anicet, pap. muč.; Rudolf, muč.	
18 Sobota	Apolonij, muč.; Eleverij, škof.	
16. teden. Jezus se prikaže pri zaprtih vratih. Jan. 20.		
19 Nedelja	1. povelik. (bela). Leon IX., p.; Ema.	☾ Dolgost dneva: od 12 ur 43 min. do 14 ur 14 min.
20 Ponedelj.	Marcelin, šk.; Neža, dev.; Sulpicij, m.	
21 Torek	Anzelm, škof; Bruno, spoznavalec.	
22 Sreda	Soter in Kaj, papeža in mučenca.	
23 Četrtek	Adalbert (Vojteh), škof; Viljem.	
24 Petek	Jurij, mučenec; Fidelis, mučenec.	
25 Sobota	Marko, evangelist; Ermin, muč.	
17. teden. Jezus — dobri pastir. Jan. 20.		
26 Nedelja	2. povelik. Klet, p.; Marcelin, p.	☼ Solnce stopi 21. ob 7. uri 56 min. zjutraj v znam. bika.
27 Ponedelj.	Peregrin, duh.; Anastazij, p.; Cita, d.	
28 Torek	Pavel od križa; Vital, mučenec.	
29 Sreda	Peter, m.; Robert, op.; Antonija, d. m.	
30 Četrtek	Katarina Sienska, d.; Marijan, m.	

5. mesec.

Veliki traven ali maj.

31 dni.

Hrvatsko: Svibanj. — Češko: Květen. — Poljsko: Maj.

Rusko: Маи.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Petek	Filip in Jakob, apostola; Žiga.	
2	Sobota	Atanazij, škof; Sekund, mučenec.	
18. teden.		Jezus napove svoj odhod. Jan. 16.	
3	Nedelja	3. povelik. Varstvo sv. Jožefa.	Prvi krajec 4.
4	Pondelj.	Florijan (Cvetko), muč.; Monika, vd.	ob 8. uri 23 min.
5	Torek	Pij V., pap.; Irenej, šk.; Angel, muč.	zjutraj.
6	Šreda	Janez Ev. pred lat. vr.; Judita, muč.	
7	Četrtek	Stanislav, šk. muč.; Gizela, kraljica.	
8	Petek	Prikazen Mihaela arhangela.	
9	Sobota	Gregor Nac., šk., cerkv. uč.; Beat, sp.	
19. teden.		Jezus obljubi učencem sv. Duha. Jan. 16.	Ščip 11. ob 2. uri 15 min. popol.
10	Nedelja	4. povelik. Antonin, šk.; Gordian, m.	
11	Pondelj.	Mamert, škof; Gandolf, opat.	
12	Torek	Pankracij, mučenec; Nerej, mučenec.	
13	Šreda	Servacij, škof; Glicerija, devica.	
14	Četrtek	Bonifacij, muč.; Viktor in Korona.	Zadnji krajec 19.
15	Petek	Zofija, mučenica; Hilarij, opat.	ob 4. uri 16 min.
16	Sobota	Janez Nepom., muč.; Ubald, škof.	popoldne.
20. teden.		Jezus uči o moči molitve. Jan. 16.	
17	Nedelja	5. povelik. Paškal, sp.; Maksima, d.	
18	Pondelj.	Feliks, spozn. (Križev teden).	Mlaj 26. ob 11. uri
19	Torek	Celestin, papež. (Križev teden).	47 min. zvečer.
20	Šreda	Bernardin, spozn. (Križev teden).	
21	Četrtek	Kristusov vnebohod. Valens, muč.	
22	Petek	Helena, devica; Julija, devica.	
23	Sobota	Deziderij, škof; Andrej Bob.	
21. teden.		Jezus govori o pričevanju sv. Duha. Jan. 15.	Dolgost dneva: od 14 ur 18 min. do 15 ur 28 min.
24	Nedelja	6. povelik. Mar. Dev. pomoč kristj.	
25	Pondelj.	Gregor VII., papež; Urban I., papež.	
26	Torek	Filip Nerej, spozn.; Eleverij, muč.	
27	Šreda	Magdalena Pac., d.; Beda, cerkv. uč.	
28	Četrtek	Avguštin, šk.; German, šk.; Emilija.	Solnce stopi 22.
29	Petek	Maksim, škof; Teodozija, muč.	ob 7. uri 42 min.
30	Sobota	† Ferdinand, kralj; Feliks I., papež.	dopol. v znam. dvojčekov.
22. teden.		Jezus govori o sv. Duhu in ljubezni. Jan. 14.	
31	Nedelja	Binkošti. Prihod sv. Duha. Kancijan.	

6. mesec.

Rožnik ali junij.

30 dni.

Hrvatsko: Lipanj. — Češko: Červen. — Poljsko: Czerwiec.

Rusko: Июнь.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Pond.	Binkoštni ponedeljek. Juvencij, muč.	☽ Prvi krajec 2. ob 2. uri 22 min. dopoldne.
2 Torek	Marcelin, muč.; Erazem, šk. muč.	
3 Sreda	† Kvatre. Klotilda, kr.; Oliva, d.	
4 Četrtek	Frančišek Kar., spozn.; Kvirin, šk.	
5 Petek	† Kvatre. Bonifacij, šk.; Valerija.	
6 Sobota	† Kvatre. Norbert, šk.; Bertrand.	
23. teden. Meni je dana vsa oblast. Mat. 28.		☉
7 Nedelja	1. pobink. Sv. Trojica. Robert, op.	☽ Ščip 10. ob 4. uri 5 min. zjutraj.
8 Ponedelj.	Medard, škof; Maksim, škof.	
9 Torek	Primož in Felicijan, m.; Pelagija, m.	
10 Sreda	Marjeta, kraljica; Mavrin, mučenec.	
11 Četrtek	Sv. Rešnje Telo. Barnaba, apostol.	
12 Petek	Janez Fak., spozn.; Flora, devica.	
13 Sobota	Anton Padovanski, spoznavalec.	☽ Zadnji krajec 18. ob 7. uri 41 min. zjutraj.
24. teden. Prilika o veliki večerji. Luk. 14.		☉
14 Nedelja	2. pobink. Bazilij, šk.; Elizej, pr.	☽ Mlaj 25. ob 7. uri 8 min. zjutraj.
15 Ponedelj.	Vid, Modest in Krescencija, muč.	
16 Torek	Franc Regij, sp.; Beno, šk.; Jošt, op.	
17 Sreda	Adolf, škof; Lavra, nuna.	
18 Četrtek	Feliks in Fort., m.; Marka in Marc.	
19 Petek	Srce Jezusovo. Julijana Falk., d.	
20 Sobota	Silverij, papež; Florentina, devica.	Dolgost dneva: od 15 ur 30 min. do 15 ur 44 min.
25. teden. Prilika o izgubljeni ovci. Luk. 15.		☉
21 Nedelja	3. pobink. Alojzij, sp.; Alban, m.	☽ Začetek poletja 22. ob 3. uri 54 m. popoldne. Najdaljši dan in najkrajša noč.
22 Ponedelj.	Ahacij, m.; Pavlin, šk.; Nicej, šk.	
23 Torek	Eberhard, škof; Cenon, škof.	
24 Sreda	Janez Krstnik (rojstvo). Kres.	
25 Četrtek	Viljem, opat; Prosper, škof.	
26 Petek	Janez in Pavel, muč.; Rudolf, škof.	
27 Sobota	† Hema, vd.; Vigilij, šk.; Ladislav.	Solnce stopi 22. ob 3. uri 54 min. popoldne v znamenje raka.
26. teden. O velikem ribjem lovu. Luk. 5.		☉
28 Nedelja	4. pobink. Leon II., p.; Irenej, sp.	☽
29 Pond.	Peter in Pavel, apostola.	
30 Torek	Spomin sv. Pavla, apost.; Oton, sp.	

Hrvatsko: Srpanj. — Češko: Červenec. — Poljsko: Lipiec.

Rusko: Июль.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Sreda	Teobald, pušč.; Julij; Pambo, opat.	☾ Prvi krajec 1. ob 9. uri 59 min. zvečer.
2 Četrtek	Obiskovanje Mar. Dev.; Procesij, m.	
3 Petek	Helijodor, škof; Bertram, škof.	
4 Sobota	Urh, škof; Berta, devica.	
27. teden. O farizejski pravičnosti. Mat. 5.		
5 Nedelja	5. pobink. Ciril in Metod, šk.	☉
6 Ponedelj.	Izaija, prerok; Dominika, muč.	
7 Torek	Vilibald, škof; Pulherija, kraljica.	☽ Ščip 9. ob 6. uri 41 min. zvečer.
8 Sreda	Elizabeta, kraljica; Kilijan, škof.	
9 Četrtek	Anatolija, dev.; Veronika Jul., dev.	☽
10 Petek	Amalija, devica; Felicita s 7 sin.	
11 Sobota	Pij I., papež; Peter F.	Zadnji krajec 17. ob 8. uri 22 min. zvečer.
28. teden. Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8.		
12 Nedelja	6. pobink. Mohor in Fortunat, m.	☉
13 Ponedelj.	Marjeta, d. m.; Anaklet, p.; Evgen, šk.	
14 Torek	Bonaventura, šk. uč.; Just, muč.	☽
15 Sreda	Henrik I., cesar; Vladimir, kralj.	
16 Četrtek	Škapul. Dev. Marija Karmelska.	☽ Mlaj 24. ob 1. uri 44 min. popol.
17 Petek	Aleš, spoznavalec; Generoz, muč.	
18 Sobota	Kamil Lel., sp.; Friderik (Miroslav).	
29. teden. O lažnjih prerokih. Mat. 7.		
19 Nedelja	7. pobink. Vincencij P., sp.; Makrina.	☽ Prvi krajec 31. ob 8. uri 12 min. zjutraj.
20 Ponedelj.	Marjeta, d. m.; Elija, pr.; Ceslav, sp.	
21 Torek	Danijel, pr.; Olga; Prakseda, dev.	☽
22 Sreda	Marija Magd., spok.; Teofil, muč.	
23 Četrtek	Apolinar, šk. in uč.; Liborij, škof.	☽ Dolgot dneva: od 15 ur 44 min. do 14 ur 52 min.
24 Petek	Kristina, dev. muč.; Roman, muč.	
25 Sobota	Jakob, apostol; Krištof, mučenec.	
30. teden. O krivičnem hišniku. Luk. 16.		
26 Nedelja	8. pobink. Ana, mati M. D.; Valens.	☽ Solnce stopi 24. ob 1. uri 56 min. zjutraj. v znam. leva.
27 Ponedelj.	Pantaleon, muč.; Natalija, muč.	
28 Torek	Inocencij, papež; Viktor, mučenec.	☽ Zač. pasjih dni.
29 Sreda	Marta, dev.; Beatriks, dev.; Olaf, kr.	
30 Četrtek	Abdon in Senen, muč.; Julita, muč.	
31 Petek	Ignacij (Ognjeslav) Lojol., spozn.	

Hrvatsko: Kolovoz. — Češko: Srpen. — Poljsko: Sierpień.

Rusko: Августъ.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Sobota	Vezi Petra, ap.; Makabejski bratje.	
31. teden.	Jezus se joka nad Jeruzalemom. Luk. 19.	☉
2 Nedelja	9. pobink. Porcijunkula. Alfonz.	Ščip 8. ob 9. uri
3 Ponedelj.	Najdba sv. Štefana; Lidija, vdova.	52 min. zjutraj.
4 Torek	Dominik, spoznav.; Agabij, škof.	
5 Sreda	Marija Devica snežna; Ožbolt, kr.	☾
6 Četrtek	Gospodova spremenitev; Sikst II., p.	
7 Petek	Kajetan, spoznav.; Donat, šk. muč.	Zadnji krajec 16.
8 Sobota	Cirijak, Larg in Smaragd, mučenci.	ob 6. uri 20 min.
32. teden.	O farizeju in cestninarju. Luk. 18.	zjutraj.
9 Nedelja	10. pobink. Roman, m.; Emigdij, šk.	
10 Ponedelj.	Lavrencij, mučenec; Hugon, škof.	☉
11 Torek	Tiburcij, muč.; Suzana, dev. muč.	
12 Sreda	Klara, devica; Hilarija, mučenica.	Mlaj 22. ob 8. uri
13 Četrtek	Hipolit in Kasijan, m.; Radegunda, kr.	48 min. zvečer.
14 Petek	† Evzebij, spozn.; Anastazija, dev.	
15 Sobota	Vel. gosp. Vnebovzetje Marije Dev.	
33. teden.	Jezus ozdravi gluhomutca. Mark. 7.	☾
16 Nedelja	11. pobink. Joahim, oče Mar. Dev.	
17 Ponedelj.	Liberat, m.; Sibila, d.; Benedikta, op.	Prvi krajec 29.
18 Torek	Helena, kraljica; Agapit, mučenec.	ob 9. uri 32 min.
19 Sreda	Ludovik Tol., škof; Julij, mučenec.	zvečer.
20 Četrtek	Bernard, opat; Stefan, kralj.	
21 Petek	Ivana Frančiška, vdova; Adolf.	
22 Sobota	Timotej, mučenec; Hipolit, škof.	
34. teden.	O usmiljenem Samarijanu. Luk. 10.	Dolgost dneva:
23 Nedelja	12. pobink. Srce Marijino.	od 14 ur 51 min.
24 Ponedelj.	Jernej, apostol; Ptolomej, škof.	do 13 ur 23 min.
25 Torek	Ludovik (Ljudevít), kr.; Patricija, d.	
26 Sreda	Cefirin I., papež; Samuel, mučenec.	Solnce stopi 24.
27 Četrtek	Jožef Kal., sp.; Natalija; Gebhard, šk.	ob 9. uri 39 min.
28 Petek	Avguštin, škof; Hermet, mučenec.	dopol. v znam.
29 Sobota	Obglavljenje Janeza Krstnika.	device.
35. teden.	Jezus ozdravi deset gobovih. Luk. 17.	Konec pasjih dni.
30 Nedelja	13. pobink. Angelska. Roza Lim.	
31 Ponedelj.	Rajmund, spozn.; Izabela, devica.	

Hrvatsko: Rujan. — Češko: Září. — Poljsko: Wrzesień.

Rusko: Сентябрь.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Torek	Egidij, opat; Verena, dev. muč.	☽ Ščip 7. ob 1. uri 17 min. zjutraj.
2	Sreda	Štefan, kralj; Antonin, mučenec.	
3	Četrtek	Evfemija, Tekla, Erazma, Doroteja.	
4	Petek	Rozalija, devica; Ida, grofinja.	
5	Sobota	Lavrencij Just., šk.; Viktorin, škof.	
36. teden.		O božji previdnosti. Mat. 6.	☾
6	Nedelja	14. pobink. Hermogen, m.; Pelagij, m.	☾ Zadnji krajec 14. ob 2. uri 11 min. popoldne.
7	Pondelj.	Bronislava, nuna; Regina, dev. muč.	
8	Torek	Mala gospojnica. Rojstvo Mar. Dev.	
9	Sreda	Korbinijan, šk.; Gorgonij, muč.	
10	Četrtek	Nikolaj Tol., spozn.; Pulherija, dev.	
11	Petek	Prot in Hijacint, mučenca.	
12	Sobota	Macedonij, šk.; Gvidon, spozn.	☽ Mlaj 21. ob 5. uri 28 min. zjutraj.
37. teden.		Jezus obudi mladeniča v Najmu. Luk. 7.	☽
13	Nedelja	15. pobink. Ime Marijino.	☽ Prvi krajec 28. ob 2. uri 6 min. popoldne.
14	Pondelj.	Povišanje sv. križa; Notburga, d.	
15	Torek	Nikomed, muč.; Evtropija, vdova.	
16	Sreda	† Kvatre. Ljudmila, vdova.	
17	Četrtek	Lambert, šk. muč.; Hildegarda, op.	
18	Petek	† Kvatre. Jožef Kupertin, sp.	
19	Sobota	† Kvatre. Januarij, šk. m.; Arnulf.	☽ Dolgost dneva: od 13 ur 21 min. do 11 ur 46 min. Začetek jeseni 24. ob 6. uri 41 m. zjutraj. Noč in dan sta enako dolga.
38. teden.		Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14.	
20	Nedelja	16. pobink. 7 žalostij Marije Dev.	
21	Pondelj.	Matevž, apostol; Mavra, devica.	
22	Torek	Mavricij in tov., muč.; Emeran, šk.	
23	Sreda	Tekla, dev. muč.; Lin, papež.	
24	Četrtek	Marija Dev. reš. ujet.; Gerard, šk. m.	
25	Petek	Kleofa, spozn.; Firmin, škof.	
26	Sobota	Justina, dev. muč.; Ciprijan, muč.	
39. teden.		O največji zapovedi. Mat. 22.	☽ Solnce stopi 24. ob 6. uri 41 min. zjutraj v znam. tehtnice.
27	Nedelja	17. pobink. Kozma in Damijan, m.	
28	Pondelj.	Venčeslav, kr.; Marcijal, muč.	
29	Torek	Mihael, arhangel; Evtihij, muč.	
30	Sreda	Hieronim, sp., cerkv. uč.; Honorij, šk.	

10. mesec.

Vinotok ali oktober.

31 dni.

Hrvatsko: Listopad. — Češko: Říjen. — Poljsko: Październik.

Rusko: Октябрь.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Četrtek 2 Petek 3 Sobota	Remigij, škof; Areta, mučenica. Leodegar, škof; Teofil, spozn. Kandid, muč.; Evald, mučenec.	☿
40. teden. Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9.		Ščip 6. ob 4. uri 21 min. zjutraj.
4 Nedelja 5 Ponedelj. 6 Torek 7 Šreda 8 Četrtek 9 Petek 10 Sobota	18. po bink. Rožnega venca. Placid in tov., muč.; Gala, vdova. Bruno, spozn.; Fida, dev. muč. Justina, devica; Marko, škof. Brigita, vdova; Simeon, spozn. Dionizij, šk. muč.; Abraham, patr. Francišek Borg., spozn.; Gereon, m.	☽
41. teden. Prilika o kraljevi ženitnini. Mat. 22.		
11 Nedelja 12 Ponedelj. 13 Torek 14 Šreda 15 Četrtek 16 Petek 17 Sobota	19. po bink. Nikazij, šk.; Firmin, šk. Maksimilijan, šk. m.; Serafin, spozn. Edvard, kralj; Koloman, mučenec. Kalist, papež; Domicijan, škof. Terezija, d.; Brunon, šk.; Avrelija, m. Gal, opat; Maksima, devica. Hedvika, kr.; Viktor, škof.	♁
42. teden. Jezus ozdravi kraljičevega sina. Jan. 4.		Prvi krajec 28. ob 9. uri 30 min. zjutraj.
18 Nedelja 19 Ponedelj. 20 Torek 21 Šreda 22 Četrtek 23 Petek 24 Sobota	20. po b. Posvečevanje cerkva. Peter Alk., spozn.; Etbin, opat. Janez Kancijan, sp.; Felicijan, m. Uršula, dev. muč.; Hilarijon, opat. Kordula, dev. muč.; Marija Saloma. Severin, škof; Peter Pashazij. Rafael, arhangel; Kristina, muč.	♂
43. teden. Prilika o kraljevem računu. Mat. 18.		Dolgost dneva: od 11 ur 42 min. do 10 ur 9 min.
25 Nedelja 26 Ponedelj. 27 Torek 28 Šreda 29 Četrtek 30 Petek 31 Sobota	21. po bink. Krisant in Krišpin, m. Evarist, p. muč.; Lucijan in Marcel. Frumencij, škof; Sabina, muč. Simon in Juda, ap.; Fidelij, m. Narcis, škof; Hijacint, mučenec. Klavdij, muč.; Marcel, muč. † Volfgang (Volbenk), šk.; Lucila, d.	♂

Hrvatsko: Studeni. — Češko: Listopad. — Poljsko: Listopad.

Rusko: Ноябрь.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
44. teden. Dajte cesarju, kar je cesarjevega. Mat. 22.		
1	Nedelja 22. pobink. God vseh svetnikov.	☉
2	Pondelj. Vseh vernih duš; Just, mučenec.	Ščip 5. ob 6. uri 25 min. zjutraj.
3	Torek Viktorin, šk. muč.; Hubert, šk.	
4	Sreda Karol Boromej, škof; Modesta, dev.	
5	Četrtek Caharija, oče Janeza Krstnika.	
6	Petek Lenart, opat; Sever, šk. muč.	
7	Sobota Prosdocim, škof; Engelbert, škof.	
45. teden. Jezus obudi Jairovo hčer. Mat. 9.		
8	Nedelja 23. pobink. Bogomir, šk.; Deodat, m.	Zadnji krajec 12. ob 3. uri 43 min. zjutraj.
9	Pondelj. Božidar (Teodor), m.; Orest, muč.	
10	Torek Andrej Avel., spozn.; Trifon, muč.	
11	Sreda Martin, škof; Mena, mučenec.	
12	Četrtek Martin, pap. muč.; Livin, šk. muč.	
13	Petek Stanislav Kostka, sp.; Didak, sp.	
14	Sobota Jozafat Kunč., šk. m.; Serapijon, m.	
46. teden. Jezus pomiri vihar na morju. Mat. 8.		
15	Nedelja 24. pobink. Varstvo Dev. Marije.	☽ Prvi krajec 27. ob 6. uri 34 min. zjutraj.
16	Pondelj. Edmund, škof; Otmar, opat.	
17	Torek Gregorij, škof; Viktorija, muč.	
18	Sreda Odon, opat; Evgen, spozn.; Hilda.	
19	Četrtek Elizabeta, kraljica; Poncijan, p. m.	
20	Petek Feliks Val., spozn.; Edmund, kralj.	
21	Sobota Darovanje Mar. Dev.; Kolumban, sp.	
47. teden. O razdejanju Jeruzalema. Mat. 24.		
22	Nedelja 25. pobink. Cecilija, dev. muč.	Dolgost dneva: od 10 ur 5 min. do 8 ur 53 min.
23	Pondelj. Klemen, pap. muč.; Felicita, muč.	
24	Torek Janez od križa, sp.; Hrizogon, m.	
25	Sreda Katarina, dev. muč.; Jukunda, muč.	
26	Četrtek Konrad, škof; Silvester, opat.	
27	Petek Virgil, šk.; Ahacij, šk.; Valerijan, šk.	
28	Sobota Jakob iz Marke; Eberhart, škof.	
48. teden. O poslednji sodbi. Luk. 21.		
29	Nedelja 1. adventna. Saturnin, mučenec.	Solnce stopi 23. ob 0. uri 19 min. zjutraj v znam. strelca.
30	Pondelj. Andrej, apostol; Justina, devica.	

☛☛☛ Listopad. ☛☛☛

Hrvatsko: Prosinac. — Češko: Prosinec. — Poljsko: Grudzień.
 Rusko: Декабрь.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Torek Eligij, škof; Natalija, dev. muč.	
2	Sreda Bibijana, muč.; Pavlina, dev.	
3	Četrtek Frančišek Ksaverij, sp.; Lucij, šk.	☉
4	Petek Barbara, dev. muč.; Peter Zlat., sp.	Ščip 4. ob 7. uri
5	Sobota Saba, opat; Krišpin, mučenec.	10 min. zvečer.
49. teden. Janez Krstnik v ječi. Mat. 11.		
6	Nedelja 2. adventna. Miklavž (Nikolaj), šk.	☾
7	Pondelj. † Ambrozij, šk.; Agaton, mučenec.	Zadnji krajec 11. ob 11. uri 50 min. zvečer.
8	Torek Prečisto spočetje Marije Device.	
9	Sreda Peter Forezij, škof; Sirij, škof.	
10	Četrtek Loretanska M. B.; Melhijad, pap. m.	
11	Petek Damaz, papež; Trason, opat.	
12	Sobota Sinezij, m.; Epimah, m.; Maksencij.	☼
50. teden. Janez Krstnik pričuje o Kristusu. Jan. 1.		
13	Nedelja 3. adventna. Lucija, d. m.; Otilija, d.	
14	Pondelj. Spiridijon, škof; Nikazij, škof.	☽
15	Torek Jernej, škof; Kristina, devica.	
16	Sreda † Kvatre. Evzebij, šk. m.; Albina.	Prvi krajec 27. ob 3. uri 20 min. zjutraj.
17	Četrtek Lazar, škof; Berta; Pelagija, sp.	
18	Petek † Kvatre. Gracijan, šk.; Vunebald.	
19	Sobota † Kvatre. Nemezij, m.; Favsta, vd.	
51. teden. Janez Krst. poklican v prerokovanje. L. 3.		
20	Nedelja 4. adventna. Liberat, m.; Peter Kan.	Dolgotost dneva: od 8 ur 51 min. do 8 ur 35 min.
21	Pondelj. Tomaž, apostol; Glicerij, mučenec.	
22	Torek Demetrij in Honorat, m.; Cenon, m.	Začetek zime 23. ob 1. uri 18 m. zjutraj.
23	Sreda Viktorija, devica; Dagobert, kralj.	
24	Četrtek † Adam in Eva; Irmina, devica.	Najkrajši dan in najdaljša noč.
25	Petek Božič. Rojstvo Gospodovo.	
26	Sobota Štefan, mučenec; Arhelaj, škof.	
52. teden. Simeon in Ana v tempelju. Luk. 2.		
27	Nedelja Ned. pred n. let. Janez, evangelist.	Solnce stopi 23. ob 1. uri 18 min. zjutraj v znam. kozla.
28	Pondelj. Nedolžni otročiči; Kastor, m.	
29	Torek Tomaž, šk. muč.; Trofim, muč.	
30	Sreda David, kr.; Liberij, m.; Nicefor, m.	
31	Četrtek Silvester, papež; Pavlina, mučenica.	

Narodna krstna imena.

Prosinec.

1. Čedomil, Živana.
2. Zlatan, Miljeva.
3. Anastazija, Bistra.
4. Dobromir, Bosiljka.
5. Berivoj, Grozdana.
6. Svetozar, Darinka.
7. Svetoslav, Vukmira.
8. Radoslav, Liljana.
9. Vladimir, Nikosava.
10. Dobroslav, Nevinka.
11. Zdravko, Kronoslava.
12. Blagoje, Blagojila.
13. Bogašin, Zorislava.
14. Trdoslav, Neda.
15. Radoslav, Vranika.
16. Strezivoj, Tomislava.
17. Ratislav, Deša.
18. Trpimir, Vera.
19. Hranimir, Beloslava.
20. Živojin, Tihtoslava.
21. Večvit, Janja.
22. Sviloj, Dikosava.
23. Vratislav, Voljica.
24. Cijaslav, Milislava.
25. Radosin, Kosava.
26. Vsevtad, Dušana.
27. Selimir, Slavoja.
28. Dragomil, Draga.
29. Branimir, Gorislava.
30. Desislav, Gordijana.
31. Unislav, Divna.

Svečan.

1. Budimil, Kazimira.
2. Dobrošin, Ljubomir.
3. Daroslav, Vojsava.
4. Munislav, Bojana.
5. Vukmil, Jagoda.
6. Žudislav, Malina.
7. Žalimir, Drenka.
8. Zvezdodrag, Primisla.
9. Obrad, Blagoslava.
10. Vojmil, Krasa.
11. Dedoslav, Dobrana.
12. Zvonimir, Deda.
13. Vrativoj, Tratinčica.
14. Zdravko, Nevesin.
15. Vojadin, Ljuboslava.
16. Mildrag, Dobrana.
17. Strahomir, Vesela.
18. Bratomil, Dragoslava.
19. Ostoj, Malojka.
20. Dragovan, Stanislava.
21. Miroslav, Dabiživa.
22. Gojslav, Tomanija.
23. Čudomil, Koviljka.
24. Pravoslav, Divka.
25. Vladoj, Nikna.
26. Inoslav, Ojdana.
27. Krešimir, Krsanka.
28. Kremen, Kremenica.

Sušec.

1. Belin, Gostimira.
2. Tešimir, Milena.
3. Mislav, Kruna.
4. Sladoje, Vukava.
5. Radomir, Danica.
6. Ninoslav, Zvezda.
7. Svetorad, Kosana.
8. Modin, Žegava.
9. Danimir, Bojka.
10. Dragoje, Stana.
11. Onimir, Radoja.
12. Sodislav, Božana.
13. Svetovid, Roža.
14. Nevenko, Dušomila.
15. Velislav, Istana.
16. Žarilo, Ljubislava.
17. Budimir, Obrenija.
18. Slavofjub, Pava.
19. Molislav, Zlata.
20. Prosislav, Vlada.
21. Branimir, Tuga.
22. Pačemil, Milojka.
23. Dražislav, Plana.
24. Jaroslav, Krasa.
25. Predrag, Vida.
26. Srčan, Zejna.
27. Stanimir, Srčna.
28. Prosegoj, Uma.
29. Pranivoj, Draža.
30. Pribislav, Radula.
31. Mojmir, Hotena.

Mali traven.

1. Mutimir, Vuga.
2. Gojmir, Miroslava.
3. Žarko, Istislava.
4. Selislav, Dušica.
5. Dabiživ, Hvalislava.
6. Neradin, Čudna.
7. Radivoj, Stanisava.

8. Upravda, Viljenica.
9. Ljuban, Milija.
10. Krasoje, Srčanica.
11. Vitislav, Rada.
12. Ljubomir, Milutina.
13. Kajmir, Njegovica.
14. Godimir, Jelača.
15. Gostirad, Vica.
16. Tješivoj, Božislava.
17. Radojica, Gorinka.
18. Slaviša, Gradislava.
19. Tihorad, Kosenka.
20. Dragislav, Gospava.
21. Ljuboslav, Dragomira.
22. Ljutimir, Gruba.
23. Vojslav, Vladaja.
24. Jurislav, Rusa.
25. Tugomir, Kita.
26. Zdeslav, Sekana.
27. Jerin, Raduna.
28. Živoje, Slavica.
29. Siniša, Tankoslava.
30. Samorad, Večenega.

Veliki traven.

1. Ljutovid, Vojka.
2. Vlatovid, Živaha.
3. Mladen, Senčanica.
4. Cvetoslav, Skorosava.
5. Desirad, Mezima.
6. Dragovit, Utvija.
7. Stanislav, Ognjana.
8. Budislav, Pribisava.
9. Skorovoj, Prvinica.
10. Negoslav, Dvorna.
11. Tehomil, Ljerka.
12. Stojmir, Uglješa.
13. Dragoslav, Jasna.
14. Svetolik, Srdana.
15. Berislav, Jaromira.
16. Vukovoj, Mladena.

17. Dušoje, Smiljana.
18. Medan, Mladica.
19. Pređivoj, Vitoslava.
20. Milodar, Pauna.
21. Negomir, Jelina.
22. Obren, Boža.
23. Milorad, Budislava.
24. Daslav, Cveta.
25. Nosimir, Krasuljica.
26. Milivoj, Dragica.
27. Vukašin, Darosava.
28. Jaromir, Milica.
29. Krajslav, Dana.
30. Goluban, Tihomila.
31. Bojslav, Despina.

Rožnik.

1. Radovan, Deva.
2. Velimir, Ljuba.
3. Vrativoj, Radosava.
4. Milojko, Dika.
5. Hrvatin, Rudjina.
6. Milutin, Dobroslava.
7. Prieslav, Veselica.
8. Višeslav, Pukana.
9. Čedomil, Kalina.
10. Prelimir, Dostana.
11. Rusmir, Lušica.
12. Hrvoje, Draguška.
13. Žitomir, Zorica.
14. Radoslav, Zlatana.
15. Vidoslav, Rosanda.
16. Dragomir, Vladislava.
17. Tratomir, Dragina.
18. Bodin, Urica.
19. Netko, Vukosava.
20. Maroje, Milava.
21. Vekoslav, Vera.
22. Miloš, Stanislava.
23. Gostimir, Dragija.

24. Janislav, Emina.
25. Momčilo, Grlica.
26. Markomir, Hrana.
27. Vladislav, Nehota.
28. Tolislav, Zorana.
29. Peroslav, Jerina.
30. Pavlimir, Gojslava.

Mali srpan.

1. Bogoslav, Gorka.
2. Vukmir, Dragomana.
3. Radmil, Nada.
4. Belizar, Levinka.
5. Leledrag, Marula.
6. Domogoj, Dobrija.
7. Vukašin, Negoda.
8. Dorislav, Milolika.
9. Hvalimir, Istojka.
10. Stojan, Ljubica.
11. Medo, Miloslava.
12. Jaroslav, Saviša.
13. Dragan, Jekoslava.
14. Slobodin, Dragojila.
15. Radalj, Jasika.
16. Bogdan, Vratislav.
17. Držislav, Javra.
18. Miroslav, Lelja.
19. Radoš, Krajslava.
20. Večemir, Čika.
21. Vitemir, Zora.
22. Pribina, Dragota.
23. Godemir, Brana.
24. Ratimir, Preda.
25. Boljedrag, Ljepava.
26. Bratoslav, Jana.
27. Dušan, Gleda.
28. Svetomir, Dabra.
29. Klonimir, Dobrila.
30. Vitadrag, Marčula.
31. Boleslav, Jelenica.

Veliki srpan.

1. Dedomir, Veka.
2. Bojan, Leposava.
3. Stražimir, Mirača.
4. Hranko, Ljubačica.
5. Tisoslav, Dabrina.
6. Dobrobit, Vlastica.
7. Damir, Vidojka.
8. Godeslav, Veranica.
9. Našemir, Libišna.
10. Ozrin, Jurica.
11. Bolemir, Vojka.
12. Dobrogost, Tekana.
13. Tvrtko, Stamenka.
14. Jeroslav, Dobrina.
15. Dragomir, Miljana.
16. Branislav, Nemira.
17. Davarad, Majda.
18. Želimir, Branislava.
19. Ljudevit, Zlatica.
20. Krunoslav, Žarka.
21. Želidrag, Mirjana.
22. Ostrivoj, Moma.
23. Semivit, Milaša.
24. Borivoj, Zlatava.
25. Dragorad, Nika.
26. Zidimir, Perunika.
27. Ljubidrag, Rosava.
28. Milogaj, Stanava.
29. Želided, Pauša.
30. Ljubomir, Milka.
31. Mildrag, Novka.

Kimovec.

1. Hranislav, Rajka.
2. Tolimir, Nenada.]
3. Tomidrag, Vujana.
4. Milovan, Lepa.
5. Nedamisl, Ružica.
6. Osvin, Nedeljka.
7. Radonica, Nišava.

8. Semidrag, Mrena.
9. Tetomil, Petkana.
10. Vsemir, Sina.
11. Nepostoj, Rakita.
12. Slavan, Nikolena.
13. Većedrag, Pola.
14. Zremil, Površena.
15. Znanoslav, Rajna.
16. Sodimir, Ljudmila.
17. Prvan, Miluka.
18. Vitodrag, Smiljka.
19. Radobul, Prija.
20. Blagoslov, Razim.
21. Celimir, Petka.
22. Jelašin, Slavna.
23. Sadiovoj, Struja.
24. Uroš, Taša.
25. Sterad, Sokolica.
26. Ljubivoj, Stojzlava.
27. Vojdrag, Ravimira.
28. Častimir, Vidica.
29. Bogomir, Voja.
30. Stetrag, Jekica.

Vinotok.

1. Pribimir, Dragana.
2. Miran, Čudislava.
3. Vitomil, Petna.
4. Tegodrag, Stanislava.
5. Svinidrag, Dumnuka.
6. Bunoslav, Ljubna.
7. Hudislav, Dragonica.
8. Stojdrag, Dragosta.
9. Nadislav, Svetina.
10. Stremil, Odola.
11. Kupivoj, Negoslava.
12. Drugislav, Priba.
13. Sebislav, Rosica.
14. Budvoj, Sestrena.
15. Radislav, Trnjina.
16. Drživoj, Velen.

17. Branko, Mira.
18. Grdimir, Travica.
19. Irislav, Spasenija.
20. Predislav, Raša.
21. Stojislav, Preja.
22. Zorislav, Stamena.
23. Duševlad, Živka.
24. Mališa, Blagota.
25. Raosav, Zlatija.
26. Nikodin, Vranica.
27. Lovorka, Srebra.
28. Bislav, Mila.
29. Gradimir, Vojsava.
30. Slavovit, Vladika.
31. Srečko, Stojlava.

Listopad.

1. Ljubomil, Cvenija.
2. Levin, Neša.
3. Rado, Bogomila.
4. Dragotin, Veruša.
5. Mirko, Savina.
6. Ratislav, Maja.
7. Stislav, Zdenka.
8. Kazimir, Živka.
9. Sebislav, Rusmir.
10. Večimir, Golobica.
11. Davorin, Višnjica.
12. Braslav, Zakovica.
13. Gorislav, Nevenka.
14. Smislan, Borislava.
15. Radislav, Vučica.
16. Večerin, Krunija.
17. Satovit, Ljubava.
18. Kazimir, Oliva.
19. Gradislav, Jelisava.
20. Vladiboj, Vidosava.
21. Grmislav, Pavija.
22. Jezdimir, Vujaka.
23. Draguš, Ravijojla.

24. Zoran, Jeca.
25. Kolomir, Ljubojla.
26. Leget, Radejka.
27. Goroslav, Vedrana.
28. Krajmir, Lelija.
29. Skoromir, Rastislava.
30. Hrabroslav, Mijana.

Gruden.

1. Mladin, Smina.
2. Tihomir, Vojna.
3. Drago, Raduka.
4. Mihovil, Velika.
5. Gromila, Stojana.
6. Slavič, Vladovita.
7. Veselin, Višesava.
8. Mojslav, Tola.
9. Slavislav, Savica.
10. Tatomir, Mira.
11. Vladimir, Živka.
12. Široslav, Uzdanica.
13. Dobro, Vitača.
14. Vojmir, Zorislava.
15. Vlastimir, Cvetana.
16. Smiljan, Bogoslava.
17. Strojislav, Simana.
18. Restoje, Kraja.
19. Uglješa, Vuksana.
20. Boživoj, Zrnka.
21. Tomislav, Modrica.
22. Prerad, Zvezdana.
23. Ozrislav, Kupina.
24. Stojadin, Dunja.
25. Božidar, Zornica.
26. Hreljo, Zlatka.
27. Pelislav, Dragana.
28. Vuk, Zenica.
29. Vratoje, Vrhoslava.
30. Branimir, Soka.
31. Blažena.

Rodopis vladajoče hiše avstrijske.

FRANC JOŽEF I., cesar avstrijski, kralj ogrski, češki itd., rojen v Schönbrunnu dne 18. vel. srpana 1830. l., je nastopil vlado po odpovedi strica cesarja Ferdinanda I. in po odstopu svojega očeta nadvojvode Franca Karola, dne 2. grudna 1848. l., ter bil 8. rožnika 1867. l. v Budi slovesno kronan kraljem ogrskim. Poročil se je dne 24. malega travna 1854. l. s kraljicino ELIZABETO (Amalijo Evgenijo), hčerjo kraljeve Visokosti vojvode Maksa Bavarskega, rojeno v Posenhofnu dne 24. grudna 1837. l.; umrla dne 10. kimovca 1898. l.

Otroci :

GIZELA (Lujiza Marija), cesaričina in nadvojvodinja avstrijska, kraljicina ogrska, češka itd., rojena v Laksenburgu dne 12. malega srpana 1856. l.; poročena dne 20. malega travna 1873. l. z Leopoldom, kraljičem bavarskim, rojenim dne 9. svečana 1846. l.

RUDOLF (Franc Karol Jožef), naslednik, rojen v Laksenburgu dne 21. velikega srpana 1858. l., poročen na Dunaju dne 10. velikega travna 1881. l. s ŠTEFANIJO, nadvojvodinjo avstrijsko, hčerjo Leopolda II., kralja belgijskega, rojena v Bruselju dne 21. velikega travna 1864. l. Umrl v Mayerlingu pri Dunaju dne 30. prosinca 1889. l.

Hči ELIZABETA (Marija Henrijeta Štefanija Gizela), cesaričinja in nadvojvodica avstrijska, kraljičinja ogrska, češka itd., rojena v Laksenburgu dne 2. kimovca 1883. l.

MARIJA VALERIJA (Matilda Amalija), cesaričina in nadvojvodica avstrijska, kraljicina ogrska, češka itd., rojena v Budi 22. malega travna 1868. l., poročena dne 31. malega srpana 1890. l. z nadvojvodo FRANCEM SALVATORJEM, sinom nadvojvode Karola Salvatorja, rojenim dne 21. velikega srpana 1866. l.

Otroci: 1. ELIZABETA FRANČIŠKA, rojena 27. prosinca 1892. l. 2. FRANC KAROL SALVATOR, rojen 17. svečana 1893. l. 3. HUBERT SALVATOR, rojen 30. malega travna 1894. l. 4. HEDVIGA, rojena 24. kimovca 1896. l. 5. TEODOR SALVATOR, rojen 9. vinotoka 1899. l. 6. JEDERT, rojena 19. listopada 1900. 7. MARIJA, rojena 19. listopada 1901. l.

Bratje našega cesarja in kralja:

1. Nadvojvoda MAKSIMILIJAN I. (Ferdinand Jožef), cesar Mehikanski, rojen dne 6. malega srpana 1832. l.; poročen dne 27. malega srpana 1857. l. z nadvojvodico MARIJO CHARLOTO, hčerjo Leopolda I., kralja belgijskega, roj. dne 7. rožnika 1840. l.; umrl dne 19. rožnika 1867. l.

2. Nadvojvoda KAROL LUDOVİK, c. in kr. general konjice, rojen v Schönbrunnu dne 30. malega srpana 1833. l.; tretjič poročen dne 23. malega srpana 1873. l. z MARIJO TEREZIJJO, hčerjo kraljeve Visokosti Don Miguela, infanta portugalskega, rojeno dne 24. velikega srpana 1855. l.; umrl 19. velikega travna 1896. l.

Otroci družega zakona:

FRANC FERDINAND, nadvojvoda avstrijski d' Este, c. in kr. podmaršal, lastnik c. in kr. pehotnega polka št. 19, in načelnik car. ruskemu dragonskemu polku št. 26, rojen v Gradcu dne 18. grudna 1863. l.; morg. poročen 1. malega srpana 1900 z ZOFIJO, rojeno grofico Chotek.

OTON FRANC JOŽEF, nadvojvoda avstrijski, c. in kr. generalmajor, lastnik c. in kr. ulanskega polka št. 1, rojen v Gradcu dne 21. malega travna 1865. l.; poročen 2. vinotoka 1886. l. z MARIJO JOŽEFINO, hčerjo kraljeve Visokosti kralja Jurija saksonskega, rojeno dne 31. velikega travna 1967. l.

Sinova: 1. KAROL, rojen dne 17. velikega srpana 1887. l.
2. MAKSIMILIJAN, rojen dne 13. malega travna 1895. l.

FERDINAND KAROL LUDOVİK, nadvojvoda avstrijski, c. in kr. podpolkovnik, rojen na Dunaju 27. grudna 1868. l.

MARGARETA ZOFIJA, rojena dne 13. velikega travna 1870. l.; poročena dne 24. prosinca 1893. l. s kraljevo Visokostjo vojvodo Albertom vrtemberškim.

Otroci tretjega zakona:

MARIJA ANUNCIJATA, rojena dne 31. malega srpana 1876. l.

ELIZABETA, rojena dne 7. malega srpana 1878. l.

3. Nadvojvoda LUDOVİK VIKTOR, c. in kr. podmaršal, lastnik c. in kr. pehotnega polka št. 65, in načelnik carskemu ruskemu pehotnemu polku „Tomsk“ št. 39, rojen na Dunaju dne 15. velikega travna 1842. leta.

Roditelji Njega Veličanstva cesarja in kralja:

FRANC KAROL (Jožef), cesarjevič in nadvojvoda avstrijski, kraljevič ogrski, češki itd., rojen dne 7. grudna 1802. l., sin cesarja

Franca I. in druge mu soproge Marije Terezije, umrl dne 8. sušca 1878. l.; poročen dne 4. listopada 1824. l. z nadvojvodicco ZOFIJO (Frideriko Dorotejo), hčerjo kraljevega Veličanstva Maksimilijana I., kralja bavarskega, rojeno dne 27. prosinca 1805. l., umršo na Dunaju dne 28. vel. travna 1872. l.

Bratje in sestre starega očeta in njihovi potomci.

Cesariči in cesaričinje, nadvojvode in nadvojvodice avstrijske, kraljiči in kraljičine ogrske in češke.

ALBREHT, c. in kr. vojskovodja, rojen 3. velikega srpana 1817. l., poročen 1. velikega travna 1844. l. s Hildegardo, bavarsko kraljičino, vdovec 2. malega travna 1864., umrl 18. svečana 1895. l.

Hči: MARIJA TEREZIJA ANA, rojena 15. malega srpana 1845. l., poročena 18. prosinca 1865. l. s Filipom, knezom virtemberškim.

ELIZABETA (Frančiška Marija), hči nadvojvode Jožefa Palatina, rojena 17. prosinca 1831. l. (od 15. grudna 1849. l. vdova po nadvojvodi Ferdinandu Karlu d'Este), drugič poročena na Dunaju 18. malega travna 1854. l. z nadvojvodo Karlom Ferdinandom, zopet vdova od 20. listopada 1874. l.

Otroci: FRIDERIK, rojen 4. rožnika 1856. l., poročen 8. vinotoka 1878. l. z Izabelo kroy-dülmisko. Otroci: Marija Kristina, rojena 17. listopada 1879. l.; Marija Ana, rojena 6. prosinca 1882. l.; Henrijeta, rojena 10. prosinca 1883. l.; Gabrijela, rojena 14. kimovca 1887. l.; Izabela, rojena 17. listopada 1888. l.; Marija, rojena 15. prosinca 1893. l.; Albreht, rojen 24. malega srpana 1897. l. — MARIJA KRISTINA, rojena 21. velikega travna 1858. l., poročena dne 29. listopada 1897. l. z Alfonzom XII., kraljem španskim, vdova od dne 25. listopada 1885. l. — KARL ŠTEFAN, rojen dne 5. kimovca 1860. l., poročen 28. svečana 1886. l. z Marijo Terezijo, hčerjo nadvojvode Karla Salvatorja. Otroci: Eleonora, rojena 28. listopada 1886. l.; Renata, rojena 2. prosinca 1888. l.; Karl Albreht, rojen 18. grudna 1888. l.; Mehthildis, rojena 11. vinotoka 1891. l.; Leo, rojen 5. velikega travna 1893. l.; Viljem, rojen 10. svečana 1895. l. — EVGEN FERDINAND, veliki in nemški mojster; rojen v Seelowitz-u 21. velikega travna 1863. l.

MARIJA KAROLINA, rojena 10. kimovca 1825. l., poročena na Dunaju 21. svečana 1852. l. z nadvojvodo Rajnerjem, rojenim 11. prosinca 1827. l.

VILJEM (Fran Karol), veliki in nemški mojster, c. in kr. feldcajgmojster, rojen 21. malega travna 1827. l.; umrl 29. malega srpana 1894. leta.

JOŽEF (Karol Ludovik), general konjice, lastnik c. in kr. pešpolka št. 37 in najvišji poveljnik deželne brambe dežel ogrske krone; rojen 2. sušca 1833. l.

Soproga MARIJA KLOTILDA, princezinja saksonsko-koburg-gota; rojena 8. maj srpana 1846. l.; poročena v Koburgu 12. vel. travna 1864. l.

Otroci: Marta Doroteja Amalija, rojena 14. rožnika 1867. l., poročena na Dunaju 5. listopada 1896. l. z Nj. kr. Vis. nadvojvodo Ludovikom orleanskim. — Margareta Klementina, rojena 6. malega srpana 1870. l., poročena v Budapešči 15. velikega srpana 1900. l. s knezom turntakšičkim Albertom. — Jožef Avgust, dragonski nadporočnik, rojen 9. velikega srpana 1872. l., poročen 15. listopada 1893. l. v Monakovem z Avgusto, bavarsko princezinjo, hčerjo Leopolda, bavarskega princa, rojeno v Monakovem 28. malega travna 1875. l. Otroka: Jožef Fran, rojen 28. sušca 1895. l.; Gizela, rojena 5. malega srpana 1897. l. — Elizabeta Henrijeta, rojena 9. sušca 1883. l. — Klotilda Marija Amalija, rojena 9. velikega travna 1884. l.

MARIJA (Henrijeta Ana), rojena 13. velikega srpana 1836. l., poročena 22. velikega srpana 1853. l. z Leopoldom II., kraljem Belgijcev, umrla 19. kimovca 1902.

LEOPOLD, c. in kr. general konjice, lastnik c. in kr. pešpolka št. 53, šef rusko-kazanskega dragonskega polka št. 9 in pruskega grenadirskega polka št. 6, rojen 6. rožnika 1823. l.

ERNST, c. in kr. general konjice, lastnik c. in kr. pešpolka št. 48; rojen 8. velikega srpana 1824. l.

RAJNER, c. in kr. feldcajmojster, najvišji poveljnik deželne brambe v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežel, lastnik c. in kr. pešpolka št. 59, načelnik prus. filirskega polka št. 39; rojen 11. prosinca 1827. l.

Soproga: MARIJA KAROLINA, druga hči nadvojvode Karla; roj. 10. kimovca 1825. l.; poroč. 24. svečana 1852. l.

MARIJA ANTONIJA, siciliska princezinja, rojena 19. grudna 1814. l.; vdova od 29. prosinca 1870. l. po umrlem nadvojvodi Leopoldu II., velikem vojvodi toskanskem. Otroci iz družega zakona:

1. MARIJA IZABELA, rojena 21. velikega travna 1834. l., poročena 10. malega travna 1850. l. z Don Francesco di Paolo, grofom trapanskem, kraljevim princem obeh Sicilij, vdova od 24. kimovca 1892. l.

2. FERDINAND IV., veliki vojvoda toskanski, rojen 10. rožnika 1835. l., c. in kr. feldmaršal-lajtenant in lastnik c. in kr. pešpolka št. 66, poročen v drugem zakonu 11. prosinca 1868. l. z ALICO, princezinjo parmsko. — Otroci iz družega zakona: Leopold Ferdinand, c. in kr. podpolkovnik, rojen 2. grudna 1868. l. Lujiza Antonijeta Marija, rojena 2. kimovca 1870. l., omožena 21. listopada 1891. l. s princem Friderikom

Avgustom, vojvodom saksonskim. Jožef Ferdinand Salvator, c. in kr. stotnik, rojen 24. velikega travna 1872. l. Peter Ferdinand Salvator, rojen 12. velikega travna 1874. l. Henrik Ferdinand Salvator, rojen 13. svečana 1878. l. Ana Marija Terezija, rojena 17. vinotoka 1879. l. Marjeta Marija, rojena 13. vinotoka 1881. l. Germana Marija Terezija, rojena 11. kimovca 1884. l. Neža Marija Terezija, rojena 20. sušca 1891. l.

3. KAROL SALVATOR, rojen 30. malega travna 1839. l., umrl 18. prosinca 1892. l., poročen 19. kimovca 1861. l. z Marijo Imakulato, siciljsko princezinjo, rojena 14. malega travna 1844. l. Otroci: Marija Terezija, rojena 18. kimovca 1862. l.; poročena 28. svečana 1866. l. z nadvojvodo Štefanom. Leopold Salvator, rojen 15. vinotoka 1863. l., poročen 24. vinotoka 1889. l. s princezinjo Blanko Burbonsko, rojeno 7. kimovca 1868. l. Otroci: Marija Dolores Beatrica, rojena 5. velikega travna 1891. l.; Marija Imakulata, rojena 9. kimovca 1892. l.; Marjeta Rajnerija, rojena 8. velikega travna 1894. l.; Rajner Karl, rojen 21. listopada 1895. l.; Leopold Marija, rojen 30. prosinca 1897. l.

Fran Salvator, c. in kr. polkovnik, rojen 21. velikega srpana 1866. l., poročen v lšlu 31. malega srpana 1890. l. z nadvojvodinjo Marijo Valerijo, hčerjo Njega c. in kr. apost. Vel. cesarja Franca Jožefa I., rojen 22. mal. travna 1868. l. (Otroci: glej spredaj).

KAROLINA MARIJA IMAKULATA, poročena 30. vel. travna 1894. l. s princem Avgustom Leopoldom saksonsko-koburg-gotaškim, vojvodo saksonskim, roj 5. kimovca 1896. l. Albreht Salvator, rojen 22. listopada 1871. l., umrl 27. svečana 1896. l. Marija Imakulata Rajnerija, rojena 3. kimovca 1878. l.

4. MARIJA LUJIZA ANUNCIJATA, rojena 31. vinotoka 1845. l., poročena 31. velikega travna 1865. l. s knezom Karlom Ibsenburg-birštanjskim; vdova od 4. malega travna 1899. l.

5. LUDOVIK SALVATOR, polkovnik, rojen 4. vel. travna 1847. l.

Sedanji vladarji evropski.

Sveti oče. Lev XIII., rojen dne 2. sušca 1810. l., za papeža izvoljen dne 20. svečana in kronan dne 3. sušca 1878. l.

Andora. Republika z generalnim svetovalstvom 24 članov.

Anglija. Kralj Edvard VII., cesar indijski, rojen 9. listopada 1841., vlada z dne 22. prosinca 1901., poročen z Aleksandro, princezinjo dansko.

Bavarsko. Kralj Oton I., rojen dne 27. malega travna 1848. l.; deželni upravitelj z dne 10. rožnika 1886. l. Kraljič Luitpold, rojen dne 12. sušca 1821. l.

Belgija. Kralj Leopold II., rojen dne 9. malega travna 1835. l., vlada z dne 10. grudna 1865. l., vdovec po Mariji Henriki, nadvojvodi avstrijski, umrli 19. kimovca 1902.

Bolgarija. Knez Ferdinand I. (kraljič koburžanski), rojen dne 26. svečana 1861. l., voljen dne 17. velikega srpana 1887. l., vdovec do Mariji Lujizi parmski, umrli 31. prosinca 1899.

Črna gora. Knez Nikolaj I., rojen dne 7. vinotoka 1841. l., vlada z dne 14. velikega srpana 1860. l., poročen z Mileno Petrovno Vukotičevo.

Dansko. Kralj Kristijan IX., rojen dne 8. malega travna 1818. l., vlada z dne 15. listopada 1863. l., vdovec po Lujizi, deželni grofici hesen-kazelski, umrli 29. kimovca 1898.

Francija. Predsednik Emil Loubet, izvoljen dne 18. svečana 1899; rojen 31. grudna 1838. l.

Grško. Kralj Jurij I., rojen dne 24. grudna 1845. l., vlada z dne 31. vinotoka 1863. l., poročen z Olgo Konstantinovno, princezinjo rusko.

Italija. Kralj Viktor Emanuel III., rojen 11. listopada 1869. l., vlada z dne 29. malega srpana 1900. l., poročen z Jeleno, princezinjo črnogorsko.

Monako. Knez Albert Honorus Karol, rojen dne 13. listopada 1848. leta, vlada z dne 10. kimovca 1889. l., poročen z Alico, vdovo po knezu Richelieu.

Nizozemsko. Kraljica Viljemina, rojena dne 31. velikega srpana 1880. l., vlada z dne 23. listopada 1898. l., poročena s Henrikom, princem meklenburg-šverinskim.

Portugalsko. Kralj Karol I., rojen dne 28. kimovca 1863. l., vlada z dne 19. vinotoka 1889. l., poročen dne 22. velikega travna 1885. l. z Marijo Amalijo, hčerjo grofa pariškega.

Prusija. Viljem II., nemški cesar in pruski kralj, rojen dne 27. prosinca 1859. l., vlada z dne 15. rožnika 1888. l., poročen z Avgusto Viktorijo, vojvodico šlesvik-holštanjsko.

Rumunija. Kralj Karol I., rojen dne 20. malega travna 1839. l., vlada po izvolitvi kakor knez z dne 20. malega travna 1866. l., proglašen kraljem dne 26. sušca 1881. l., poročen z Elizabeto, kneginjo wiesdsko.

Rusija. Car Nikolaj II., rojen dne 18. velikega travna 1868. l., vlada od novembra 1894. l., poročen z Aleksandro Feodorovno, princezino hesensko.

Saksonsko. Kralj Jurij, rojen dne 8. velikega srpana 1832. l., vlada z dne 19. rožnika 1902. l., poročen z Marijo Ano, infantinjo portugalsko.

San Marino. Republika z dvema predsednikoma, voljena na 6 mesecev.

Srbija. Kralj Aleksander I., rojen dne 14. velikega srpana 1876. l., vlada z dne 13. malega travna 1893. l., poročen z vdovo Drago Mašin.

Španija. Kralj Alfonz XIII., rojen dne 17. velikega travna 1886. l.

Švedija in Norvegija. Kralj Oskar, rojen dne 21. prosinca 1829, vlada z dne 18. kimovca 1872. l., poročen z Zofijo, vojvodico nasavsko.

Švica. Zvezna republika s predsednikom, vsako leto na novo voljenim.

Turčija. Veliki sultan Abdul Hamid II., rojen dne 22. kimovca 1842, vlada z dne 1. kimovca 1876. l.

Virtemberško. Kralj Viljem II., rojen dne 25. svečana 1848. l., vlada z dne 6. vinotoka 1891. l., v drugič poročen s Charloto, princezino šavmburg-lipsko.

Mere in uteži.

Nov zistem mer in utež je decimalen, t. j. deli se s številom deset, kar jako olajšuje računanje.

Osnovne ednote novi meri in novim utežem so: 1. meter, 2. liter, 3. gram, 4. ar.

Mnogokratniki teh osnovnih ednot se izražajo s tem, da se spredaj postavijo števniki: deka pomeni 10krat, hekto 100krat, kilo 1000krat, myria 10000krat.

Za podrazdelitev se rabijo števniki: deci za desetino, centi za stotino, mili za tisočino.

1 kilogram (*kg*) = 100 dekagramov (*dkg*) = 1000 gramov (*g*),
1 dekagram = 10 gramov.

1 hektoliter (*hl*) = 100 litrov, 1 liter (*l*) = 10 decilitrov (*dl*) = 10 centilitrov (*cl*), 1 deciliter = 10 centilitrov.

1 meter (*m*) = 10 decimetrov (*dm*) = 100 centimetrov (*cm*) = 1000 milimetrov (*mm*). 1 decimeter = 10 centimetrov = 100 milimetrov.
1 centimeter = 10 milimetrov.

Žrebanje avstro-ogrskih srečk v letu 1903.

Mesec in dan	Štev.	Vrsta srečk	Imenovana (nom.) vrednost	Število srečk in seerj, ki so imajo žrebati	Glavni dobitek	Najmanjši dobitek	Zapadejo dne
žrebanja			k r o n				
2. jan.	97	4 odst. drž. srečke iz l. 1854. (žr. s.)	262 5	81	žreb. premij		1. apr. 1903
2. "	153	Kreditne srečke	100	3400	300000	400	1. jul. "
2. "	43	4 odst. tržaške srečke po 50 gl.	50	931	20000	100	10. jan. "
2. "	33	5 odst. srečke za reguliranje Dunava	100	5494	140000	200	5. jan. "
2. "	47	Krakovske srečke	20	6010	50000	60	2. jul. "
2. "	38	Ljubljanske srečke	20	315	50000	60	2. jul. "
2. "	52	Avstr. rdečega križa srečke	10	1500	70000	28	5. jan. "
3. "	48	Inomostne srečke	20	3880	30000	60	3. jul. "
5. "	57	Solnograške srečke	20	7273	40000	60	5. jul. "
5. "	65	3 odst. avstr. zem.-kr. dolž. pisma II. izd.	100	500	100000	200	1. avg. "
15. "	101	Kneza Salma srečke	42	1180	84000	126	15. jul. "
3. febr.	86	5 odst. drž. srečke iz l. 1860 (žr. s.)	500	250	žreb. premij		1. maj. "
3. "	57	Grofa St. Genoisia srečke	42	5000	105000	188	1. avg. "
16. "	109	3 odst. avstr. zemlj. kred. srečke I. izd.	100	1600	90000	200	1. jun. "
2. mar.	36	Srečke za zidanje bazilike v Budimpešti	5	2000	30000	13	1. maj. "
2. "	52	Ogrskega rdečega križa srečke	5	2000	40000	14	1. apr. "
2. "	107	Dunajske komunalne srečke	100	2100	400000	300	1. jun. "
1. apr.	97	4 odst. drž. srečke iz l. 1854. (žr. pr.)	262 5	4050	210000	630	30. jun. "
1. "	56	4 odst. srečke o reguliranju Tise	100	3600	180000	240	1. jul. "
1. "	78	Rudolfove srečke	10	1950	30000	24	1. jul. "
1. maj.	86	5 odst. drž. srečke iz l. 1860 (žr. pr.)	500	5000	600000	1200	1. avg. "
5. "	66	3 odst. avstr. zem.-kredit. srečke II. izd.	100	500	100000	200	1. febr. 1904
15. "	110	3 odst. avstr. zem.-kredit. srečke I. izd.	100	1700	90000	200	1. dec. 1903
15. "	93	4 odst. ogrska hipot. prior. dolžna pisma	100	2800	70000	200	15. avg. "
15. "	94	Ogrske premijske srečke	100	2550	200000	328	15. nov. "
15. "	40	Jó-sziv-srečke	2	3450	20000	4	2. jun. "
2. jun.	140	Državne srečke iz l. 1864	100	4500	300000	400	1. sept. "
15. "	50	Budimske srečke	40	1000	40000	130	15. dec. "
1. jul.	98	4 odst. državne srečke iz l. 1854 (žr. s.)	262 5	81	žreb. premij		1. okt. "
1. "	53	Avstr. rdečega križa srečke	10	3600	40000	28	4. jul. "
1. "	154	Kreditne srečke	100	3400	300000	400	2. jan. 1904
1. "	108	Dunajske komunalne srečke	100	2200	400000	300	1. okt. 1903
15. "	102	Kneza Salma srečke	42	1180	42000	126	15. jan. 1904
30. "	77	Kneza Claryja srečke	42	900	32500	126	30. jan. "
1. avg.	87	5 odst. državne srečke iz l. 1860 (žr. s.)	500	260	žreb. premij		3. nov. 1903
17. "	111	3 odst. avstr. zem.-kredit. srečke I. izdaje	100	1800	90000	200	1. dec. "
1. sept.	53	Ogrskega rdečega križa srečke	5	4800	20000	14	1. okt. "
1. "	37	Srečke za zidanje bazilike v Budimpešti	5	2900	20000	13	3. nov. "
5. "	67	3 odst. avstr. zem.-kredit. srečke II. izd.	100	500	100000	200	1. febr. 1904
15. "	58	Kneza Palffija srečke	42	4000	84000	136 5	15. mar. "
1. okt.	98	4 odst. državne srečke iz l. 1854 (žr. pr.)	262 5	4050	63000	630	31. dec. 1903
1. "	79	Rudolfove srečke	10	2450	20000	24	2. jan. 1904
1. "	57	4 odst. srečke o reguliranju Tise	100	3600	180000	240	2. jan. "
2. nov.	87	5 odst. drž. srečke iz l. 1860 (žr. pr.)	500	5200	600000	1200	1. febr. "
2. "	109	Dunajske komunalne srečke	100	2100	400000	300	1. febr. "
16. "	95	Ogrske premijske srečke	100	2350	300000	336	15. maj. "
16. "	54	4 odst. ogr. hipot. priorit. dolžna pisma	100	2800	70000	200	15. febr. "
16. "	41	Jó-sziv-srečke	2	3450	30000	4	1. dec. 1903
17. "	112	3 odst. avstr. zem.-kredit. srečke I. izd.	100	1800	90000	200	1. jun. 1904
1. dec.	141	Državne srečke iz l. 1864	100	4500	300000	400	1. mar. "

Zrebanje v Avstriji dovoljenih inozemskih srečk v letu 1903.

Mesec in dan	Štev.	Vrsta srečk	Nominalna vrednost in vrednota (valuta)	Dobitek (po vrednosti srečk)		Dobitki zapadejo dne	
				največji	naj- manjši		
2. jan.	80	Saksonsko-Mein. srečke (žr. s.)	j. n. gld.	7	žreb. premij	1. febr. 1903	
2. "	37	3 odst. hamburške srečke (žr. s.)	tolarji	50	J. s. s 60 tol.	1. mar. "	
14. "	76	5 odst. ruske srečke iz l. 1864	rublji	100	200000	135	14. apr. "
14. "	95	2 odst. knež. srbske srečke	franki	100	80000	100	14. febr. "
14. "	43	Srbske državne srečke (tob.)	"	10	100000	13	14. febr. "
1. febr.	80	Saksonsko-Mein. srečke (žr. pr.)	j. n. gld.	7	5000	9	1. maj. "
1. "	198	Turske srečke	franki	400	300000	400	1. mar. "
1. "	69	Finske srečke (žr. s.)	tolarji	10	žreb. premij	1. maj. "	
1. "	121	Brunšv. srečke (žr. s.)	"	20	"	"	31. mar. "
1. "	68	Italijanske srečke križa	lire	25	20000	33	9. febr. "
1. mar.	37	4 odst. bavarske srečke (žr. s.)	tolarji	100	žreb. premij	1. maj. "	
14. "	74	5 odst. ruske srečke iz l. 1866	rublji	100	200000	135	14. jun. "
31. "	121	Brunšv. srečke (žr. pr.)	tolarji	20	60000	26	31. jun. "
1. apr.	199	Turske srečke	franki	400	600000	400	1. maj. "
1. "	36	4 odst. badenske srečke (žr. s.)	j. n. gld.	175	žreb. premij	1. jun. "	
1. maj.	122	Brunšv. srečke (žr. s.)	tolarji	20	"	"	30. jun. "
1. "	37	4 odst. bavarske srečke (žr. pr.)	"	100	40000	100	1. jun. "
1. "	69	Italijanske srečke križa	lire	25	35000	33	9. maj. "
1. "	69	Finske srečke (žr. pr.)	tolarji	10	10000	13	1. avg. "
14. "	96	2 odst. knež. srbske	franki	100	80000	100	14. avg. "
14. "	44	Srbske državne srečke (tob.)	"	10	25000	13	14. jun. "
1. jun.	200	Turske srečke	"	400	300000	400	1. jul. "
1. "	36	4 odst. badenske srečke (žr. pr.)	j. n. gld.	175	175000	175	1. avg. "
30. "	122	Brunšv. srečke (žr. pr.)	tolarji	20	15000	26	30. sept. "
1. jul.	81	Saksonsko-Mein. srečke (žr. pr.)	j. n. gld.	7	žreb. premij	1. avg. "	
14. "	77	5 odst. ruske srečke iz l. 1864	rublji	100	J. s. s 135 rub.	1	1. okt. "
1. avg.	123	Brunšv. srečke (žr. s.)	tolarji	20	žreb. premij	30. sept. "	
1. "	81	Saksonsko-Mein. srečke (žr. pr.)	j. n. gld.	7	10000	9	2. nov. "
1. "	70	Finske srečke (žr. s.)	tolarji	10	žreb. premij	1. nov. "	
1. "	201	Turske srečke	franki	400	600000	400	1. sept. "
1. "	70	Italijanske srečke križa	lire	25	20000	33	9. avg. "
14. sept.	75	5 odst. ruske srečke iz l. 1866	rublji	100	J. s. s 125 rub.	100	13. dec. "
14. "	97	2 odst. knež. srbske srečke	franki	100	80000	100	15. okt. "
14. "	45	Srbske državne srečke (tob.)	"	10	75000	13	14. okt. "
30. "	123	Brunšv. srečke (žr. pr.)	tolarji	20	30000	26	30. dec. "
1. okt.	41	3 in pol odst. libijske srečke	"	50	žreb. premij	2. jan. 1904	
1. "	202	Turske srečke	franki	400	300000	400	1. nov. 1903
1. nov.	124	Brunšv. srečke (žr. s.)	tolarji	20	žreb. premij	31. dec. "	
1. "	70	Finske srečke (žr. pr.)	"	10	10000	13	1. febr. 1904
1. "	46	3 odst. oldenburške srečke	"	40	10000	40	1. febr. "
2. "	71	Italijanske srečke križa	lire	25	35000	33	1. febr. "
1. dec.	203	Turske srečke	franki	400	600000	400	1. jan. "
31. "	124	Brunšv. srečke (žr. pr.)	tolarji	20	15000	26	3. mar. "

*) Izplača se samo vsota 58 odst. celega dobitka.

OPOMBA. Vse druge tu nenavedene srečke se ne smejo v Avstriji niti kupovati, niti prodajati ali sicer spraviti v promet; v slučaju, da se to zgodi, se konfiskujejo. Pismene pošiljatve, ki so z istimi v zvezi, pošta ne dostavlja, ampak jih izroči sodnji.

Lestvica za pristojbine kolekov.

Lestvica I.

Za menice in trgovske denarne nakaznice.

Za znesek do	150 K	K	—·10	čez	2700 do	3000 K	K	2·—
čez	150 "	300 "	—·20	"	3000 "	6000 "	"	4·—
"	300 "	600 "	—·40	"	6000 "	9000 "	"	6·—
"	600 "	900 "	—·60	"	9000 "	12000 "	"	8·—
"	900 "	1200 "	—·80	"	12000 "	15000 "	"	10·—
"	1200 "	1500 "	1·—	"	15000 "	18000 "	"	12·—
"	1500 "	1800 "	1·20	"	18000 "	21000 "	"	14·—
"	1800 "	2100 "	1·40	"	21000 "	24000 "	"	16·—
"	2100 "	2400 "	1·60	"	24000 "	27000 "	"	18·—
"	2400 "	2700 "	1·80					

in tako dalje za vsakih 3000 K 2 K več, pri čemer se ostanek manj nego 3000 K smata za celih 3000 K.

V domačih deželah izdane menice, ako se kolekujejo po tej lestvici, ne smejo imeti daljšega plačilnega roka nego šest mesecev, v inozemstvu izdane pa ne daljšega nego 12 mesecev. Sicer pa se morajo kolekovati po lestvici II.

Pod izrazom „domače dežele“ se razumejō dežele, zastopane v avstrijskem državnem zboru, menice, ki niso izdane v okrožju teh dežel, veljajo za inozemske.

Za menice, izdane v deželah ogrske krone, ostanejo še nadalje v veljavi določbe z dne 2. vinotoka 1868. l. in se mora pri teh menicah odračunati pri določevanju, koliko je od njih po sedanjem zakonu plačati pristojbine, znesek, ki se je pri izdaji menice plačal kralj. ogrskim financam s kolekovimi znamkami ali pa neposredno po propisih.

Ako se kaka menica izda v več izvodih (sekunda, tertia itd.), se mora plačati od vsakega ista pristojbina, kakor od prvega.

Od menic, izdanih v inozemstvu in glasečih se na inozemstvo, je plačati 4 v pristojbine za vsakih 200 K, ako kroži v naši državi. Ostanek, manjši nego 200 K, se smatra za celih 200 K.

Pristojbine za menice, ki se izdajo v domačih deželah, plačati je poprej nego so se na papir, ki je namenjen za menico, podpisale stranke — za menice, ki so se izdale v inozemstvu, pa preden začne krožiti po naši državi, in če menica ni plačljiva, le v inozemstvu, pa vsekako tekom 14. dni, ko je prišla v domače dežel.

Dolžnosti kolekovanja menic more se tako-le zadostiti:

- a) ako se rabijo kolekovane uradne golice;
- b) ako se rabijo uradne golice, ki pa niso zadosti kolikovane ali pa tudi druge golice, ali pa se golice niti ne rabijo, pa s tem, da se za toliko, kolikor je pristojbine, oziroma popolnilne pristojbine plačati, prilepi kolekov na zadnji strani papirja, na kateri se piše menica, predno se je menica napravila. Koleki se morajo pri zato pooblaščenem uradu z uradnim pečatom prekolekovati.

Dan in mesec prekolekovanja, ako se že ne razvidi iz odtiska, mora dotični urad vpisati v vsako znamko.

Uradno prekolekovanje se ne sme več izvršiti, ako ima papir že kak podpis izdajnika, prejemnika ali žiranta ali sploh kak podpis stranke; vsako drugačno plačevanje s koleki, kakor prekolekovanje kolekov s privatnim pečatom kakega urada, ki za to ni upravičen, je neveljavno.

- c) Ako pa gre za plačilo pristojbine od menice, in sicer, ako je ta stran še nepopisana ob zgornjem robu; drugače pa po poslednjem inozemskem zapisku tako, da nad koleki ni nobenega prostora več za žirovanje ali kak drug zapis, in se ima preskrbeti, da se po točki b) tega paragrafa pravočasno uradno prekolekuje. Pisati čez koleke, kakor je bila do sedaj navada, ni več dovoljeno.

Ako se kolekovina ni plačala ali pa vsaj v zakonitem znesku ne, ali pa ne pravočasno, ali pa ne na predpisan način, določa nov zakon globo, ki je petdesetkrat tolika, kolikršna je pristojbina po lestvici.

Trgovskim nakaznicam že prej dovoljena ugodščina, da je od njih plačati le po 10 v, ako je njihov obrok k večjemu osem dni, velja še vedno.

Za trgovske račune (note, konti, izkaze) se je odredilo, da so računi do 20 K kolekovine prosti, — čez 20 K do 100 K se plača 3 v, — čez 100 K pa 10 v pristojbine.

Kolekovina se pa mora tudi plačati, ako se taki računi vpletó v tekst kakega trgovskega pisma. Globa kakor pri menicah.

Lestvica II.

Za pravna pisma.

	Do	40 K	K	—·14	čez	3200 do	4000 K	K	12·50	
čez	40	"	80	"	"	4000	"	4800	"	15·—
"	80	"	120	"	"	4800	"	6400	"	20·—
"	120	"	200	"	"	6400	"	8000	"	25·—
"	200	"	400	"	"	8000	"	9600	"	30·—
"	400	"	600	"	"	9600	"	11200	"	35·—
"	600	"	800	"	"	11200	"	12800	"	40·—
"	800	"	1600	"	"	12800	"	14400	"	45·—
"	1600	"	2400	"	"	14400	"	16000	"	50·—
"	2400	"	3200	"	"					10·—

Čez 16000 K se za vsakih 800 K plača 2 K 50 v, pri čemer se ostanek, ki ne znaša 800 K, smatra za polnega.

Po tej lestvici kolekujejo se dolžna pisma z dovoljenjem vknjižbe ali brez njega, pobotnice, odstopna pisma, plačilne nakaznice, razen trgovskih, zakupne pogodbe, stave, srečke privatnih loterij i. dr., in sicer se je pri dolžnih pismih določil znesek prejetega posojila, pri pobotnicah znesek prejetega plačila, pri odstopnih pismih znesek, za katerega se je pravica odstopila, pri nakaznicah nakazani znesek, pri zakupnih pogodbah skupni znesek zakupnine, pri stavah stavljeni znesek, pri srečkah privatnih loterij pa cena vsake posamezne srečke.

Lestvica III.

Za pravne posle.

	Do	20 K	K	—·14	čez	1600 do	2000 K	K	12·50	
čez	20	"	40	"	"	2000	"	2400	"	15·—
"	40	"	60	"	"	2400	"	3200	"	20·—
"	60	"	100	"	"	3200	"	4000	"	25·—
"	100	"	200	"	"	4000	"	4800	"	30·—
"	200	"	300	"	"	4800	"	5600	"	35·—
"	300	"	400	"	"	5600	"	6400	"	40·—
"	400	"	800	"	"	6400	"	7200	"	45·—
"	800	"	1200	"	"	7200	"	8000	"	50·—
"	1200	"	1600	"	"					10·—

Čez 8000 K se plača za vsakih 400 K 2 K 50 v, pri čemer se znesek, ki ne znaša 400 K, smatra za polnega.

Po tej lestvici se kolekujejo dolžna pisma, katera se glasé na prinosnika, pogodbe za služenje, pogodbe delniških društev, ki se osnujejo za več nego 10 let, družbene pogodbe, potrdila o dobitkih

v loteriji, pogodbe, s katerimi se kupi upanje premičnin, kupne in menjalne pogodbe radi premičnin i. dr., in sicer je določen pri dolžnih pismih znesek, na katerega se glasi; pri pogodbah v sluzenju znesek skupne plače, katero ima dobiti oni, koji stopa v službo, — ako pa v pogodbi ni določeno, koliko časa ima služba trajati, se kolekovina odmeri po trikratni letni plači. Pri pogodbah delniških društev in družbenih pogodbah se kolekovina odmeri po znesku vkupne društvene glavnice, pri potrdilih o dobitkih, po znesku dobitka, pri kupnih, menjalnih in drugih pogodbah radi premičnin, po znesku vrednosti.

Vloge, s katerimi se pri oblastvu naznanja samostojna vršitev prostega obrta, ali s katerimi se oblastvo prosi koncesije, ki je potrebna za vršitev obrta, morajo biti kolekovane:

a) na Dunaju	od prve pole K 12.—
b) v mestih, ki imajo nad 50.000 prebivalcev " " " "	8.—
c) v mestih, ki imajo od 10.000 do 50.000 prebivalcev	6.—
d) v mestih, ki imajo od 5.000 do 10.000 prebivalcev	4.—
e) v vseh drugih krajih	3.—

Ako treba še druge pole, kolekuje se z 1 K.

Prošnje za tobačne trafike in loterijske kolekture, za dovoljenje, da sme godba javno igrati, da smejo biti gostilne, krčme in kavarne čez policijsko uro odprte, da se smejo kazati znamenitosti, prirejati koncerti, gimnastične in gledališke predstave, se kolekujejo po 2 K od vsake pole.

Pri prvih in drugih vlogah ima se pristojbina plačati tudi takrat, kadar se prosi ustno, ne da bi se zapisal zapisnik.

Prošnje za sledeča prava:

1. Za podeljenje, potrjenje ali prenos plemskih stopinj, podeljenje redov, dovoljenje smeti nositi inozemske rede, združenje ali poboljšanje grbov, dovoljenje za spremembe ali prenose imen, podeljenje častnih mest, častnih naslovov in drugih odlikovanj, združenih z obrtnimi podjetji, se kolekujejo po 10 K od vsake pole.

2. Za podeljenje, priznanje ali potrjenje privilegijev, kamor spadajo tudi izključeni industrijski privilegiji, se kolekujejo po 6 K od vsake pole.

3. Za podeljenje ali priznanje avstrijskega državljanstva, za podeljenje meščanstva ali občanstva ali za sprejem v občinsko zvezo, se kolekujejo po 4 K od vsake pole.

4. Prošnje za podeljenje potnih listov, za uvoz, izvoz in prevoz kuhinjske soli, tobaka, smodnika ali za dovoljenje za uvoz ali izvoz določenega blaga, ako je za to potrebno dovoljenje, se kolekujejo po 2 K od vsake pole.

Splošne določbe c. kr. pošte.

g pomenja gram, *kg* kilogram.

S pismeno pošto se pošiljajo navadna pisma, priporočena pisma, ekspresna pisma, dopisnice, tiskovine, vzorci blaga, poštna nakaznice, poštni nalogi in časniki in priporočene pošiljatve s povzetjem.

Pisma. Pri frankiranju pisma se pritisne znamka na gorenjem desnem oglu sprednje strani pisma, nikakor pa ne na zadnji strani. Frankirana v avstro-ogrske kraje, v Bosno in Hercegovino namenjena, kakor tudi iz poslednjih sem dospela pisma do 20 *g* veljavo 10 v (v lokalnem prometu 6 v), nefrankirana pa dvakrat toliko.

Pisma in pisemski zavoji ne smejo v Avstro-Ogrski, v Bosni in Hercegovini ter na nemškem biti težji nego 250 *g*; pismom, ki se pošiljajo v druge države, ni to nobena meja, kar se tiče teže. Pisemski zavoji, odločeni za avstrijske dežele, ki tehtajo več nego 250 *g*, morajo se oddajati pri tovarni pošti. Uradni pisemski zavoji pa smejo v Avstriji tehtati 2½ *kg*; iz Avstrije na Ogrsko le 1 *kg*.

Čez pismeno znamko se sme pisati naslov. Ako se pa nanjo pritisne privatna štamplja, ni veljavna. Za frankiranje se ne smejo rabiti s pismenih kuvertov izrezane znamke in koleki, ravnotako tudi ne poškodovane znamke, n. pr. take, katerim se je okrog odrezal beli rob. Znamke, ki so se že rabile, rabiti se tudi ne smejo več za frankiranje pisem.

Priporočena pisma se morajo frankirati. Za domače in inozemske dežele zadošča, ako se pismo navadno zapre. V Nemčijo se priporočena pisma lahko pošiljajo tudi nefrankirana.

Povpraševalna pisma (pristojbina 25 v) napravijo se lahko za vsako tudi nepriporočeno pisemsko poštno pošiljatev, ki ni prišla na določeni kraj.

Dopisnice se smejo pošiljati tudi nefrankirane, ako se ne priporočajo (rekomandirajo). Vsakemu je dovoljeno dati si napraviti dopisnice po privatnem obrtu, vendar morajo, kar se tiče velikosti in moči papirja biti popolnoma enake uradnim. Na dopisnice se lahko tiska in zajedno piše, a to le na zadnji strani, kajti sprednja stran je namenjena le za prejemnikov naslov, kamor pa tudi pošiljatelj more napisati svoje ime ter take opomnje, ki se tičejo pošte.

Dopisnicam v domačih deželah se lahko pripenjajo poskušnje ali vzorci blaga, ako se ne pišejo potem nanje nikakršne druge, nego za poskušnje blaga ali vzorce dovoljene pismene opombe, ter ako so frankirane za 10 v.

Tiskovine se morajo frankirati in se tudi lahko priporočajo.

Pošiljatve vezanih in broširanih knjig in odprte karte ne smejo biti nad 1 *kg* težke in se ne smejo bistveno razločevati od poštnih pošiljatev. V svetovnopoštnem prometu so dovoljene pošiljatve tiskovin do 2 *kg* teže, a ne smejo meriti na nobeno stran več kakor 45 *cm*.

Razen naslova, datuma in podpisa na tiskovinah ne sme biti ničesar pisanega, tudi ne kaki dostavki. Izvzete so korekturne pole, katerim se smejo pridejati dotični rokopisi, poprave in rokopisne opomnje, tičoč se tiska, dalje kurzni listi, trgovski cirkularji in ceniki (hektografirani vendar le po 20 ali več izvodov vkupe), pri katerih so določene rokopisne ali mehaničnim putem napravljene izpremembe cen, imena potnikov, načina naročevanja ali plačevanja. Posebni deli tiskanega teksta pa se smejo v ta namen podčrtati, da se opozori čitatelj na kako določeno mesto. Dalje je še določeno na tiskanih vizitnicah napisati natančnejši naslov in stan pošiljalca ter pristaviti običajne črke (n. pr.: p. f. itd.); na povabilih navesti ime povabljenca, dan, namen in kraj zborovanja; pri knjigotržnih naročilnih listih na zadnji strani pismeno imenovati naročene ali ponudene knjige, tiskani tekst sprednje strani pa deloma ali popolnoma prečrtati; tiskovne pomote popraviti.

Poslovni papirji, kakor: akti vsake vrste, vožna pisma, poslovni dokumenti, prepisi in izpiski aktov, muzikalije in sploh pisma, ki se ne morejo smatrati za pravno ali osebno dopisovanje, smejo se v prometu svetovne poštne zveze, izvzemši Nemčijo, pošiljati pod križnim zavilkom (tudi priporočena) do 2 *kg* teže in 45 *cm* širjave.

Vzorci se prevažajo v kraje avstro-ogrske države, v Bosno in Hercegovino, Belgijo, Bulgarijo, Črnogoro, Egipet, Francijo, Nemčijo, Grecijo, Veliko Britanijo, Italijo, na Portugalsko, Rumunsko, Srbsko, Špansko, Švico, zjedinjene države severne Amerike in v one turške kraje, kjer se nahajajo avstrijski poštni uradi, do 350 *g* teže, drugam pa le do 250 *g*.

Kar se tiče mere, ne smejo presegati na dolgost 30, na širokost 20 in na visokost 10 *cm*. Vzorcem in blagu za poskušnjo se ne sme priložiti nikako pismo.

Na naslovu mora biti vsakokrat opomba „vzorec“ ali „poskušnja blaga“.

Na naslovu sme razentega biti navedeno: Ime ali tvrdka odpošiljateljev, tvorniško ali trgovsko znamenje poleg natančnejšega

označenja blaga, številke in cene, teže in mere blaga ter koliko ga je na razpolago. Razen omenjenih podatkov se ne smejo dodajati takšnim pošiljatkam nikaka pismena naznanila ali kakršnekoli opombe.

Tudi žive čebele se morejo pošiljati po domačih krajih, na Ogrsko, v Bosno in Hercegovino, Nemčijo, v razne druge dežele kot blago za poskušnjo, ako so tako shranjene, da se pošta lahko prepriča o vsebini, in da ni pri prevažanju nikake nevarnosti.

Pri nezadostno frankiranih pošiljatkah s tiskovinami, poslovnimi papirji in vzorci se zahteva nedostatek od prejemnika, in sicer dvakrat toliko, za kolikor so bile premalo frankirane.

Popolnoma nefrankirane prej navedene pošiljatve se ne odpravljajo, nego se vrnejo pošiljatelju; če pa poslednji pošti ni znan, postopa se ž njimi tako, kakor z nedostavnimi pismi.

Priporočene pošiljatve s povzetjem.

Priporočene (rekomandirane) stvari se morejo pošiljati po Avstro-Ogrskem, v Bosno in Hercegovino in v nekatere tuje dežele (glej „povzetja v inozemstvu“) tudi s povzetjem, in sicer po domači državi ter v Bosno in Hercegovino do 1000 K, drugam pa do 400 K = 400 mark = 500 frankov. Pri takih pošiljatkah, za katere veljajo ravno iste pristojbine, kakor za navadno priporočene, se mora napisati na vrhu nad naslovom beseda „povzetje“, ako so namenjene v inozemstvo pa „remboursement“. Precej zraven ali pa spodaj naj se navede povzetni znesek s številkami, a krone tudi z besedo, in sicer vedno v denarni veljavi tiste države, kamor se pošiljatev glasi, tedaj v Nemčijo v markah, v Švico in Francijo v frankih itd. Pod zneskom pa mora pošiljatelj natanko in razločno zabeležiti svoj naslov. Da ne nastanejo kake pomote, treba je med tem naslovom in onim, ki označuje prejemnika, pustiti nekoliko praznega prostora.

Kakor brž je prejemnik vplačal znesek in pošiljatev prevzel, odtegne dotični poštni urad od povzetnega zneska pristojbino za navadno poštno nakaznico in 10 v terjalnih stroškov, ostanek pa pošlje oddajalcu po nakaznici.

Poštna pristojbine.

Avstro-Ogrsko in Nemčija: Pisma do 20 g (Nemčija le 15 g) 10 v (mestni promet 6 v), do 250 g 20 v (mestni promet 12 v), dopisnica 5 v; dopisnica z odgovorom 10 v., priporočitev 25 v (mestni promet 25 v), vzvratni list 25 v (mestni promet 25 v), ekspres 30 v,

tiskovine do 50 g 3 v, do 100 g 5 v, do 250 g 10 v, do 500 g 20 v, do 1000 g 30 v, vzorci v avstro-ogrski kraje in v Nemčijo do 250 g 10 v, do 350 g pa 20 v.

Bosna in Hercegovina: Pisma 10 v do 20 g, dalje do 250 g pa 20 v, kakor za Avstro-Ogrsko v Sandžak-Novu Bazar za vsakih 15 g 25 v. Ekspresne pošiljatve so dopuščene samo v kraje, kjer so pošte.

Črnagora: Pisma za vsakih 15 g po 10 v, dopisnice 5 v (z odgovorom 10 v), za tiskovine in vzorce veljajo iste pristojbine kakor v Srbijo. Poslovni papirji niso dopušteni.

Srbija: Pisma za vsakih 15 g 15 v, (v mejnem prometu, oziroma z Ogrskega 10 v), popisnica 10 v (za Srbijo z odgovorom 20 v). Tiskovine, poslovni papirji, vzorci za vsakih 50 g 5 v, priporočila 25 v, vzratni list 25 v, ekspres 30 v.

Poštna nakaznica v domačih deželah.

Za zneske do 20 K 10 v, do 100 K 20 v, do 300 K 40 v, do 600 K 60 v, do 1000 K 1 K.

Poštna nakaznica v Bosno in Hercegovino in iz Bosne in Hercegovine

so dopuščene do 1000 K in znaša pristojbina do 40 K 20 v, od 40 do 100 K 40 v; od 100 do 300 K 60 v; od 300 do 600 K 1 K 20 v in od 600 do 1000 K 2 K.

Poštni nalogi

posredujejo poplačevanje menic, računov, kuponov itd. in se morejo poslati na vse pošte avstro-ogrski države, v Bosno in Hercegovino ter v Turčijo, in sicer v Adrianopolj, Beirut, Konstantinopol, Solun in Smirno, kjer se nahajajo avstrijske pošte, slednjič tudi v Nizozemsko v znesku največ 1000 K — v Belgijo, Nemčijo, Egipt, Francijo (Algir), Italijo, Luksemburško, Norvergijo (naj se naredi naslov na pošte v Pragi), Rumunijo, Švedijo, Švico in Tunis do 800 K (800 mark ali 1000 frankov).

Poleg uradnega vzorca (cena 1 v), adresira se terjatev utemeljujoči dokument (pobotan račun itd., toda znesek mora biti pisan s črkami) kot priporočeno pismo, n. pr.: „Na poštni urad v „poštni nalog“. Kakor hitro je znesek vplačan, prejme oddajalec poštnega naloga znesek, odštevisi pristojbino poštna nakaznica in 10 v terjalnih stroškov za vsak dokument, na kateri se je dobilo plačilo.

Ako se poštni nalog ne sprejme, pošlje se nazaj zastonj. Pristojbine so torej kakor za priporočena pisma, poštno nakaznico in vsako pobotnico itd. 10 v terjalnih stroškov.

Poslati dokumente poštnega naloga na kakšen drugi kraj nego se je navel s prva, je dovoljeno.

Denarne in tovarne pošiljatve.

Denarna pisma: Za Avstro-Ogrsko do 250 g 100 K vrednosti do 10 milj daljave 30 v, nad 10 milj 54 v, od 100 do 600 K do 10 milj daljave 36 v, nad 10 milj 60 v, za vsakih daljših 300 K 6 v več, — iz Avstro-Ogrskega v Nemčijo do 600 K vrednosti do 10 milj 36 v, nad 10 milj 60 v, za vsakih daljših 300 K pa 6 v več.

Poštni zavoji (paketi): Za Avstro-Ogrsko do 5 kg do 10 milj 30 v, nad 10 milj 60 v; za zavarovanje pristojbina po 6 v do 100 K, od 100 do 600 K 12 v; za vsakih nadaljnjih 300 K pa po 6 v več.

Avstro-Ogrska in Nemčija: do 5 kg do 10 milj 30 v, nad 10 milj 60 v; za vsak nadaljnji kg do 10 milj 6 v, 20 milj 12 v, 50 milj 24 v, 100 milj 36 v, 150 milj 48 v, nad 150 milj 60 v več; vrednostna taksa do 600 K 12 v, za vsakih nadaljnjih 300 K po 6 v več. Pošiljatve se dopuščajo le do 50 kg.

Za pošiljatve v Bosno, Hercegovino in Novi Bazar plača se do 500 g 60 v, od $\frac{1}{2}$ kg do 5 kg 1 K. Za težje pošiljatve računa se do Imotskija ali Broda gori navedena vozarina in vrednostna taksa odpadajoča za Avstrijo, najprej pa za vsaki kg 16 v vozarine in vrednostna taksa za vsakih 300 K 6 v več.

Povzetja v domačih deželah

se morejo pošiljati na vse pošte avstro-ogrške države do 1000 K.

Za vsako pošiljatev s povzetjem se poleg vozarine plača še posebna provizija. Ta znaša za vsake 4 K 1 v, najmanj pa 12 v, tudi pisma se pošiljajo lahko s povzetjem. Povzetja brez navedene vrednosti do 250 g se pošiljajo s pisemsko pošto.

Pošiljanje pisem v svetovni poštni zvezi.

a) Pisma za vsakih 15 g 25 v, za dopisnico 10 v, z odgovorom 20 v; b) tiskovine: za vsakih 50 g 5 v do največje teže 2000 g; c) vzorci blaga za vsakih 50 g 5 v, najmanj 10 v, dopustna teža 350 g; d) trgovinski papirji za vsakih 50 g 5 v, najmanj 25 v, dopustna teža 2 kg; e) priporočitev 25 v, vzratni list 25 v, ekspres 30 v.*

* V katere inostranske dežele so ekspresne pošiljatve dopuščene, izve se pri vsakem poštnem uradu.

Za dežele in kraje, ki niso pri svetovni poštni zvezi, se računijo tudi ravno navedene pristojbine, razložek je samo ta, da se pošiljatve večinoma ne morejo priporočiti, dostikrat se celo ne frankirati do tistega kraja, kamor so namenjene in da se dopisnice smejo odpravljati le v Kaplandijo v južni Afriki.

Poštna nakaznica v inozemstvo

in sicer v Nemčijo, Belgijo, Chile, Kino (nemške poštne agenture v Shangai, Tientsin in Tsintan), Kongo, nemško vzhodno Afriko, nemško južno-zapadno Afriko, Egipet, Francosko in Algerijo, Italijo, San Marino in Erytreo, Japonsko in Koreo, Kamerun, Kiautschou, Luksemburško, Črnogoro, Nizozemsko, Norveško, Portugalsko z Madeiro, Švedijo, Švico, Srbijo, Togo (samo v Klein-Popo in Lomé), Tripolis (ital. poštni urad), Tunis, Turčijo (c. kr. avstrijski poštni uradi do 1000 K); v Argentinsko republiko, Bolgarijo, Dansko, nemško Novo-gvinejo, Finlandijo, Anglijo, Irsko in kolonije, Malto, Maroko in francoski poštni urad Tanger, Nizozemska vzhodna Indija, Rumunija, Samoa (nemški poštni urad Apia), Siam (samo v Bangkok in Chiangmai), Tripolis (francoski poštni urad), Zjedinjene države v Ameriki, Zanzibar (francoski poštni urad) do 500 K; v Grško do 400 K in znaša pristojbina v Nemčijo do 40 K 20 v, potem pa za vsakih 20 K 10 v več; v druge dežele, izvzemši Črnogoro in Srbijo, pa do 100 K za vsakih 25 K 25 v, čez 100 K pa za vsakih 50 K 25 v. Za Srbsko in Črnogoro veljajo ravno tiste pristojbine kakor v Bosno in Hercegovino.

Brzojavne poštne nakaznice so dovoljene: v Belgijo, Bolgarijo, Dansko, Francijo, Italijo (izvzemši Tripolis), Japan (in sicer le v Tokio in Yokohamo), Luksemburško, Nemčijo, Nizozemsko, Norvergijo, Rumunijo, Švedijo, Švico in Tunis, Egipet (a le v Aleksandrijo, Ismalio, Kairo, Port-Said in Suez), Srbijo in Črnogoro do 1000 K.

Poštni zavoji do 3 kg v inozemstvu po nizki vozarini so dopuščeni v naslednje dežele: Anglijo in kolonije, Apio (5), Argentinsko republiko, Ascension, Belgijo (5), Bolgarijo, Chile (5), Dansko (5), Egipet (5), Islandsko (5), Italijo (5), Japan (5), Kamerun (5), Kanado, Kitaj (5), Kolumbijo, Kongijsko državo (5), Kostariko, Luksemburško (5), Malto, Meksiko, Nizozemsko (5), Norvergijo (5), Portugalsko, Rumunijo, Salvador, Srbijo (5), Straits-Settlements (5), Španijo, Švedijo, Tanger, Togo (5), Turčijo (c. kr. pošte), Urugvaj, Zanzibar (5). (Prstavljena številka (5) pomeni, da se v onih deželah sprejemajo pošiljatve po 5 kg teže.

Povzetja v inozemstvo

in sicer v Belgijo †, Nemčijo †, Angleško, Francijo čez Nemčijo †, Egipt, Helgoland, Italijo †, Luksemburško †, Nizozemsko †, Norvegijo †, v Francijo čez Švico v Dansko, Portugalsko, Rumunijo do 500 K, v Švedijo †, Švico †, Turčijo in severo-ameriške Zedinjene države se vzprejemajo do zneska 1000 K, v Srbijo do 1250 K avstr. velj., v dežele z † zaznamovane, se tudi vzprejemajo priporočena povzetja. Provizija znaša pri voznopoštnih povzetjih (izvemši vozarino) v Nemčijo in Švico 2 v za vsaki 2 K, najmanj pa 12 v; v Srbijo do 24 K 12 v, potem pa za vsake 4 K 2 v več, a v druge dežele 20 v za vsakih 20 K.

Brzojavni cenik.

	taksa za vsako besedo:	najmanjša taksa:
Lokalne brzojavke:	2 v	40 v.
V Avstro-Ogrski	} 6 v	} 60 v.
V Bosno in Hercegovino		
V Bosni in Hercegovini		
V Nemčijo		

Za besedo velja do 15 črk ali 5 številk; naslov in podpis se ravnatako zaračunja kakor tekst.

Evropski promet.

Pristojbina za vsak telegram po 60 v temeljne takse in nastopne takse za vsako besedo, sestavljeno iz 15 črk ali 5 številk.

Algir 26 v. — Anglija, Škotsko, Irsko in Kanalski otoki 26 v. — Belgija 21 v. — Bolgarija 16 v. — Črnagora iz Dalmacije 6 v, sicer 9 v. — Dansko 21 v. — Francija, Korzika in Monako 16 v. — Gibraltar 33 v. — Grško (celina), Evbeja in Poros 41 v. — Krf čez Trst 26 v, na druge otoke 44 v. — Italija, mejni promet 8 v, sicer 16 v. — Luksemburško 21 v. — Malta 37 v. — Nizozemsko 19 v. — Norvegija 32 v. — Portugalsko 33 v. — Rumunija 9 v. — Rusija (evropska) 24 v. — Srbija 9 v. — Španija (celina) 28 v. — Kanarski otoki 88 v. — Švedsko 24 v. — Švica s Tirolskega, Predarelskega in iz Lichtensteina 6 v, sicer 9 v. — Tripolis 68 v. — Tunis 26 v. — Turčija (evropska), čez Bosno 28 v, čez Trst 38 v.

Važnejša določila poštne hranilnice.

Vsi poštni uradi sprejemajo med navadnimi uradnimi urami tudi denar v svojo hranilnico in dajo po potrebi vsakršna pojasnila o vplačevanju in izplačevanju.

Vložnik je vsakdo, kadar sam ali zanj kdo drugi vloži znesek, večji kakor 1 K. Znesek mora biti s 50 deljiv. Vložnik sme imeti le eno poštno hranilno knjižico in te vrednost ne sme presežati 2000 K.

Prvo vlogo mora vložnik sam vložiti, da se podpiše s svojim navadnim podpisom v knjižici na določenem mestu in na nasprotnem potrdilu („protipisu“) ter pove stan, kraj, dan mesec in leto rojstva ter svoje stanovanje; izvoli si tudi lahko „geslo“ (to je kako poljubno besedo, katera mu v mogočih slučajih spričuje lastninsko pravico), kar pa napiše le v „protipisu“, sam pa si jo dobro zapomni. Knjižica in nje vročba so brezplačne.

Vsako vlogo vpiše poštni uradnik v knjižico in vrhutega pošlje vložniku poštni urad še prejerno potrdilo. Najmanjša vloga je 1 K, katero sprejemajo vsi poštni uradi.

Za manjše zneske kakor 1 K so pa „poštne hranilne karte“. Te karte z vtisnjeno 10 v znamko se dobe po vseh zalogah poštne potrebščin po 10 v. Na tako hranilno karto se potem prilepi še devet 10 v poštne znamke, kar znaša z vtisnjeno ravno 1 K. Te karte z znamkami izpolnjene sprejemajo potem vsi poštni uradi kot vloge po 1 K.

Znesek od 2 K do 40 K se takoj lahko vzame iz poštne hranilnice pri vsakem poštnem uradu, toda mora se najmanj 1 K še pustiti v hranilnici za tisto knjižico. Znesek pod 2 K in nad 40 K treba je pa pri poštno-hranilničnem uradu na Dunaju odpovedati, na kar se prejme, ako je bila odpoved v redu, kmalu „plačilna nakaznica“. — Vloge se obrestujejo po 3 odstotke.

Vložnik mora zahtevati, da se za njegovo vlogo nakupijo državni obrestonosni papirji; mora pa tudi že take vložiti v poštno hranilnico ter dobi posebno rentno knjižico.

Obresti v poštne hranilnici so proste dohodninskega in tudi drugih davkov. Vložna knjižica poštne hranilnice je nedotakljiva last vložnikov, ne more se mu ne vzeti, ne zastaviti, pa tudi ne zarubiti.

V čekovni oddelek stopi vložnik lahko tedaj, kadar vloži v poštno hranilnico najmanj 100 K, katere mora imeti vložene, dokler hoče ostati pri čekovnem oddelku. Glede zneska, ki to „osnovno vlogo“ prehaja, more on potem razpolagati in zahtevati z ene strani, da se nakazane vsote vpišejo na njegov račun, z druge, da se poljubni zneski nakažejo katerikoli osebi ali tvrdki. Potrebne tiskovine za objavo pristopa z zavetkom dajo poštni uradi brezplačno.

Natančen pouk o poštni knjižici se nahaja v vložni knjižici.

Natančen pouk o čeku in njega porabi z vzorcem položnih listov in čekov dobi se pri poštnih uradih brezplačno.

Ploskovne mere.

1 danska milja	7.532 km
1 angleška milja	1.609 "
1 morska milja vseh narodov	1.852 "
1 francoska morska milja (= 3 morske mlje)	5.556 "
1 norveška milja	11.295 "
1 ruska vrsta	1.067 "
1 švedska milja	10.688 "
1 geografična milja	7.420 "
1 stopinja ekvatorja = 15 geogr. milj.	111.306 "

Denar vseh dežel.

Relativni kurz najobičajnejših novčnih vrst v kronah.

<p>Amerika, Zdr. drž., 1 dolar à 100 centimov K 4·93¹/₂ 10 dolarjev = 1 eagle, Juž. Amerika 1 pijaster (à 8 realov po 4 cuar- tille ali 100 centimov). " 5·11 Anglija, 1 funt šterlingov à 20 šilingov (Gw.) (Guin. 21 šil.) " 24·01³/₄ 1 šiling à 12 pensov " 1·17¹/₂ Arabija, 1 Moka-tólar à 80 kabrjev (120¹/₂ Moka- tolarjev = 100 avstr. Marije Terezije tolarjev) " 4·12 Argentinska ljudovlada, 1 peso fuerte " 4·82 Avstralija, 1 funt šterlingov à 20 šilingov à 20 d. . . . " 24·01³/₄ Avstrijsko-Ogrska, 1 gld. = 1 gld. à 100 kr. = 1: 85·06 " 2— in 1 krona à 100 vin. . . . " 1— Belgija, 1 frank à 100 cent. " —·95¹/₄¹ Bolgarija, 1 lev (frank) à 100 stofink v zlatu " 1— Običajni denar v srebru " —·93 Brazilija, 1 milreïs (peso) v zlatu à 100 reïsov " 2·58¹/₂ Ceylon, 1 rupija " 2·35 Dansko, 1 krona à 100 oer " 1·30 Egipet, 1 pijaster (à 40 par) " —·25 Finsko, 1 marka à 100 pennijev " —·95¹/₄ Francosko, 1 frank à 100 centimov " —·95¹/₄ Grško, 1 drahem à 100 leptov " —·95¹/₄ Holandsko, glej Nizozemsko. Italija, 1 lira à 100 cente- zimov " —·95¹/₄ Japonsko, račun v deželi, 1 itzebou " 1·76</p>	<p>račun z Evropo, 1 me- hikanski srebrn dolar . K 3·59 Kanada, postavno kakor na Angleškem, v prometu 1 halif. à 5 s. " 5·88 Kitajsko, 1 tačl ali lieng à 10 tsienov, à 10 fenov 10 cashov " 7·52 Kuba in Portoriko, 1 pijaster à 100 centimov " 5·10 Mehika, 1 peso à 8 realov à 4 kvartile " 5·10 Nemčija, 1 marka à 100 pf. " 1·17¹/₂² Nizozemsko, 1 gl. à 100 cent. (ali 20 stiblingov) " 1·99 Norveško, 1 krona = 100 oer " 1·32¹/₄ Nova Granada, 1 peso à 10 dec. à 10 centov " 4·70 Paraguay, 1 pijaster à 8 re- alov " 5·18 Perzija, 1 doman = " 9·41 10 kranov, 1 kran = " —·94¹/₄ 10 dinarjev, 1 dinar " —·09·4 Portugalsko (conto de reïs 1000 milreïs), 1 milreïs à 1000 reïsov " 5·32 Rumunsko, 1 lej à 100 banijev " —·95¹/₄ Rusija,² 1 zlat rubelj à 100 kopejk " 3·77 1 polimperijal (novejšega kova) " 19·04¹/₂ Srbija, 1 dinar à 100 paras " —·95¹/₄ Španija, 1 peseta à 100 cent. " —·95¹/₄ 1 duros à 20 realov à 100 centimov " 4·93 Švedsko, 1 krona à 100 oer " 1·32¹/₄ Švica, 1 frank à 100 rapov " —·95¹/₄ Turčija, najnovejši denar: kos za 20 pijastrov. . . . " 4·23 1 pijaster (gerš) à 40 par " —·21 Vzhodna Indija, 1 komp.-rup. à 16 annas à 12 pijes. . . . " 2·35</p>
---	---

¹ 0·95¹/₄ ali natančneje 0·95·23. — ² 1·17¹/₂ ali natančneje 1·17·56. —

³ Papirnati rubelj ima menjajočo ažijo.

Deželne barve evropskih držav.

Anglija — rdeče-modro-belo.

Avstro-Ogrsko — državna barva: črno-rumeno; avstr. ces. hišna barva: karminovo rdeče-belo; avstr.-ogrške vojne mornarice zastava: rdeče-belo-rdeče; avstr.-ogrške trgovske mornarice zastava: rdeče-belo-rdeče (spodnji kos je deljen v rdeče in zeleno).

Badensko — rdeče-rumeno.

Bavarsko — modro-belo.

Belgija — črno-rumeno-rdeče.

Bolgarija — belo-zeleno-rdeče.

Črnagora — rdeče-belo.

Dansko — rdeče-belo.

Francija — modro-belo-rdeče.

Grško — belo-modro.

Hansa-mesta — belo-rdeče.

Hesensko — belo-rdeče.

Italija — zeleno-belo-rdeče.

Meklenburg — rdeče-modro-rumeno.

Nemčija — črno-belo-rdeče.

Nizozemsko — rdeče-belo-modro.

Norveško — rdeče-belo-rdeče.

Ogrsko — rdeče-belo-zeleno.

Oldenburško — temnomodro-rdeče.

Portugalsko — modro-belo.

Prusija — črno-belo.

Rumunija — modro-rumeno-rdeče.

Rusija — belo-modro-rdeče.

Saksonsko — zeleno-belo.

Srbija — modro-rdeče-belo.

Španija — rdeče-rumeno.

Švedija — rumeno-modro.

Švica — belo-rdeče.

Turčija — rdeče-zeleno.

Virtemberško — črno-rdeče.

Barve avstrijsko-ogrskih dežel.

Bosna in Hercegovina — rdeče-rumeno.

Bukovina — modro-rdeče.

Češko — belo-rdeče.

Dalmacija — modro-rumeno.

Galicija — modro-rdeče-rumeno, tudi rdeče-belo (poljsko) in modro-rumeno (rutensko).

Gorica in Gradiška — belo-rdeče, rumeno-modro.

Hrvaško in Slavonija — rdeče-belo-modro.

Istra — rumeno-rdeče-modro.

Koroško — rdeče-belo (srebro).

Kranjsko — belo-modro-rdeče.

Moravsko — rumeno-rdeče-modro.

Ogrsko — rdeče-belo-zeleno.

Reka — belo-modro in zeleno-rdeče.

Solnograško — rdeče-belo in črno-rumeno.

Spodnje-Avstrijsko — modro-zlato.

Šlezija — črno-rumeno.

Štajersko — belo-zeleno.

Tirolsko in Predarelsko — belo-rdeče (Strelci: belo-zeleno).

Trst — rdeče-belo-rdeče.

Zgornje-Avstrijsko — belo-rdeče, tudi črno-rumeno.

STATISTIČNI PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DEŽEL.

Velikost, število prebivalcev, dohodki, izdatki, dolg, vojne in trgovske ladje, uvoz in izvoz, glavna mesta.

Dežela in način vladanja	Površje v km ²	Prebivalci	Državni		Število voj. trg. ladij	Uvoz v milijonih kron	Izvoz v milijonih kron	Glavno mesto
			dohodki v milijonih kron	izdatki v milijonih kron				
Anglija (kraljestvo)	314.628 ¹⁾	40,420,766	2662.5	2518.9	910,205,01	11537.2	5721.8	Londan
Argentinska ljudovlada	2,789,400	4,094,911	279.0	277.6	2136.9	522.0	650.1	Buenos Ayres
Avstr.-Ogrsko (monarh.)	676,585	45,879,623	348.0 ⁴⁾	349.0	140.1 ⁴⁾	1694.9	1649.7	Budaj
Belgija (kraljestvo)	29,457	6,586,593	409.9	410.9	2494.6	1768.2	1524.3	Bruselj
Bolgarija (kneževina)	96,660	3,309,816	82.8	82.0	167.4	70.5	64.6	Sredec
Brazilija (zvez. ljudovl.)	8,361,350	14,933,915	270.0	269.7	2834.9	523.8	648.7	Rio Janeiro
Dansko (kraljestvo)	233,024	2,299,564	97.9	91.7	182.4	343.9	328.8	Kodaň
Francosko (ljudovlada)	536,408 ³⁾	38,517,975	3286.0	3263.5	30223.6	3845.2	3497.1	Pariz
Grško (kraljestvo)	65,119	2,433,806	87.0	84.2	778.1	111.6	78.4	Atene
Italija (kraljestvo)	286,589	31,290,490	1561.3	1525.0	1239.5	6303.3	1169.8	Rim
Japonsko (ust. cesarstvo)	417,396	44,750,073	628.8	628.8	1056.3	554.6	406.9	Tokio
Kitajsko (desp. cesarstv.)	11,080,180	357,250,000	319.8	319.8	1217.9	737.4	594.4	Peking
Kongodržava (11 pokr.)	2,252,780	14,100,000	19.4	19.0	98.4	21.6	14.7	Bema
Mehika (ljudovlada)	1,987,324	12,619,949	264.5	265.5	1061.0	219.8	137.8	Mehika
Nemško ces. (zav. drž.)	540,657 ²⁾	52,279,901	1695.3	1729.9	2569.4	6142.1	4496.2	Berlin
Nizozemsko (kraljestvo)	32,999 ⁴⁾	5,004,204	284.9	308.8	2325.0	3408.8	2994.1	Amsterdam
Rumunsko (kraljestvo)	131,020	5,506,249	222.0	222.0	1190.4	345.8	457.8	Bukarešt
Rusija (samovl. ces.)	22,150,936	130,881,827	3818.4	4074.0	15.8	1485.9	1970.5	Petrograd
Srbija (kraljestvo)	48,303	2,384,205	65.6	65.6	397.9	43.9	54.3	Beligrad
Španija (kraljestvo)	496,928 ³⁾	17,913,980	841.5	844.1	6939.2	707.2	833.1	Madrid
Švedija i. Norvegija (kr.)	775,859	7,121,132	283.4	283.4	388.0	907.2	696.3	Štokholm
Švica (ljudovlada)	41,346	3,105,343	93.8	95.8	78.5	1035.6	703.5	Bern
Turčija (desp. cesarstvo)	2,896,626	24,082,992	409.5	407.7	3189.1	534.3	305.2	Carigrad
Zd. drž. sev.-am. (lj.-vl.)	9,534,476	82,305,371	2570.8	2700.4	5691.0	3104.6	6099.3	Washington

1) K temu kolonije in posestva: 27,781,167 kv. km in 347,365,372 prebivalcev, deželi Oranje in Transvaal tu nista vštetni. —
 2) K temu še pripadajoče pokrajine in posestva: 3,792,087 kv. km s 44,734,562 prebivalci. — 3) K temu varstveno ozemlje: 2,690,330 kv. km
 s 2,933,000 prebivalci. — 4) S kolonijami 2,045,645 kv. km s 35,323,189 prebivalci. — 5) S kolonijami 508,402 kv. km in 18,291,014 prebivalci.
 — 6) Skupni dohodki, izdatki in dolg, avstr. budget 1552.6 dohodkov; 1550.8 izdatkov. — 7) Dolg vsled zadnje vojne tu ni vračunan.

Mere in uteži onih dežel, ki dosedaj še niso vpeljale metrični sistem.

Dežele	Dolgotrajne mere		Jednosta uteži		Mere za tekočine			
	obratna mera oznaka	milim.	potna mera oznaka	metrov	oznaka	gramov	oznaka	litrov
Anglija	1 jard = 3 črevlja, črevelj po 12 palcev	914.40	mile = 1760 jard	1609.33	1 stot = 100 funt, funt = kvint po 10 ort	453.59	imp. gallon à 4 kvarte à 2 pinta à 4 gille	4.543
Dansko	1 vatel = 2 črevlja črevelj po 12 palcev	627.71	milja	7532.48	1 majotika = 2 potter potra po 4 pegeline	500	7-7289	7-7289
Grško	piki (vatei) = 8 rupias	1000.00	stadion = 1000 piki	1000.00	mina po 1500 drahem	1500	barela	48 do 52 l.
Rusija	1 aršin à 16 versšokov = 1 saskni à 7 črevljev à 12 palcev =	711.20	vrsta po 3500 črevlj.	1006.79	1 pud = à 40 funtov à 96 solotnij	16380 409.5 4.265	1 bočka à 40 vedrov à 10 krusk	491.95
Šrija	aršinj (pik hal.)	685.80	agač (farsg.)	5001.00	oka = à 4 litre	1280	liter	liter
Kitajsko (uradno)	či ali kovid à 10 tsun	358.10	li à 1800 čljev	442.00	kaeti = 1 1/2 funt.	604.79	1 koku po 10 tomasu po 10 šoo po 10 goo à 10 saku à 10 sal-ov	4.545 1.738
Japonsko	kane-šaku à 10 sungov à 10 bu. à 10 rin	303.64	ri à 36 ču-ov	3085.17	monneh	3.78	viński gallon	3.785
Vahodna Indija (angl.)	hakt (kovid) = pol. jard ar-šin-kahi à 16 vozlov à 2 gube = 1040 zer (goss) šahi	457.19	koss = 2000 jard	1828.78	bazar mound à 40 sibrs	37324.20	tekočine se prodajajo po teži	3.785
Perzija	drča, pik 500 do	1040	faersaeng = 6000 zer	5065.00	man à 640 miskal	2937.60		
Egiptet		767.00	malakch = 1 ura	—	oka = 400 drahem 1 kanfar à 400 rotoli à 12 ukij à 12 dramov	1225 44803		
Maroko	dhrča à 8 tomin	571.90	—	—	artal (rottel)	508		
Združene države	1 jard à 3 črevlja à 12 palcev	914.40	mile à 8 furlongov	1609.33	1 tona = 2000 funt. 1 hundretweight à 100 funtov pound	453.59	gallon po 4 kvarte po 2 pinta po 4 gille gallon za pivo	3.785 4.6
Argentinska ljudovl.	črevelj = tretljina vara	288.90	lepra à 40 kuadras	5196.00	libra	459.36	barel	76—

*) Pri angleški uteži veljajo še nastopne številke: 1 tona = 20 centweight à 4 kvartre, 1 kvarter = 28 angleških funtov. —
1 troyfant = 373 gramov, 1 troyfant = 12 unc, 1 unca = 20 pennyweight (dw.).

ZABAVNI

☘ ☘ DEL

Dr. Gustav Ipavic.

Kakor so Čehi rojeni muziki, Hrvati rojeni govorniki, tako so Slovenci rojeni pevci. Bogato je obdaril Vsemogočni narod slovenski s pevskim darom; naš narod poje vselej, povsod in o vsaki priliki, v petju izraža vsa svoja čuvstva: žalost, veselje in navdušenje, v pesmi izliva svoje misli, svoje srce in svojo dušo. Pesem mu je potrebna, brez nje ni zanj življenja. Ni čudo torej, da šteje slovenski narod poleg bogatega zaklada narodnih pesmi, razmeroma veliko število skladateljev pesmi, ki so glasbeno umetnost gojili že v času, ko je bilo še vse kulturno delovanje pri nas v povojih. Med te rane gojitelje slovenske glasbene umetnosti štejemo brata Ipavca, kojih mlajši, dr. Gustav Ipavic je lani slavil svojo sedemdesetletnico.

Rodil se je Gustav Ipavic 15. dne avgusta 1831. l. v Št. Jurju ob južni železnici, v prijaznem slovenskem trgu, kjer sta rojena tudi znana pevca Dragotin Ripšl in Valentin Orožen.

Stari oče Franc Ipavic, po Slomškovem životopisu znani šentjurski zdravnik, je bil rojen v Gradacu na Kranjskem leta 1776. Njegova žena Katarina rojena Schweighofer je bila Dunajčanka ter je izvrstno igrala na klavir. Kot jako muzikalična gospa je zgodaj vplivala na svoje sinove Alojzija, Benjamina in Gustava, med katerimi je bil Alojzij najnadarjenejši muzik, ki pa je žal že l. 1849. umrl v Rabu na Ogrskem kot vojaški zdravnik. Muzika je imela torej v Ipavčevi hiši toplo in varno zavetje in gojili so jo z materjo tudi vsi trije sinovi.

V ljudsko šolo je hodil Gustav Ipavic doma v Št. Jurju, ki pa je bila takrat popolnoma nemška. V Celju je dovršil prvih šest gimnazijskih razredov, sedmi in osmi razred pa v Gradcu. Posvetil se je potem medicinskim naukom, katere je dovršil na Dunaju leta 1858. ter postal doktor zdravilstva. Leta 1852. je bil v Gradcu pevovodja društvu „Sloveniji“,

kot medicinec pa je na Dunaju uglasbil prvo svojo slovensko pesem „Zvezda“, ki se je prvič pelala o otvoritvi Celjske čitalnice.

Naselivši se v domačem kraju ni nikdar nehal gojiti glasbe. Podaril nam je cel venec melodijoznih pesmi, ki so se tako udomačile, da jih čujemo o vsaki priliki in da najdemo Ipavčevo ime skoro na sporedu vsakega koncerta.

Najpriljubljenejše so:

„Slovenec sem“,

„Mrak“, „Planinska roža“, „Oblaček“,

„Slovanska pesem“, in

„Kje so moje rožice“, ki je poleg narodnega napeva tudi ponarodéla. Pa tudi sedaj, ko mu je glava že osivela, ni nehal peti, in nadejati se je, da nam iz svoje zakladnice poda še marsikak glasbeni biser, saj ga šteje tudi novo glasbeno podjetje, „Novi akordi“ med svoje sotrudnike.

Kakor vse kaže, se smemo nadejati, da nam skladatelj Ipavci še dolgo ne umolknejo. Dvojna dedščina prehaja v

Bohinjsko jezero

Ipavčevi rodovini od roda do roda: medicina in muzika. Gustav Ipavic ima dva sina medicinca, kojih mlajši je, ako se ne motim, izboren vijolinist, starejši, Josip pa po svoji krasni in moderni skladbi „Možiček“ že sedaj dobro znan skladatelj, ki bode brezdvomno še znatno obogatil slovensko glasbeno literaturo ter pomnožil skladateljsko slavo Ipavcev.

Dr. Gustav Ipavic pa je mož, ki je svoje občekoristno delovanje razširil na razna polja, zlasti pa se je posvetil sadjarstvu. Marsikateri griček lepega dolnjega Štajerja, poln sadnega drevja, priča o uspešnem prizadevanju cesarjevič Rudolfovega sadjarskega društva, kateremu načeluje Ipavic že dolgo let. Umevno je, da uživa tak mož splošno spoštovanje in zaupanje, in rojaki so mu nad 30 let izročali častno mesto župana, cesar pa ga je dvakrat odlikoval za njegove zasluge: enkrat je dobil zlati zaslužni križec, drugikrat pa naslov cesarskega svetnika.

V avgustu minulega leta so njegovi ožji rojaki slovesno praznovali njegovo sedemdesetletnico. Njegovim tedanjim čestilcem se pridružujemo tudi mi, želeč, da bi bilo dr. Gustavu Ipavcu usojeno še dokaj let v prid slovenski pesmi in glasbi.

Quidam.

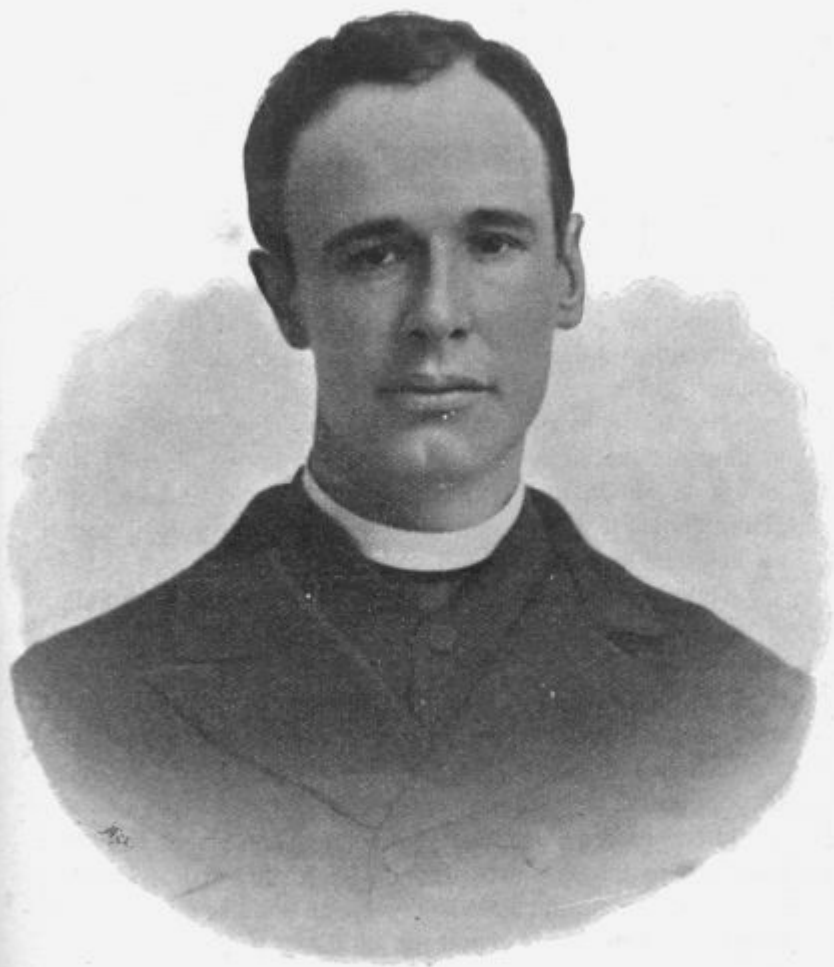
Dr. Frančišek Lampe.

Dr. Frančišek Lampe je bil eden tistih duhovnikov, ki uživalo najširše spoštovanje. Čislali so ga ne-le duhovniški krogi, temveč tudi slovenska posvetna inteligenca; saj je bil znan po svoji učenosti, po svoji mirni naravi in posebno po marljivosti. Bil je delaven kakor čebela ter je napisal obilo znanstvenih del in životopisov. S tem si je pridobil velikih zaslug za slovensko slovstvo, katero je pridno gojil in pospeševal.

Dr. Frančišek Lampe se je rodil leta 1859. v Zadlogu v župniji Črni vrh pri Idriji. Ljudsko šolo je obiskoval v Črnem vrhu in v Idriji, kjer so učitelji izpoznali, kolika nardarjenost tiči v dečku, ki je bil sicer slabotnega zdravja. Enajst let star je prišel v Ljubljano in vstopil v gimnazij. Telesno je bil še vedno zelo slab, a vkljub temu se je pridno učil in bil že v prvi šoli odličnjak; a njegov duh se je začel posebno razvijati v zgornjem gimnaziju. V osmi šoli je imel v vseh predmetih odličen red; skozi ves zgornji gimnazij je bil vedno prvi med sošolci. Posebno ga je veselilo modroslovje, in do smrti je ohranil zapiske iz modroslovnih predavanj prof. Nejedlega.

Leta 1878. je bil vzprejet od škofa J. Zl. Pogačarja v ljubljansko semenišče. Tu se je začelo zanj novo življenje; posvetil se je edino le svojemu poklicu in stanovski izobrazbi. Že takrat se je navadil, da je vstajal ob štirih v jutro in potem delal brez odmora do poznega večera. Njegov napredek je bil zato v vseh predmetih odličen, dasi so mu oči vedno delale velike

težave. Včasih so ga tako bolele, da ni mogel sam ničesar
čitati, ampak je naprosil tovariša, da mu je čital. Imel je

tak spomin, da si je takoj vse zapomnil, in to je sam zase
temeljito premislil in si vtisnil za vedno.

Novo mašo je imel leta 1881. Potem so ga poslali predstojniki v Gradec, da tam na vseučilišču dokonča bogoslovne nauke in se izobrazí še v modroslovju. S koliko vnemo se je učil bogoslovja, se vidi že iz tega, da je bil l. 1883. promoviran doktorjem bogoslovja. L. 1885. pa je dosegel še doktorat iz modroslovja. Ta čas je bila ravno prosta stolica za dogmatiko in fundamentalno bogoslovje v ljubljanskem semenišču. Prosil je za to mesto in ga je dobil takoj. Isto leto je prevzel tudi vodstvo deškega sirotišča „Marijanišče“.

Glavnih zaslug za naš narod pa si je pridobil na slovsenem polju. Še mlad se je začel jako resno baviti s pisateljevanjem, ki mu je postalo drugi poklic. Kot bogoslovec je priobčeval že po listih in v „Glasih katoliške družbe“ npravstveno-praktične članke. Kot modroslovec nam je hotel podati celoten sestav vsega modroslovja.

Postal je marljiv sotrudnik „Slovenske Matice“; zanjo je napisal dve knjigi. „Uvod v modroslovje“ je bila prva knjiga, ki naj bi uvedla Slovence v umevanje te težke vede. „Dušeslovje“ je bila druga knjiga, v kateri je položil temelj, na katerem je hotel sezidati ves sestav.

Jako pridno je pisal za „Družbo sv. Mohorja“, za katero je napisal več manjših spisov pod imenom „Svetilko“. Napisal pa je tudi dve knjigi „Jeruzalemski romar“, v katerih je očrtal svoje spomine iz potovanja po sveti deželi. Za to družbo je napisal tudi šest zvezkov „Zgodb svetega pisma“; prestava iz latinskega izvirnika je prav lepa in tudi opombe so popolnoma ustrezale svojemu namenu.

Leta 1888. je ustanovil leposloven list „Dom in Svet“, kateremu je bil do smrti urednik. Ni je bilo skoraj številke, v kateri bi se ne nahajal kak večji ali manjši njegov spis. Veliko truda si je prizadeval, da bi „Dom in Svet“, ta njegov ljubljeneec, ki je izhajal izprva v skromni obliki, lepo uspeval. Pisal je tudi sam, kakor smo že omenili, zelo veliko za list; pisal je zlasti životopise, v dveh letnikih je tudi priobčil daljši potopis „Na Jutrovem“. Za list je napisal „Cvetje s

polja modroslovskega“, katero delo je izdal tudi v posebni knjižici. Zadnje leto pred smrtjo je pisal estetiko z napisom „O lepoti“, a sredi dela ga je prehitela smrt.

S tem smo omenili glavne njegove zasluge za slovensko slovstvo.

S časom je tako štedil, da si niti najpotrebnejšega počitka ni privoščil; na izprehod ni hodil. Dvakrat pa je šel na daljše potovanje. Leta 1888. je romal na grob sv. Petra v Rim in pri tej priliki proučil poglavitne umetnostne zbirke v Italiji. Leta 1891. pa je potoval v Egiptet in v sveto deželo, da si na lastne oči ogleda svetopisemske kraje.

Leta 1900. je bil imenovan stolnim kanonikom ljubljanskim, a še isto leto dne 24. kimovca je zatisnil trudne oči.

Dr. Frančišek Lampe je bil res izvanreden človek. Njegove zasluge za naše slovstvo so mnogostranske; napisal je obilo del, a storil bi bil gotovo še mnogo več, da ga ni prehitela smrt sredi delovanja.

Ivan Nabergoj.

Trst je oko, na katero gledamo Slovenci v svet; Trst je okno, ki prinaša svetlobo svetovnega obzorja in velikih idej v slovensko domovino; Trst — to so vrata do bogastva in moči Slovencev. Trst je na slovenskih tleh, ter prebivalstvo po svoji krvi v ogromni večini slovensko. Vsi vemo to, a prvi med Slovenci je to resnico nosil v srcu in zanjo posvetil vse svoje življenje tržaški slovenski okoličan — Ivan Nabergoj.

Ivan Nabergoj je bil kremenit značaj, mož železne volje in neustrašen. Proti njemu je stopilo v boj združeno vse, kar se je združiti dalo: cesarska vlada, mestna oblast, vsa laška stranka, kapital, moč, sploh vse, kar premorejo nasprotniki Slovencev. A Ivan Nabergoj se ni prestrašil, se ni umaknil do zadnjega trenutka, dokler ga ni strla težka bolezen. Bil je tržaškim Slovincem zvezda-vodnica ter jim dajal vedno novega poguma in nove moči.

Ivan Nabergoj se je rodil dne 28. maja 1835. l. od nepremožnih, slovenskih staršev v prijazni tržaški okolici na kršnem Proseku. Zaradi uboštva ni mogel iti v višje šole, ampak z ljudsko šolo na Proseku je moral dokončati svoj šolski pouk. Po očetovi smrti je prevzel domače, revno gospodarstvo, a znal ga je z napornim delom kmalu pomnožiti in razširiti.

Ko je Slovenstvo v Trstu in po okolici še spalo, vzdignil je Ivan Nabergoj ponosno slovensko zastavo. V svojih ožjih rojakih je vzbujal zavest o nevarnosti, ki preti slovenskemu

življu v Trstu od laške strani, bodril je, navduševal ljudstvo k narodni zvestobi in k probuji za slovenski napredek. Reči se mora, da je uprav to Nabergojevo izpoznanje o politični nevarnosti začelo našo politično borbo ob Adriji, in da si je prav zaraditega nakopal Nabergoj [neugasno sovraštvo irridente, kateri je ta velikan duha prekrižal toliko njenih zlobnih načrtov.

Kolike so zasluge Nabergojeve za probujo narodne zavesti med tržaškimi Slovenci, to se pač ne da opisati, a najboljši dokaz o njegovi ljubezni za narod in njegovo delovanje za narodni blagor je pač neomejeno zaupanje, katero so mu naklonili njegovi ožji rojaki s tem, da so ga izvolili že leta 1865. v tržaški mestni za-

stop, a leta 1873. v državni zbor. Kot mestni svetovalec je neustrašeno zastopal pravice tržaških Slovencev celih 25 let, a kot državni poslanec celih 20 let. To je doba, s kakršno se more ponašati malokateri ljudski zastopnik.

Ivan Nabergoj je zrl na to dobo svojega delovanja lahko s ponosom, zakaj v vsem ni bilo niti enega madeža narodne netaktnosti. Za njegovo občekoristno delo pa,

katero ni ostalo skrito niti v najodločilnejših krogih, gâ je odlikoval cesar z viteškim križcem Fran Josipovega reda.

A vitez Nabergoj ni deloval le v javnih zastopih, marveč tudi zasebno, kjerkoli se je nudila prilika. Kje je bil shod tržaških Slovencev, na katerem bi se ne bila prikazala njegova častitljiva oseba, kjer bi ne bil spregovoril on jedrnate, mnogo tehtajoče besede?

Poleg političnih so mu bile na srcu tudi gospodarske zadeve tržaških Slovencev, ker dobro je vedel, da bi se tržaški Slovenci le tedaj postavili politično na močno stališče, ako bi močno stali gospodarski. Koliko dobrih nasvetov in načrtov je zapustil Nabergoj kot dolgoletni predsednik političnega društva „Edinost“ in drugod, o tem bode še govorila zgodovina tržaških Slovencev obsežne knjige.

Italijanski krivičniki so mrko gledali Ivana Nabergoja v državnem zboru. Skušali so vse, da bi ga vrgli, ali proti železni odločnosti tržaških in okoličanskih Slovencev niso mogli ničesar doseči. Leta 1897. jim je prišel na pomoč cesarski namestnik v Trstu; vsled velikih nepravilnosti pri volitvah so izgubili Slovenci v Trstu svojega edinega državnega poslanca. Laška irridenta je vriskala veselja, in cesarski namestnik v Trstu je rekel, da je to najlepši dan njegovega življenja. Po izgubi državnoborskega mandata je bilo čimdalje manj slišati o njegovem delovanju, dasi je še nadalje tiho nadaljeval svojo sveto narodno misijo.

Prisiljen po mučni bolezni se je umaknil popolnoma iz političnega življenja. Umrl je dne 10. kim. 1902. l. Pogreb je bil primeren veljavi takega moža; udeležili so se ga Slovani iz vseh krajev, kakor tudi deputacije narodnih društev ter mu poklonile krasne vence s trobojnimi trakovi.

Slava spominu Ivana Nabergoja!

Lovro Serajnik.

Dne 28. rožnika 1902. l. je umrl v Tinjah na Koroškem mil. gospod Lovro Serajnik, infulirani prošt, starosta koroških Slovencev, vitez reda železne krone III. vrste, itd. Dosegel je visoko starost 94 let, in njegova postava je bila imponujoča, ki je vsakega silila v iskreno spoštovanje. Koliko razočaranj je moral doživeti v tej dolgi dobi, koliko truda je moral prestati na trnjevi poti svojega življenja!

Lovro Serajnik se je porodil leta 1808. pri Sv. Petru v župniji sv. Jakoba v Rožu kot sin spoštovanega slovenskega posestnika. V njegovi mladosti so še gospodarili v naših deželah Francozje, in pokojnik je rad pripovedoval svoje mladostne dogodke, ki so se mu pripetili tedaj kot otroku.

Ker je bil kot deček zelo bistre glave ter je pokazal svojo marljivost in nadarjenost že v začetni domači šoli, so ga poslali v Celovec na gimnazij. Ko je dokončal svoje študije v Celovcu, je šel l. 1830. v Gradec, kjer se je na cesarskem vseučilišču učil humanistike in bogoslovja, potem pa je vstopil v duhovno semenišče v Celovcu. Špiritual je bil takrat poznejši škof Ant. Mart. Slomšek, ki je po svojem vzornem življenju jako blažilno vplival na svoje učence.

Leta 1835. je bil posvečen v mašnika, dne 20. kimovca je nastopil svojo službo kot kaplan v Sirnici. Pozneje je še deloval v Svečah, Št. Lenartu pri Sedmih studencih, Blatogradu in Glinjah (1840—1847). V tem času je napravil župnijski izpit, ter oskrboval župnijo Borovlje, potem je pastiroval kot župnik pri Devici Mariji na Zilji do dne

29. vel. srpana 1869. Isto leto je šel za dekana v Pliberk, kjer je ostal do leta 1877. Tedaj je bila izpraznjena proštija v Tinjah; Serajnik je prosil za to službo, ter mu je bila tudi podeljena. To mesto je nastopil kot 70leten starček, a vendar je bil Serajnik tu prošt celih 25 let, dokler ga ni letos, dne 28. rožnika pokosila smrt.

Prošt Lovro Serajnik se je pokazal povsod zvestega duhovnika, vnetega učitelja mladine in velikega prijatelja slovenskega ljudstva. S ponosom se je vsekdar imenoval ter odločno kazal Slovenca. Iz vsega srca je bil vdan svojemu materinemu jeziku, slavil je lepoto slovenščine; kazal je tudi v dejanjih svojo ljubezen do slovenskega rodu s tem, da je podpiral narodna podjetja.

Bil je v istini iskren Slovenec, ter je v polni meri zaslužil naziv „staroste koroških Slovencev“. Gojil je tudi pravo slovansko gostoljubnost; v družbi prijateljev se je razgovarjal o narodnih stremljenjih in napredku, ter se je prav do smrti živo zanimal za narodni razvoj.

Njegovo neumorno delovanje je priznal tudi cesar, ko mu je podelil vitežki križec železne krone III. vrste. Naj bi njegov spomin še dolgo živel v srcih koroških Slovencev, ki naj bi zvesto hodili pot njegovega rodoljubja, da bode tužni Korotan štel obilo vrlih slovenskih mož, in da zasine koroškimi Slovincem lepša bodočnost, ter se ne potopi naš ondotni rod v valovih nemškega morja.

Asta.

©, prekrasna Asta, roža ti
v zlatem gradu svojega očeta!
Zenica si mu v očesu ti,
ti si mu srca blagost in sreča,
ti si mu ponoči sladki sen,
ti si mu podnevi vsaka misel.

Tudi meni, tudi meni, Asta!

Kdo pa tudi bi ne ljubil te?
Zvezde gledal sem ponoči zlate,
toda lepše tvoje so oči!
Videl sem iz mramorja podobe,
toda bolj so bele tvoje prsi;
videl svilo sem, raztkano v niti,
ali lepši tvoji so lasje;
videl sem svetnice na oltarju,
toda lice je najlepše tvoje;
videl jelke sem na gori vitke,
stas ponosni tvoj krasnejši je!

Pa ne boš umrla, krasna Asta?
Kaj ne boš zvenela, rožica,
tam v svobodi svoji, v tej svobodi?
Širne te dvorane čuvajo,
bajnolepe, čarobnobogate . . .
Težke se preproge spuščajo
po visokih oknih, da se dan
le kot tat prikrasti more k tebi.

In ta vzduh — kako je poln, prepoln
 vonjev težkih, vonjev omamljivih!
 In ob tebi služkinj je nebroj,
 ki te stražijo kot biser drag,
 češejo in spletajo lase
 in telo prekrasno tvoje belo
 perejo z dišečo, čisto vodo
 tam v dvorani, kjer iz mramorja
 vre studenčnica v ta polumrak,
 in oblačijo te v dragocena
 oblačila iz prečiste svile.
 Vsak ti pazijo korak, vsak dih
 tvojih prsi zvesto je preštet,
 kot da so v ljubezni neizmerni
 ugrabili svobodno ti voljo . . .

Moje so oči grešile že,
 ko sem stal pri vratih tam na straži
 in te gledal, za zaveso skrit . . .
 Moje misli so grešile že,
 ko mi je podoba tvoja, Asta,
 v sanje tolikrat prikradla se . . .
 Hrepenele moje so roké,
 da ovijejo se ti ob pasu;
 vsa je sila mojega srca
 v blazno prekipela mi ljubezen,
 da bi enkrat, Asta, samo enkrat
 ustnice drgetajoče svoje
 na rubin pritisnil tvojih usten,
 tja na rože tvojih mladih lic,
 tja na sneg pritisnil tvojih rok,
 tja na nežnost tvoje bi nožice,
 ali vsaj na rob obleke tvoje . . .

O, prekrasna Asta, kakor bi
 pomlad izprehajala se sama,
 kadar vodijo te po vrtéh,
 ograjenih z zidom neprestopnim!

Četa tvojih vernih spremljevalk
 solnčnim žarkom k tebi, solnce moje,
 brani pot s pahljačami, da ne bi
 počrneli ti beline lica . . .
 In pa veje same, zdi se mi,
 po vrtéh razpete križema,
 zgrinjajo se in ustvarjajo
 streho ti zeleno, koder hodiš.
 In cvetovi se priklanjajo
 tebi, koder greš, cvetov kraljica,
 in pojo pozdrave tebi ptički,
 poletavajo po kletki tej,
 kjer prebivaš ti, jetnica moja,
 zlata, rajska moja ptičica!

Le ponoči, ah, ponoči le
 pade zastor, in odpreš si okno,
 da ti glavo, lepo glavico
 hlad večerni boža in poljublja . . .
 O, ko bil bi jaz večerni hlad,
 ki prihaja k tebi v mraku v vas;
 ko bi voda bil, ki v nji se koplješ,
 da bi te objel; ko bil bi vsaj
 pesek tam po stezah belih vrtnih,
 da bi čutil tvojo sladko pezo!

In nekoč si me pogledala —
 morda nehote in nevede —
 ali meni tvoje so oči
 vsako misel umorile zdravo . . .
 In ko noč je prišla, in si ti
 spet pri oknu tam slonela sama,
 tja sem jaz priplazil se skrivaj,
 in vse moje, in vse-moje želje
 k tebi so zletele, krasna Asta!
 Kaj sem ti govoril vse, ne vem,
 ali kar govoril sem, ni bila laž,
 laž ni bila, bila je ljubezen!

In zaprli so me sem v to noč!
Ali naj umrem, umrem naj, Asta,
saj zaradi tebe rad umrem ...
Pa ne boš umrla tudi ti,
kaj ne boš zvenela, rožica,
tam v svobodi svoji, v tej svobodi?

E. Gangl.

Novi deželni dvorec v Ljubljani.

Spisal P. pl. Radics.

Grozni potres na Veliko noč l. 1895. je, kakor znano, v prvi vrsti močno poškodoval tudi najznamenitejši deželni poslopji kranjski v glavnem mestu Ljubljani, namreč „dvorec“ in deželno hišo; ti dve poslopji sta, kakor uči zgodovina, tudi o velikem potresu l. 1511. močno trpeli.

Popravila pri deželni hiši po zadnjem potresu l. 1895. so se mogla omejiti v toliko, da je bilo treba porušiti le oni del poslopja, ki sega v Gosposko ulico, novejši po potresu l. 1511. postavljeni prednji, proti Turjaškemu trgu ležeči del poslopja pa so priredili za deželne urade, ki so se preselili sem iz dvorca. Glede te stavbe, popolnoma poškodovanega dvorca so morali skleniti, da se poruši do tal in sezida na njegovem mestu novo, časti dežele in njenega zastopstva primerno monumentalno stavbo.

Ker je ta nova stavba letos 1902 gotova in slovesno blagoslovljena, je gotovo na mestu, da seznanimo naše čitatelje natančneje z njo.

Predno pa s tem pričnemo, bodi dovoljeno, da se na kratko ozremo na zgodovino nekdanj tu stoječe hiše, starega dvorca, ki je stoletja služil kot sedež zastopnikom deželnih knezov, najprej le v katedralnični agendah, pozneje pa z ozirom na splošno deželno upravo. Večkrat je o priliki potovanja Najvišjega dvora služil vladarju v stanovanje; zadnjikrat se je to zgodilo o priliki proslave združenja vojvodine Kranjske z Avstrijsko monarhijo l. 1883., ko je naš presvetli cesar Fran Jožef I. posetil Ljubljano.

Prvi mogotci današnjega deželnega glavnega mesta Ljubljane in njihovi nasledniki, med temi v prvi vrsti korški in pozneje avstrijski vojvode so bivali več ali manje na ljubljanskem gradu; koncem 14. stoletja* pa so sezidali za takozvane „vicedome“, kakor so v srednjem veku in še dolgo časa pozneje imenovali zastopnike deželnih knezov v kameralnih zadevah, spodaj v mestu na levem bregu Ljubljaniče, ravno nasproti gradu kot nekakšno prednjo zgradbo, mogočno poslopje, pred katerim so l. 1416. ob vhodu v Gosposke ulice napravili velika vrata in v smeri današnje „Narodne kavarne“ do brega Ljubljaniče segajoče trdnjavsko ozidje ter ob strani na samem stoječ stolp.**

Od zunaj so napravljala „vicedomska ali mestna vrata“, predno so jih porušili, kar se je zgodilo l. 1790., jako prijeten vtis, ker so bila okrašena s stebri, na vrhu pa z mogočnim belim, mramornim doprskim kipom cesarja Karola VI., stoječem v črni vdolbini;*** ta kip se nahaja dandanes v magistratnem poslopiju.

Med oblastvi, ki so jih imenovali deželni knezi kranjski v srednjem veku in še nekaj časa pozneje, so stali v ospredju: Deželni glavariji, vladarjevi namestniki in deželni vicedomi.

Deželni glavari je bil vrhovni namestnik deželnega kneza v deželi, zlasti pa kot predsednik v dvornih pravdah, kjer je razsojal v imenu deželnega kneza, kot prejemnik in zastopnik deželno-knežjih ukazov in kot načelnik v vojaških zadevah, ker je mesto deželnega kneza klical vazale na bojno polje, pozneje sestavljal deželno vojsko in jo večjidel tudi sam vodil na bojišče, kakor to v obilni meri svedočijo slavna dela deželnih glavarijev iz rodbin Turjačanov, Kacijanarijev, Lambergarijev,

* Leta 1361. je stoloval vicedom še v neki hiši blizu cerkve sv. Nikolaja, tedaj še majhne ribiške cerkvice.

** Vrhovec: Die wohlhällbliche landesfürstliche Hauptstadt Laibach 1886. p. 136.

*** Hoff: Gemälde von Krain I. p. 94.

Ravbarjev i. t. d. v stoletja trajajočih turških bojih*. Stanovali so deželni glavarji do začetka 18. stoletja na ljubljanskem gradu, izjemoma včasih tudi v svoji palači v Gosposki ulici, vendar je bil njih postavni uradni sedež gori na gradu; deželni uradi in prostori, kamor se je shajal deželni zbor, so se nahajali v deželni hiši.

Deželnega glavarja je nadomeščal v njegovi odsotnosti, ali ako je bil zadržan po visoki starosti, bolezni ali po njegovi smrti, dokler ni bil izvoljen novi deželni glavar, v njegovih poslih v l a d a r j e v n a m e s t n i k; deželnemu vicedomu je bila izročena izključno uprava vojvodskih domen, uprava deželnoknežjih mitnic, naklade in drugo v fiskaličnih stvareh; tekom časa je prešla na vicedoma tudi uprava državnih, policijskih in cestnih stvari. Službo vicedoma so opravljali zdaj duhovniki, zdaj meščani, pa tudi plemenitaši, ali vedno samo tiste osebe, ki so uživale posebno zaupanje dvora.

Prezgodaj umrli kranjski zgodovinar, profesor Kozina, je na zaslužen način kritično določil iz starih listin, kako so se vrstili deželni vicedomi kranjski od l. 1255. do 1497.; za to razdobje je naštel 29 vicedomov.** Klun je označil do l. 1747. vseh skupaj 48 vicedomov.***

L. 1747. je namreč cesarica Marija Terezija o priliki preosnove političnih oblastev odpravila mesto deželnih vicedomov in imenovala poslednjega deželnega vicedoma kranjskega grofa Henrika pl. Orzon podpredsednikom deželnega poglavarstva za Kranjsko.****

Med kranjskimi vicedomi se nahajajo naslednja, v zgodovini znana imena: Turjačani, Eck, Praunwart, Höffern, Rabatta, Cobenzl, Porcia, Strassoldo, Attems, Blagay, Lathieri, Thurn-Valsassina in dr.

* Valvazor: Ehre des Herzogthums Krain. III. (XI). Von den Landeshauptleuten.

** Jahresbericht der k. k. Oberrealschule in Laibach 1869 p. 1—23.

*** Arhiv für die Landesgeschichte des Herzogthums Krain, I. p. 97.

**** Klun ravnotam.

V 16. in 17. stoletju so se dogajali večkrat, kakor dokazuje Peritzhofen v svojih izpiskih iz protokolov kranjske dežele, ne majhni konflikti med avtonomno gosposko deželo in deželnim vicedomom, da, nekoč je prišlo do osebnih inzultov med vicedomom in deželnim maršalom v deželnem zboru.* Imenovani pridni nabiratelj konstatira tudi važno dejstvo, da si je dežela vedela ohraniti pravico, da je smela za lastne deželne potrebščine uporabljati celo vicedomske davke, kar se da razjasniti iz vednih stisk od strani Turkov in ker je bila obramba zoper nje na korist cele države.

Ker je z letom 1747. prenehala vicedomska oblast in so se njene agende spojile s c. kr. poglavarstvom kranjskim, oziroma ilirskim, je tudi svrha dvorca kot sedež vicedomov prenehala in vanj se je preselilo finančno upravništvo; ko se je pa to v letu 1783. preselilo v Gradec, nastanilo se je v njej finančno nadzorstvo. Po cesarskem ukazu od dne 26. maja 1791. leta je bil dvorec določen za sedež deželnega glavarja.

Z mestom c. kr. deželnega šefa: Predsednik c. kr. reprezentacije, guverner, cesarski namestnik, kakor so se različno glasili naslovi, je bilo od l. 1747. do podelitve ustave v l. 1860. združeno tudi dostojanstvo deželnega glavarja kranjskega, in v zlatih črkah se svetijo ne samo v zgodovini avstrijske državne uprave, temveč tudi v ožji zgodovini kranjski slavna imena njihovih visokosti, Krištofa barona pl. Lattermann, Julija grofa pl. Strassoldo, Karola grofa Inzaghi, Josipa grofa pl. Swerts-Spork, Josipa Camillo barona pl. Schmidburg, Josipa barona pl. Weingarten, prav kakor presvetli imeni v najtežjih časih na tem visokem mestu službojočih ekscelenc: Leopolda grofa Welsersheimb (1847—1849), očeta sedanjega domobranskega ministra fzm. Zeno grofa Welsersheimb in Gustava grofa Chorinsky, ki je bil dne 8. decembra 1849. l. imenovan cesarskim namestnikom.

* Costa: Reiseerinnerungen aus Krain, p. 21.

Ker je pri zopetni podelitvi deželne avtonomije dobil cesarski deželni šef in deželni glavar odkazan vsak zase poseben delokrog in ker so bili zlasti za deželno upravo ustanovljeni posebni uradi, katerih delokrog je bil vedno obsežnejši, zato je nastala potreba ločitve obeh uradov v posebne prostore in od tedaj nahajamo stanovanji in pisarni deželnega šefa in deželnega glavarja z njihovimi uradi — po potrebi menjaje sedež — zdaj v dvorcu zdaj v deželni hiši.

V tem času od l. 1860. pa do danes so službovali, oziroma službujejo na teh dveh visokih mestih sledeči dostojanstveniki in sicer kot deželni šefi: Karol grof Hohenwart, namestniški svetnik in ob enem tudi deželni glavar pod cesarskim namestnikom baronom Burgerjem v Trstu, pl. Ulepitsch-Krainfels, deželni šef, vitez pl. Roth-Rothenhorst, začasni vodja, ekscelenca baron Schloissnigg, cesarski namestnik, baron Bach, cesarski namestnik, ekscelenca baron Conrad, deželni predsednik, baron Wurzbach-Tannenberg, deželni predsednik, grof Aleksander Auersperg, deželni predsednik, ekscelenca baron Widmann, deželni predsednik, vitez Kallina-Urbanov, deželni predsednik, baron Winkler, deželni predsednik, ekscelenca Viktor baron Hein. Kot deželni glavarji: Anton baron Codelli-Fahrenfeld, baron Wurzbach-Tannenberg, dr. Razlag, Aleksander grof Auersperg, dvorni svetnik dr. vitez pl. Kaltenecker, Gustav grof Thurn-Valsassina, dr. Josip Poklukar, Oton pl. Detela.

Kakor bode vedno spominjalo imena c. kr. deželnega predsednika Viktorja barona Heina, ki si je za blagostanje kranjske dežele v najnovejšem času, posebno pa za Ljubljano po nesrečnem potresu pridobil neprecenljivih zaslug, novo poslopje c. kr. deželne vlade (na Bleiweisovi cesti), monumentalna zgradba izvanredne zunanje in notranje krasote, tako bode tudi zgradba novega monumentalnega deželnega dvorca spominjala imena g. Otona pl. Detele, ki si je tudi pridobil mnogo zaslug za avtonomno deželno upravo.

Omenjeni novi deželni dvorec stoji na mestu starega dvorca, nekdanjega vicedomskega poslopja. Njegove posameznosti hočemo v naslednjem opisati malo natančneje.

* * *

Na mestu porušenega deželnega dvorca na Kongresnem trgu s svojimi stranskimi deli v Gosposki in Vegovi ulici se je sezidal „novi dvorec“. Razpis stavbnih del se je vršil na podlagi načrta g. deželnega inženirja Vladimira Hraskega, toda tega je arhitekt g. Josip Hudetz na Dunaju, s katerim je stopil kranjski deželni odbor glede tega v dogovor, predrugačil in ga temeljito izpremenil, zlasti kar se tiče façade in notranje dekoracije.

Zazidani prostor obsega 2086 m² in je jako lep ter nad vse pripraven za namene novega deželnega poslopja; nova stavba stoji popolnoma sama zase in obdaja prostorno dvorišče. V njej se nahajajo prostori za deželnozborska zasedanja, za deželne urade, stanovanje deželnega glavarja in potrebni prostori za zastopništva.

Glavno čelo z majhno dovozno rampo, katere rondeau je opremljen z vrtnim parterjem, vsled katerega so neugodna tla zednačena, je obrneno proti Kongresnemu trgu in bo ograjeno z želežno mrežo ter s kamenitimi stebri. Vhod k prostorom deželnega zbora je v Vegovi ulici, vhod na dvorišče pa v Gosposki ulici, četrto, proti podaljšani Židovski stezi obrnjeno čelo zavzemajo prostori deželnega zbora.

Vsled razlike tal sestoji poslopje v Gosposki ulici iz nizkega parterja in treh nadstropij, na treh drugih straneh pa iz suterena in dveh nadstropij, tako da naredi v oni ulici vtis tronadstropnega, v drugih pa samo dvonadstropnega poslopja.

Arhitektura je izdelana v mirni, s sestavo in primernimi oblikami delujoči italijanski renesansi, pri čemur se je posebno oziralo na celotni vtis.

Stavba obstoji iz enega in pol trakta, to je iz 6 m globokega sobnega trakta, obrnjenega na ulico, in iz 2·4 m širokega koridornega trakta, obrnjenega na dvorišče. Hodnik pelje okrog in okrog in meji na postranske prostore deželne zbornice. Pisarniške sobe vodijo neposredno na koridor. Stopnice so sledeče razpostavljene: 1. glavne stopnice iz Kongresnega trga, vodeče k uradom in zastopniškim prostorom; 2. stopnice, vodeče iz Vegove ulice k deželni zbornici; 3. privatne stopnice, vodeče k stanovanju deželnega glavarja; 4. stopnice na galerijo deželne zbornice.

Iz Kongresnega trga čez dovozno rampo v vestibul vstopivši nahajamo na levo vratarjevo ložo, h kateri dospe vratar direktno iz svojega stanovanja, ležečega v nizkem parterju, na desno pa je vzdana spominska plošča. Hodnik v pritličju vodi k pisarnam knjigovodstva, nadalje k opravnemu zapisniku, k registraturi, ki se nahaja pod deželno zbornico, in k stenografski pisarni; hodnik na desno pa vodi k likvidaturi in blagajni ter meji v vestibulu proti Vegovi ulici.

V prvem nadstropju takoj pri vhodu od glavnih stopnic se nahaja pisarna deželnega glavarja, ki je obrnjena proti Kongresnemu trgu; ob njo mejé na desno proti Vegovi ulici pisarne deželnih odbornikov. V Vegovi ulici se nahaja klubov prostor, na levo proti Gosposki ulici pa tajništvo in ekspedit.

Čebelica.

Da veternjak sem, karajo
brbljava me gospoda;
vaščani si mežikajo:
„hinavec . . . tiha voda“.

A jaz — no, jaz molčim na vse,
živim naprej po starem;
ne vkloni mi vratu nikdar
jezikov ljudskih jarem.

Jaz prosta sem čebelica,
vesela, lahkoživa:
Domača vas, ta ul je moj
in mesto moja njiva.

Ah, v mestu tam iz cveta v cvet
na zlatih plovem krilih,
pri medu mnoga mine noč
v sodrugov rojih milih.

Vedrijo nas trobentice
in damski njih orkestri;
za smeh skrbé metulji nam,
vrtov ruéji pestri.

In orhideje — rad imam
njihove vitke talje,
njih sladki vonj, pikantni tén
in . . . no, in tako — dalje . . .

A niso le užitka vir
ti bujni mi cvetovi,
lepote večne iščem v njih,
idej v obleki novi.

In, ko potem odbijejo
vesele, proste ure,
na brzih krilih kakor piš
zletim nazaj čez Ture.

Seboj prahú cvetličjega
prinesem glavo polno,
v zatišnem panju dela se
tako lahko in voljno.

In množijo se celice,
ej, strofe v jambski meri,
napolnjene z — ne vem, če tu
zanesete primeri . . .

Borut.

Njen ponos.

Ivan Škrjanec.

Ves teden je močno deževalo. Pogubonosno so se usipale s temnosivih oblakov kaplje na pokošeno otavo. Travniki so se poplavljali z mlakužami. Jesen je legala na polja; mračni in otožni dnovi so prihajali v dežel; solnce pa se je poslavljaljo od nas.

Ves teden ni videl adjunkt Anton gospice Zlate.

Kako mu je bilo mučno. Vidno so mu upadala lica, vidno se mu je vedno bolj pripognila drobna glava na pripravnem telescu.

Ali, pravzaprav — čemu bi jo hotel videti. Niti njegova zaročenka, niti ljubica, niti izvoljenka ni njegova. Izvoljenka mu je Milica, črno laso, ponosno dekle, ki ga zametava.

Zakaj ga vendar vleče dan za dnem v kostanjevi drevo-red za mestom, kamor prihaja večer za večerom o lepem vremenu Zlata z materjo in sestro.

Lepa ni, bogata ni . . . Ah, morebiti ga razume? Morebiti tudi nosi v svojem srcu zaprto zavrženo ljubezen. Predobro ve Zlata, kako se je trudil za Miličino ljubezen.

Ah, če bi le mogel tolmačiti Miličine besede in kretnje tako sebi v korist, kakor more Zlatine. Če bi mogel reči: vsi ti jezni pogledi, vsi ti prezirljivi obrazi, vsi prezirni odgovori niso ničesar drugega, nego samo očitanja, da je pre slab, da je preboječ, da bi si dvignil neskončna bogastva, katera skriva Milica globoko v svoji nedolžni duši.

Ta drobna šetalka prijaznih besedi in prikupljivega vedenja predobro ve — o tej njegovi srčni tragediji. Njeni

odkriti pogledi pravijo mu: tvoja duša je kakor poljana pred mano, katero gledam razstrto med dvema gorama, posuto z meglicami žalosti.

A o svoji sreči in nesreči ne govorita nikdar. O vsem drugem si pravita, samo tega se nikdar ne dotakneta. Ne spozabi se on nikdar, da bi se ji laskal, ne spozabi se ona nikdar, da bi ga hotela zapeljati k laskanju.

Pogovarjajo se o vsakdanjih rečeh, šetajo po drevoredu in bližnjem gozdu, ona dva naprej, za njima njena mati in sestra.

Pa vendar so jima dolgi večeri, kadar se ne vidita. Celo v družbah, pijanih zabave in veselja, se ne pozabljata, ne pozabljata se pri čitanju, ne pri samotnih mislih.

Toda — saj se vendar ne ljubita. Prepričana sta oba, ako bi le z eno samo besedico namignila Milica, pozabil bi jo isti večer.

Pa ker ni hotela Milica ničesar vedeti o njegovi ljubezni, sklenil je trdno Anton nekega zaspanega in lenega večera, da pove Zlati svojo srčno dogodbo. Radoveden je bil, kaj poreče ona. Prijalo bi mu, če bi Zlata grajala Milico. Prijalo bi mu, če bi mu hotela dati razumeti, da čuti žnjim njegovo nesrečo.

Preračunal si je ves načrt. Izmisлил si je pravljičico o roži in metulju. O roži, ki zapira svojo dišečo cvetno čašico pisanemu metuljčku, ki toži svojo srčno bol zlatemu solncu in srebrnim zvezdam. Ali izprevidel je, kako neumestno in neumno bi blebetal. Hotel ji je na drug način povedati svojo zadevo. Začel bi pripovedovati z izmišljenimi imeni in kraji.

Še predno sta prišla na šetnji vkup, upal mu je pogum. Silno žalosten je bil ta večer in otožen, tako, da se mu je zapletal jezik in zamotavala govorica.

Večkrat ga je vprašala Zlata: „Gospod Anton, kaj Vam je danes?“

„Nič, gospica! Prav nič“, jo je zagotavljal.

„Prav nič!“ je dejala premišljeno. Že se je hotela prikriti in poredno nasmejati. Premislila se je, ker ga ni hotela žaliti!

Da, da! Žaliti ga ni hotela! Smili se ji! Zdaj tudi ona vé, da se ji samo smili. Tako je čuden. Čisto drugačen kakor drugi! Nič zlobnega, nič pikrega, nič zaničljivega nima! Pravzaprav ji je nerazumljivo, zakaj ga Milica noče. Blag, odkrit značaj... ljubeznjiv, prijeten, zabaven... ona bi bila gospodarica! Ah, nekaj pač manjka... nekaj čistega, sosebnost možkega, kar si poželi vsaka deklica... Ali ti, ki imajo v resnici mnogo možkega duha in moči v sebi... kje si iščejo družic? Vile milijonarke...

Ah, pa kaj ona ve! Kaj ve, je li to usmiljenje — je li to ljubezen.

Včasih si v resnici zaželi, da jo poprosi za roko. Prav po predpisanem načinu, v črni obleki... Skrivne, romantične ljubezni žnjim niti ne bi hotela. Kako bi bila v zadregi, če bi bila sama žnjim... sama na prepovedanih potih, v skrivnih kotih pod molčečimi smrekami v nočeh polnih mesečine in zaljubljenosti.

Ah, tega ne!

Samo če bi bila žena, pred žrtvenikom njemu izročena v varstvo in vodstvo.

Pa kaj sanja, si je na to dejala, če je zablodila v take misli. To bi niti dobro ne bilo! Nikdar ne bi pozabil Milice! Nikdar se zaljubil vanjo! Morda! Če bi imel deco žnjo. Potem bi tičala večer za večerom v tih sobici, potem bi tudi ne bila sama žnjim, kakor ni sedaj!

Kdaj bi se neki moglo to prigraditi.

Zlata je nato začela misliti o čem drugem in pozabila Antona in njegove snubitve.

To dolgo in neprestano deževje pa ji je bilo neznosno. Že popoldne nekega teh deževnih dni se je jelo svetliti za gorami, razstavljenimi ob južnem robu obzorja. Zlata je postajala tako razmišljena, da je večkrat vprašala mater, če pojdejo zvečer na izprehod! Mati je poznala Zlato, oprostila ji to hrepenenje in ji vsakokrat pritrdila.

Zlata je izbrala najlepše krilo, kar jih ima za izprehod, najskrbnejše si spletla lase.

Ta večer se je zdelo Antonu kakor nevesta. In on ji je prišel tudi vzradoščen . . . Razveselila sta se drug drugega tako zelo, da nista niti prikrila tega veselja.

Razboljena je bila njegova duša od žalosti, njena od pričakovanja in radovednosti. Dan za dnem je gledal svojo izvoljenko mrzlo kakor mramor. Molčala je ona, kadar jo je prav ljubeznjivo ogovoril, obrnila v stran pogled, kadar jo je prav prijazno pogledal. Samozavestno in odločno mu je kazala, da ji ni mar njegove ljubezni. Zlata pa je vsak dan desetkrat mislila, zdaj zdaj se mu je udala, jutri jo javno zasnubi; izgubljeni bodo sladki večeri.

Nebeško je pač šetati pod širokovejnimi kostanji, opojne misli, omamljiva čustva se porajajo v razgretih dušah.

Stari kostanji pa molčé, le kadar pripihlja sapica, zašepetajo svojo ljubavno pesem.

Ko so se pozdravili in porazvrstili po navadi, sta nekaj časa molčala. Ko je prišel mimo novoporočeni parček, spogledala sta se in Anton se je ojačil in vprašal: „Gospica Zlata, verjamete, ženil se bodem?“

„Z Milico?“ je hitro vprašala.

„Ne, ne!“ je še hitreje odgovoril Anton.

Prebledela je ona in molčala.

V njem je docela dozorela misel: „Jutri jo zasnobim“.

Ej, čudna sta bila ta dva. Niti z besedico se nista dotaknila več ženitve. Menila sta se o solnčnih zahodih, o bujnih nasadih, o modi in plesih . . .

Samo o ženitvi niti besedice več. Ali predobro sta vedela oba, da se bosta onadva ženila.

Tisti večer je prišel Anton ves izpremenjen k svoji izvoljenki. Če je bil sicer čmeren, razdražljiv in otožen, bil je danes vesel, da celo razposajen.

„Gospica Milica“, ji je rekel po dolgem času zopet s posebnim naglasom. In ona je globoko čutila, da se je

odločil adjunkt zatreti svojo ljubezen do nje, in čedalje bolj slutila, da se je zaobljubil Zlati. Loteval se je je obup, jezila se je nad Zlatinimi sanjavimi očmi, nad njeno usmiljenostjo, nad njeno zgovornostjo, nad njo samo, in želela ji je vse muke pekla.

Vso noč ni zatisnila očesa, vse dopoldne hrepenela po Antonu, vse popoldne ga pričakovala in zvečer šla ga iskat v drevored. Srečala ga je roko v roki žnjo, zamišljena in molčeča sta stopala pred njeno materjo in sestro.

Komaj da jo je zagledal, ali pozdravil jo je zelo prijazno. Prvi hip ga je obšel nepoznat čut, pa skoro se je premagal ter se obrnil k Zlati. Z očmi ji je povedal, ti si moja, jedinka si moja: Zlata si moja.

* * *

Za učiteljico je šla Milica v podravsko vas. In nesreča je hotela, komaj leto po nastopu svoje službe je povila dečka. Pravili so, da je njegov oče neki z drugo poročeni lesni trgovec, ki nima veliko značaja.

Moč molitve in trpljenja.

Črtica. Spisal E. Gangl.

Jandre in Jure Veselič sta brata. V Adlešičih, v zapuščeni belokranjski vasi, tam nekje na koncu sveta sta storila prvi greh: bila sta rojena pod slamnato streho, in njiju starši so bili ubožni. Živila jih je žalostna zemlja s skromnimi svojimi sadovi, z drobnim krompirjem in jarim žitom. Da je bilo kaj masti in za Božič košček mesa pri hiši, sta zredila oče in mati vsako leto dvoje svinčet, suhih in ščetinastih. Eno so zaklali za dom, drugo so prodali v Metliki ali v Karlovcu, da je bilo nekaj grošev za davkarijo in za druge kričeče potrebe. Zakaj četudi je brila skozi razbita okna pozimi v nizko in tesno sobo ledena burja, da je malone zmrzovala sapa pred nosom, je bilo vendarle treba prej odšteti denar v davkariji nego zakrpati okna. Sicer bi prišel mož, stróg in trd, in bi prodal edino kravico, ki je vendar nadojila tuintam kablico mleka, da je bilo otrokoma časih kaj priboljška.

Tako je stala precej pri rojstvu ob Jandretu in Juretu mrzla skrb; najprej ob Jandretu, potlej ob Juretu, zakaj Jandre je starejši in Jure mlajši: nekaj let leži med njima, košček žalostnega življenja.

Kar pomnijo ljudje, ni bilo pri Veseličevih v Adlešičih nikdar veselega življenja. Od nekdanj, tja od sivih, davnih let se je ovijala okolo tega neveselega življenja moreča skrb kakor trnjeva krona. Molili so in delali kakor nema živina, a nikdar ni hotelo biti bolje. Milijon vzdihov je že vzplavalo proti nebu, nebroj žuljev je že pripelo trpljenje na dlan,

toda nikdar ni hotelo biti bolje: kakor da so Veseličevi zakleti v uboštvo. Še solnce, ki je časih veselo in toplo plavalo nad Adlešiči, je le medlo in hladno pokukalo skozi zakajene šipe v Veseličevo hišo. Samo za trenutek se je ozrlo tja v zadehli stan, potlej pa je precej odplavalo naprej gret in osrečevat vesele in zadovoljne ljudi. Pri Veseličevih ni bilo nikoli gorkega solnca: leto in dan je bilo pri njih žalostno in hladno . . .

Ob nedeljah popoldne, po večernicah, ko so se drugi možje zbirali na vasi, je posedal stari Veselič po hiši: zdaj v tem kotu, zdaj v onem. Roke je upiral na kolena in glavo na roke. Bilo ga je videti, kakor da je zlezal na kup, pritiskan od skrbi in obupa. Za možem je stopala žena. Tudi ona je posedala zdaj v tem, zdaj v onem kotu. Govorila nista. Molče sta se umela. In krenila sta ven, na polje, na zelene travnike. Tamkaj sta pasla Jandre in Jure domačo kravico, ki je hlastno mulila posušeno travico. Dečka nista bila kakor drugi pastirji, ki mečejo klobuke v zrak in poskakujejo za njimi, kakor da se jim hoče s pticami v višave in z metulji v daljave: Jandre in Jure sta mirno in tiho posedala ob grméh, ob trnjevih ograjah, kakor da sta prirasla k tej zapuščeni grudi — dva veneča cvetova na široki pustinji . . .

Sosedje so prihajali mimo in vabili Veseliča: „Pa bi stopil z nami v krčmo, da se ne pusušiš!“

A stari Veselič je mignil z rameni, iztegnil desnico proti vabilcem in pomencal s kazalcem in palcem, češ: „Nimam, prijatelji, ne morem!“

In sosodje so prihajali in odhajali in govorili, da bo vse Veseličeve ubilo delo, da jih bo oglodala večna skrb do samih kosti.

Takrat pa je bilo pri Veseličevih najlepše, ko sta šla Jandre in Jure prvokrat k izpovedi in k obhajilu. Takrat je bil velik praznik v Veseličevi hiši. Stari je kupil pest apna, si napravil iz njega belilo in pobelil hišo zunaj in znotraj.

Mati je sešila sinoma nove hlačice in novi srajci. Nek ujec iz daljnega kraja, tam nekje od Zagreba, je poslal dečkoma nova slamnika in lepe, rumene cipele. Nekak prijazen odsev nedosegljivega bogastva je zatrepetal v uboštvu Veseličeve hiše in jo napolnil za trenutek s skromnim, a neizrečeno lepim bleskom . . .

Preden pa sta odšla Jandre in Jure v cerkev, da se izpovesta svojih grehov, sta vprašala mamico: „Kaj se pa naj izpoveva pri izpovedi?“

Mati pomišlja nekaj hipov in pravi: „Da sta bila lačna, recita, pa da nista kradla sosedovih jabolok, recita, da sta rajša trpela glad, recita, nego da bi žalila ljubega Boga, recita!“

Materi se je tresel glas, kakor bi se solza raztapljala po njem: vanjo sta gledala dva para čistih in nedolžnih oči tako lepo in zaupno, tako vdano in odkritosrčno, da je bilo dobri materi hipoma nepopisno sladko pri duši. Vse te oči so se zlile in potopile dušo v dušo: vse so bile čiste in Bogu prijetne . . .

In ko sta se vrnila iz cerkve domov, se je zdelo starima, da gre svetloba pred njima, svetloba za njima, svetloba ob njih. Razlila se je po domovanju v vsi mehki dobroti. Takrat je bilo lepo pri Veseličevih. Popadali so na kolena in molili v pozno noč. Stara dva sta se bila tako potopila v molitev, da nista niti opazila, da sta Jandre in Jure zaspala. Njiju ustnice so nehale lepetati, a njiju dušici sta se dvignili kakor ptice v višave, kakor metulji v daljave: izprehajali sta se po cvetočih livadah višav nebeških . . .

Pozneje je pa šlo zopet vse po starem — da, še huje je bilo od dne do dne. Stara dva sta začela pokašljevati, noge so prihajale čimdalje težje in trše, in roke so omagovale bolj in bolj, kakor da je izpit iz vseh kosti mozeg. Najprej je legel oče in umrl, čez nekaj mesecev je pa legla mati in umrla. Oba sta zaspala, kakor bi upihnil luč. Oba sta se bila posušila do kože in kosti. Jandre in Jure sta

spravila starše k počitku. Že nekaj časa prej sta posekala edino smreko, ki je rasla za hišo v meji, in jo dala razžagati, da bosta z deskami prekrila streho. Sedaj je pa zbil mizar iz teh desak dvoje rakev: tako bosta stara počivala vsaj v domačem lesu, ki je pil sokove iz domače zemlje. Če jima ni nič drugega dala ta ljuba domača zemlja, vsaj drevo jima je vzredila, ki je jima sedaj poslednje bivališče. Streha lahkó čaka, samo da imajo starši dostojno rakev! Ko je umrl oče, je tarnala mati in vila roke, a Jandre in Jure nista niti ob očetovi, niti ob materini smrti točila solz. Nista mogla, pa nista mogla. Kakor bi jima kamenja naložil na srce, tako ju je nekaj tiščalo v prsih. Dajala sta za maše in molila sta, da bi se skoro izmolila. Rajša bi ne jedla, samo da so brali maše, zakaj sosedje so govorili, da hodijo ponoči ob Veseličevi hiši bele prikazni. Plazijo se kakor sence in rastejo in rastejo in se nižajo in izginjanjo. Stara dva sta to, iščoč pokoja . . . Najbrže nista izmolila vseh molitev, izželela vseh željá, izplakala vseh solzá, zato morata hoditi nazaj, da dovršita mrtva, kar sta zamudila živa. Zato je bilo čuti, kako vzdihujejo in iztezajo dolge, suhe, koščene roke tiste prikazni vsako noč, kadar jih dvigne mogočna sila iz tesnih grobov.

Jandre in Jure sta gledala vsako noč, o polnoči, skozi okna, a nikdar nista opazila ničesar. Če je bila črna noč, je bilo temno vse daleč naokrog: nič belega ni hotelo priti, nič svetlega! Če je bila mesečna noč, je bilo vse svetlo, vse, vse, vse — cerkvice in križi in grobovi, samo sence hiš in dreves so ležale leno in mirno po pokojnih tleh — nič živega ni hotelo priti, nič znanega in dragega! A Jandre in Jure sta si tako iskreno želela: „Ko bi vas samo še enkrat videla, oče in mati!“

In dajala sta za maše in molila in trpela!

Rasla sta v trpljenju in pomanjkanju, pa je prišlo Jandretu na um: Kaj, ko bi šel po svetu? Velik je, pravijo, in bogat, pravijo . . .

DR. FRANCE PREŠEREN.

Takrat so začeli hoditi moški na Nemško. Razno drobnjavo so prodajali od hiše do hiše in so prinašali domov denar in izkušnje. In Jandre je sklenil, da pojde tudi on z doma. Brati ne zna, pisati ne zna, nemškega ne zna — pa saj drugi tudi niso znali, a so šli vendar z doma: v tujini so se vsega naučili vsaj za silo in potem, ko so se vrnili, jim je šlo bolje.

In Jandre se je odpravil na pot. Z bratom sta pospravila pridelke s polja, potem pa je vzel Jandre potno palico v roke in se odpravil z doma. Palico je vrezal v domači meji in stisnil bratu roko v slovo. Stopil je v domačo cerkev in prosil Boga sreče in varstva. Na vrhu, od koder se spušča cesta v dolino, se je še enkrat ozrl na domačo vas, na rojstno hišo. Na pragu je zagledal brata Jureta. Zdelo se mu je iz dalje, da je potegnil brat Jure z desnico po očeh. In tudi Jandre je potegnil z desnico po očeh, zakaj nekaj mokrega je začutil v njih. In srce mu je bilo težko in žalostno. Samo takrat mu je bilo tako težko in žalostno, ko je pokopal očeta in mater. In tudi danes mu je srce težko in žalostno, ko gre prvikrat z doma. In okrenil se je in stopil naprej. In pred njim se je razgrnil svet, velik in lep in bogat. Cesta je hitela v dalji pred njim, med njivami in travniki in gozdi je hitela v daljo, preko gorá in vodá se je vila, dolga in prašna, posuta s kamenjem, z bodečim trnjem vzpota. In Jandre je stopal naprej, in njegove misli so zasanjale. Videl se je že v tujini, kako kramari in spravlja denar na kup, kako se vrača domov z zlatimi gumbi v beli srajci, s težko verižico in dragoceno uro v telovniku, s polno možnjo denarja. Gospod se vrača v domačo kočo, kjer ga pričakuje dobri Jure. In domača kočá bo izginila, in bela hiša bo vzrasla na tistem mestu, in prodajalnica bo v nji in gostilnica. Na gomili kraj domače cerkve pa se bo dvignil lep, rezan kamen s križem na vrhu in z zlatimi črkami.

In ko je Jandre tako sanjal in sanjal, je zdajpazdaj obrnil pogled proti nebu, po katerem se je raztapljala večerna

zarja. Obrnil je pogled proti nebu, in srce mu je bilo ena sama molitev, gorka in iskrena. Lepše in pobožnejše ni nikoli pred oltarjem . . .

In ko je Jandre tako sanjal in molil in hitel naprej, je prisopihala za njim grda, stara, sključena žena z dolgimi, koščeni prsti, s hudobnimi, lisičjimi očmi. Prisopihala je za njim in ga zgrabila za tilnik, da se je ubogi Jandre zdramil iz sanj.

Bila je Skrb!

Ni ga bilo dneva, da bi pozabila nanj. Neskončno veliko je prebil, preden se je naučil toliko, da je lahko izhajal med tujimi ljudmi. A Jure se je mučil in ubijal doma, da se je postaral v mladih letih. „Morda bi bilo bolje, da se oženim“, si je mislil, a precej nato je preudaril, da je bolje trpeti in stokati samemu, nego bi bilo mogoče večim. In njegovo srce ni niti za trenutek krenilo od Boga. „Pravičen je in dober in tudi name ne bo pozabil“, se je tolažil Jure in delal od mraka v mrak, a ni šlo in ni šlo nikamor naprej: kakor da je prikovan na dlan veliko zemljo, uklenjen v jarem, obsojen v večno trpljenje.

Jandre se je vrnil. Prišel je brez zlatih gumbov, brez težke verižice in dragocene ure. Hrbet se mu je nekoliko upognil, in lasje so mu posiveli na sencih. Pozdravila sta ga osamelost in siromaštvo domače hiše. V tujini si je pritrgal od lačnih ust in žejnega grla vendar toliko, da je prinesel s seboj nekaj denarja, s katerim sta on in Jure pokrpala hišo, kupila par vol in nekaj poljskega orodja. Kar ga je bilo še pri hiši, se je že polomilo in izrabilo, in bilo je treba novega.

Vsako noč sta se do poznih ur razgovarjala brata. Snovala sta načrte in gledala pred sabo lepšo dobo. In desetkrat je že odpotoval Jandre v nemške dežele, desetkrat se vrnil domov, in desetkrat so bili prevarani upi bratovi in njegovi. Bil se je že drug trgovec naselil v vas in v par letih pritržil toliko, da je iskal prostora, kjer bi si postavil

svojo hišo. Jandretu in Juretu so upadli upi. Bilo je to prvi-krat, a tudi sedaj, ko sta se čutila vržena na sredo puščave, kjer ni vode niti sadú, nista razklenila rok. Vedno sta jih dvigala proti nebu, iščoča rešitve in pomoči v božji pravičnosti . . .

Takrat sta zvedela brata, da je v Metliki naprodaj hiša, kjer je pripravno mesto za prodajalnico. Hiša stoji namreč tik cerkve, in zlasti ob nedeljah in praznikih in semanjih dneh je tamkaj vse polno ljudi. To bi bilo nekaj za brata Veseliča. Onemu, ki je iskal primernege mesta za hišo v Adlešičih, sta prodala Jandre in Jure svojo domačijo, kupila hišo v Metliki in se preselila tjakaj. Jandre je odprl prodajalnico, Jure se je oženil in kmetoval.

Jure se je oženil. Prigovarjal mu je Jandre, češ, žena mora biti pri hiši, da kuha in gospodinji. „He“, je dejal Jure, „če je tako, pa se oženim!“ Napravili so svatovščino, in k Veseličevim je prišla pridna in bogaboječa žena.

In začelo se je iznova delo. Jandre je prodajal, če se je kdo oglasil v tesni prodajalnici, a Jure in žena sta rila po njivah, da se Bogu usmili. Rodila mu je skoro vsako leto otroka, a vsi so pomrli. Ostala je sama hči, ki ima pohabljene ude, da ni za težko delo, ostal je sin, ki je gluh . . .

Sosedje Veseličevi kroginkrog že davno spe, zakaj pozna noč je že, in zvezde trepečejo na nebu. A izza tesnih oken Veseličeve hiše prihaja v pozno noč šepet. Najprej je čuti eden glas, potem zamrmra več glasov. Molijo. Noč na noč molijo rožni venec, veseli del, žalostni del, čestitljivi del. Ko dospó do čestitljivega dela, že omagujejo. Kolena jih bole, oči se jim zapirajo, in glave jim klecajo. Najprej postrgajo iz sklede skopo zabeljeni krompir in potem molijo. In ko odmolijo, so trudni do smrti. Noge jim odrevené, da se komaj priplazijo do postelj. Jandre se pritiplje do prodajalnice in leže na trdo ležišče na tla, zakaj v sobi ni več prostora zanj. Preveč jih je že v nji . . . In toliko, da zapojejo petelini drugič tako-le okrog tretje ure zjutraj, že vstajajo

Veseliči. Trudni so, kakor bi jih kdo pretepel, oči — krvavo podplute — jih ščemé, in v žilah jim je nekaj težkega, svinčenega. In njihove duše zahrepené proti nebu. Trkajo se na prsa, in oči so jim solzne. In potem odidejo na delo. V hlevu zamuka pol prespano govedo, zaplehečejo kokoši, nekdo kleplje koso. Morda smrt, da pokosi in spravi s sveta vse to uboštvo? Jure Veselič je, ki se napravlja na grivo ob njivi, da nakosi krme šibkemu teličku. In Veseličevina, ubožna in pobožna, se zagiblje in požene v staro trpljenje. In ko se zaleskeče mladi dan, takrat so Veseličevi že trudni in upehani. Ko bi imeli krepke juhe, da bi jim dala novih moči! Ali pri njih ni vse leto krepke juhe. Le o Božiču zakolje gospodinja kokoš in jo skuha in jo pojedó. Ko bi imeli krepkega vina, da bi jim dalo novih moči! Ali pri njih ni vse leto ni kaplje vina. Še o Božiču ne. Jeseni stolče in iztisne Jure nekaj jabolok, da se napravi iz jablokova kis, ki ga prodaja Jandre.

Da, ta Jandre! Že nekaj let je od takrat, kar so ga začele čudno ščemeti oči. Ali verjel ni samemu sebi, da ga bole. „Bo že bolje, bo že Bog pomagal“, je govoril Jandre, a vid mu je umiral bolj in bolj. Molil je podnevi in ponoči k svetemu Vidu in k sveti Luciji, naj mu ohranita luč oči, a Jandre ni bil uslišan. Luč oči mu je umrla, samo tako-le malo se mu še svetlika, da ve, da sije vsepovsod po zemlji veselo in svetlo solnce. Zdaj ni za nobeno delo več. Tiplje se od stene k steni, če pride kdo v prodajalnico, da mu postreže. Predalček z denarjem odpre in zaprosi kupca: „Daj, sam si vzemi, kolikor ti je treba dati nazaj!“

Slepi Jandre misli, da so vsi ljudje tako pošteni kakor je bil on in brat Jure vse žive dni.

In pritiplje se tudi še do cerkve in do oltarja, kjer poklekne in moli vsak dan, vsak dragi dan . . .

A brez gostov niso skoro nikdar Veseličevi. Poznajo jih vsi berači daleč naokrog. Vsak potrka s prazno roko, a ne odide prazen.

„Pa molite za nas!“ naročajo beračem.

Od blizu pa je čuti, da se nekdo hudobno reži po vseh kotih Veseličeve hiše. Takrat namreč, ko sta se selila Jandre in Jure iz Adlešič v Metliko, in ko je oba z ubožnim pohištvom vred peljal na vozu konjiček, je prisopihala za njima grda, stara, sključena žena z dolgimi, koščeni prsti, s hudobnimi, lisičjimi očmi. Zavihtela se je na voz in pritisnila Jandretu in Juretu glavi malone do kolen . . .

„Joj, Jure“, je zastokal Jandre, „z doma greva!“

Jure ni odgovoril, samo z bičem je zamahnil in potegnul klobuk na oči. In molčé sta se pripeljala v Metliko, in z njima se je pripeljala ona pošastna žena in pri njih ostane do konca dni!

Na Silvestrov večer.

Še nekaj hipov — — — zopet zatonilo
v neskončno neizmerje bode leto,
da izgubi kot dih se in izgine
v veseljstvu kakor kaplja v oceanu . . .
Ko odbrni o polnoči v zvoniku
poslednji zvona udar, od nas se loči
na vek, kot starec trhel pade v grob,
nasproti pa se jasno nam prismeje
na lahnih krilih kot božansko dete
ah, z radostjo in upi novo leto.

Nocoj o teh poslednjih že trenutkih,
ko staro leto se od nas poslavlja,
mogočna čuvstva polnijo nam srce.
V minole čase se pogled zataplja,
obnavlja si v spominu prošle hipe,
a jasnih, solnčnih bilo je le malo.
Do roba polno kupo črne tuge
nam vsem je često nudila usoda,
ni cvetje se razcvitalo ob potu,
življenje se je vilo v dalj turobno.

In zdaj smehlja se zopet nadepolno
nasproti nam to mlado, novo leto
in nam odklepa čarobno obzorje;
kot luči zlate nam migljajo upi,
češ, da v kristalen grad nas vodi pot,
kjer vlada sreče bog na žarnem tronu.

O, zdravo bilo vsem nam novo leto
in plodonosno za naš narod borni!
A zdi se mi, kot da je Prometej
slovenskega nam naroda simbol —
kot s sponami na skalo prikovan
zaman se hoče dvigniti v višine,
na krilih smelo pohiteti k solncu,
k svobodi zlati in pravici sveti!
Otresti težkih se verig ne more,
ah, sile in moči vse svoje mlade
je žrtvoval za druge, tujcem v slavo.

Silvestrov je večer poslednji v letu . . .
Nocoj to noč vrši življenje čudno
se po dobravah in doleh slovenskih.
Pradedje naši, otcí davni, slavni
so povrnili se v domovja svoja,
in njihovi duhovi po livadah
tod plavajo in zro na dela vnukov,
bolestno vsi žalujejo v bojazni,
da ne bi vnuk izgubil zemlje svete.
Očetje naši, to ne bode nikdar —
ta zemlja je svetinja posvečena,
spomin na vas mi čuvamo na veke.
Pod bičem vi gospode ste ohole
trpeli in hodili ji na tlako —
vaš rod ostal je, ne izgine nikdar,
a kje so oni vsi, krvniki vaši?*

Ne klonimo z zavestjo v srcih naših,
da dnevi lepši pridejo Sloveniji!
Nasproti nam leskeče jasna zora,
rdí, žari znanilka slave naše;
mi čutimo, da bliža naš se dan,
oj, moč in sila v rodu našem biva.

Silvestrov je večer poslednji v letu,
iz dalje bliskoma ko plamen svetli
mogočno plava k nam že novo leto.
O da bi z novo nas močjo navdalo
in v naših prsih ogenj zanetilo,
ki plamenel bi v silnih žarkih
za vse, kar lepo je in plemenito . . .
Da moč orjaško v nas bi vtilo,
da dvignemo kot orel se ponosno
in z nami narod naš, trpin stoletni!
Le zanj utripljajo naj srca vsa —
ko zdavnaj bodemo pepel in prah,
za nami bo ostalo, kar storili,
kar žrtvovali smo za narod svoj;
spominjala nas dela bodo večno.

G. Démeter.

Koncem sezone.

Črtica.

Spisal Jože Homec.

Hripavo je zažvižgal stroj, iz dimnika se je privalil gost črn oblak, v katerem se je zabliskalo par isker, kolesa so zahreščala, in vlak se je začel pomikati iz postaje ter kmalu v besnem diru drdral ob vznožju pogorja po ozki dolini, puščajoč za seboj dolg trak dima, ki se je kakor kača vil po zraku, dokler se ni razgubil v višave.

Na peronu je ostalo le par oseb.

„Jaka, vzemite prtljago in vrhnik gospoda doktorja in nesite vse skupaj v mojo sobo“, je naročeval prof. Rudnik kopališkemu slugi ter dostavil: „ali imate kako sobo prazno?“

„Sedaj, kolikor hočete, gospod profesor.“

„Torej pripravite eno, najboljšo poleg mene, za gospoda doktorja, ki ostane čez noč tu.“

„Že dobro, že dobro“, je mrmral sluga, odhajaje proti domu.

Tudi prof. Rudnik in njegov prijatelj dr. Vraz sta zapustila kolodvor in par korakov od njega zavila v drevored širokovejnih kostanjev, ki je vodil do kopališča.

Prof. Rudnik je bil mož velike, krepke postave, črnih las, ki pa so se mu začeli tuintam že beliti, in prijazne zunanosti. Bil je sicer nekoliko neroden, a ljubeznjiva, dobra duša in radi tega povsod priljubljen. Mudil se je v kopališču, da si ozdravi svoj revmatizem, ter povabil na obisk svojega za dokaj let mlajšega prijatelja dr. Vraza.

Roko v roki sta stopala po stezi, na kateri je že ležalo nekaj odpalih listov.

„No, Ivane, kako se imaš, kaj počenjaš, si li dobro prebil počitnice?“

„A, vraga, počitnice! Zame niso bile počitnice; delal sem in delam še kakor tramvajski konj, če ta primera ni že anahronizem v dobi elektrike. Tega ne storim nikdar več!“

„Seveda, treba ti je! Čemu si pa nalagaš vedno toliko dela?“

„Moram! Tiskar, ki je začel že pred počitnicami tiskati moje novo delo, me je vedno priganjal in silil za rokopis.“

„Saj se menda tako ne mudi.“

„Seveda ne; pa saj bi rad delal, toda prisiljeno delo, ko ti stroj preži na rokopis, dokler je še v tvojih rokah, to je muka. Človek bi zdivjal.“

„In tvoj revmatizem? Si ga li odgnal?“

„Za silo! Sam sem kriv, da ni izginil povsem. Zdravnik me je elektriziral in masiral, a mesto da sem se potem sprehodil na toplem solncu, sem tičal v svoji sobi in delal.“

„To ste filologi in učenjaki! Kakor da se svet podre, ako se ne odloči vojska za kako črkico ali pikico.“

„Amice, tudi vi se včasih tožarite za par vinarjev ali za oslovo senco. Verujem ti, da so vam zanimivejši vaši ekspenzari, ko odirate kmeta, potem pa govorite na banketih — za blagor naroda! . . .“

„No, no! Vi ne vidite pri nas nič družega nego mastne ekspenzare in rubežni!“

„Vsaj nesejo vam več, nego nam koreninice; saj več, od koreninic še Janez Krstnik ni odebel.“

Tako se šaleč v prevzetni dobri volji sta dospela do kopaljšča, ki je stalo sredi lepega parka med visokim drevjem.

Vse je pričalo, da gre koncem sezone.

Na prostorni verandi so hišne in sluge zatvarjali kovčege in zaboje ter jih pripravljali za odhod. Natararji so leno brez dela postopali okrog; eden je slonel ob verandi, drugi je dremal na stolu, tretji je zeval v salonu.

„Dovolite, gospoda, da Vam predstavim svojega prijatelja doktorja Vraza — gospa in gospod admiral Vallis!“

Admiral in njegova soproga sta stala na verandi, pripravljena za sprehod, ter gledala, kako se jima pripravlja prtljaga za odhod.

„Veseli me, gospod doktor, da smo se seznanili; upam da se vidimo zvečer v salonu. Sedaj, ko se bliža sezona h koncu, in ko nas je le še par zaostalih ptičkov, primemo vsakega, ki nam pride v roke.“

„Ako se bo mogel profesor odtrgati od svojih kodeksov in koreninic, poiščeva gotovo Vašo prijazno družbo.“

„Oh, to vam je puščavnik. Prav redko je zahajal med nas. No le čakajte, gospod profesor“, zagrozila je pomenljivo gospa admiralka s prstom. „Seveda, me stare dame — povdarjala je posebno te besede — ga nismo mogle zvabiti v svojo družbo! Pa je vendar bila pri nas tudi Pia“, dostavila je gospa, žena v najboljših letih, ki je sicer že odcvela, kateri pa so še ostali sledovi nekdanje krasote, in koketno je pogledala mladega doktorja skozi svojo lornjeto.

„Milostljiva, to so neosnovana očitavanja. Prišel sem, kadar mi je dovolil čas, sicer pa me tudi gospica Pia ni mogla zvabiti od dela.“

„Na, na . . . toda pustimo sedaj pričkanje, sicer ne pridemo do sprehoda. Na svidenje, gospoda!“

In admiralska dvojica se je poslovila, prijatelja pa sta sedla na verando, da si dr. Vraz po dolgi vožnji iz Trsta potolaži svoj želodec.

„Ah, človeku res dobro dene, da se navžije malo svežega zraka, če čepi dan za dnem med zaprašenimi in umazanimi akti“, je dejal Vraz po kratkem molku. „In lepo si imel tukaj; okolica je krasna in park skrbno negovan.“

„Sedaj pač ni več sledu o tem, kakor je bilo poprej. Saj vidiš, da vse vene in rumeni. Še minoli teden je igrala vsak dan godba v paviljonu. A ker je večina gostov že odšla, odslovil je gospodar tudi godbo. Kaj se hoče, sezona se

bliža h koncu, a poprej nisem mogel priti. Sicer pa mi ostaja še več časa za delo.“

„Gospod Janko“, je zaklical profesor mladeniča, ki je prihajal proti verandi, „kam so se peljali Vaši?“

„V mesto na koncert, ki ga priredi vojaška godba, ker se je vojaštvo ustavilo v mestu, vračaje se z manevrov.“

„So se odpeljali vsi?“

„Vsi. Tudi gospico Pio so vzeli seboj.“

„Ali Vam je znano, kdaj se vrnejo?“

„Menda zvečer, ker so večerjo naročili doma.“

„Janko, saj imate nekaj časa. Bodite mojemu prijatelju čičerone in razkažite mu naše znamenitosti. Kaj ne, Ivane, da me oprostiš za kratek čas; napisal bi rad še par odstavkov, da odpošljem danes del rokopisa tiskarni. Potem vaju poiščem v parku doli ob vodi.“

„Dobro, le stori kakor je Tebi prav! Midva pa si ogledava med tem nasade.“

* * *

Dr. Vraz in Janko sta hodila že nekaj časa po parku. Janko je razkazoval različne skupine dreves in cvetic, lepe senčne prostore z lesenimi klopnicami in par kipov, ki so samevali tupatam med grmičjem. Pripovedoval je, da ga je vzel gospodar kopališča čez počitnice za domačega učitelja svojemu sinu, s katerim sta tovariša na gimnaziju.

Prišedši na rob parka, mimo katerega je tekla v plitvi strugi bistra reka, sta sedla na klopi, da počakata profesorja. Vraz je bil izredno dobre volje. Venomer je žvižgal ali potihoma pel poskočne pesmi ter poslušal dobrega Janka, ki mu je pripovedoval o raznih počitniških dogodkih. Vraz bi bil rad kaj več zvedel o osebah, katerih imena je že slišal v pogovorih, zato je začel izpraševati Janka.

„Imeli ste torej lepo življenje in zanimivo družbo?“

„Še nikdar nisem imel tako lepih počitnic.“

„Verujem! Pa punic ste tudi imeli dovolj, kaj ne?“

„Še preveč“, je odgovoril naivni Janko, kateremu je imponiralo, da se je spuščal doktor ž njim v take pogovore; zato je postal zaupljiv. Vraz pa je začel izkoriščati njegovo odkritosrčnost ter se zabavati na njegov račun.

„Ste se li kaj zaljubili?“

„Pa še kako!“ je vzdihnil Janko.

„Kaj ste vzdihnili tako sentimentalno, kakor sekinški trobentač, predno pihne v svojo trobento. Ali ste mari nesrečno ljubili?“

„To ne, pa Olga je minoli teden že odšla!“

„A — a, zato, to je druga; smilite se mi. Toda potolažite se, pa dobite drugo“, je tolažil Vraz nesrečnega Janka, ki je spomnivši se svoje izvoljenke postal ves otožen in jedva požiral vsiljujoče se solze.

„Drugó?“ obrnil se je ves ogorčen in užaljen v svojih najglobočjih čutstvih, v doktorja. „Olge ne pozabim tako kmalu; prelepe ure sem užil žnjo.“

„Kaj pa ste počenjali?“

„Vsako jutro smo šli rano na sprehod. Moj tovariš Bruno z gospico Pio, jaz pa z Olgo. Krasni so bili ti sprehodi. Ptički so žvrgoleli in . . .“

Janko bi bil še dalje slikal srečne ure svoje idealne, menda prve ljubezni, da ga ni prekinil v največjem toku doktor.

„Je-li tudi vaš tovariš zaljubljen?“

„Tudi, on ljubi Pio.“

„Ali tudi ona njega?“

„Seveda! Vezla mu je krasen monogram v njegovo kravato.“

„Tako, tako; monogram v kravato — to je res znamenje ljubezni! No, res krasna idila“, je dejal Vraz zase. „Kakšna pa je tista Pia, koje ime sem danes že večkrat čul?“

„Lepa je, jako lepa in ljubeznjiva; pa kaj naj jo opisujem, saj jo bode še danes zvečer videli, ako pridete v salon. Gotovo Vam bode ugajala. Pa tudi Bruno je lep fant. Po maturi pojde k huzarjem.“

„Evo, naš profesor že prihaja! No, si-li že izlil svojo učenost na papir?“

„Gotov sem za danes! Sedaj pa pojdimo skupaj na pošto v trg.“

V trgu so se še oglasili pri tržkem kaplanu, katerega je poznal Vraz z gimnazijskih let. Postregel jim je v naglici z dobro kapljico, da so se prav dobre volje vračali v kopališče.

* * *

Zvečer se je zbrala v zdraviliškem salonu deloma že znana mala družba. Salon je bil motno razsvetljen, ker so luči gorele le v enem delu, kjer je bila družba. V ostalem delu je bilo temno in mize so bile že postavljene druga na drugi.

Poleg admiralske dvojice so sedele tri dame v črnini, mati in dve hčerki — čudna trojica. Oče je bil kapitan in je umrl spomladi, a še sedaj se niso mogle potolažiti. Kakor kipi so sedele za mizo in zlasti mlajša je bila kakor živ mrtvec, poosebljena hysterija. Bilo je torej jako tiho, ko sta vstopila prof. Rudnik in dr. Vraz.

„To je lepo, da ste ostali mož beseda, gospod doktor, ter nam bodete pomagali preganjati dolgčas“, je rekel prijazni admiral.

„To je zasluga profesorjeva“, je odgovoril Vraz. „Nevarnost je bila velika, gospod kaplan nam je razkazoval svojo vinsko — biblioteko, in skoro bi se bili še bolj zamudili.“

„Profesorjeva zasluga pa tudi ne ostane brez — plačila. Pia se je že vrnila in kmalu pride v našo družbo“, pristavila je gospa admiralka ter uprla svoje lepe oči v Rudnika.

„Milostljiva, vi ste poredna“, se je izgovarjal profesor Rudnik, ker ni vedel drugega odgovoriti. Pomagal mu je iz zadrege admiral, ki je krenil pogovor na druge stvari. Začel je zanimivo pripovedovati o svojih vožnjah po morju, o

svojih doživljajih v raznih delih sveta in kar vedó pripovedovati mornarji. Poslušala ga je cela družba tako verno, da so jedva zapazili, ko je vstopila Pia v salon. Kmalu so seznanili Vraza ž njo, in Pia je prinesla novo življenje v družbo. Pripovedovala je, kako so se zabavali na koncertu, gospa admiralka pa je segala vmes z zbadljivimi opazkami za profesorja. Ko se je polegel prvi tok pogovora, se je vsedla gospa admiralka h klavirju ter zaigrala lepo sonato. Nato je zapela Pia par pesmi, za katere ji je donela hvala od vseh strani. Tudi Vraz ni skoparil ž njo.

„Gospod profesor, sedaj pridete Vi na vrsto“, je pozvala Pia Rudnika.

„Ha, ha, sedaj ste zadeli pravega“, se je zasmel Rudnik. „A danes imam vsaj namestnika, moj prijatelj nam mora nekaj zapeti.“

„Bravo, bravo“, sta hiteli admiralka in Pia.

In Vraz se ni dal prositi; sedel je h klavirju ter zapel par šaljevih, veselih in dovtipnih kuplejev, spremljaje se sam na klavirju. Vzbudil je mnogo smeha. Dodajati je moral kitico za kitico in Pia ga kar ni pustila od klavirja. Ko se je povrnil za mizo, je dejal admiral:

„Kdo bi si bil mislil po zadnjih dolgočasnih dnevih, da bomo zadnji večer prebili v tako veseli in prijazni družbi. To je Vaša zasluga gospod doktor. Poslušal bi Vas do polnoči! A jutri popoldne bo treba odpotovati in zato si moramo dobro počiti. Veselilo me je jako, da sem se bližje seznanil z Vami, gospod doktor. Upam, da se vidimo še jutri pred odhodom.“

„Gotovo, gotovo, gospod admiral, spremimo Vas na kolodvor“, je dejal Rudnik.

„To je lepo!“ je pristavila Pia, „torej na svidenje jutri.“ In razšli so se v svoje sobe. Rudnik in Vraz sta ostala še par trenutkov, potem pa sta se usmilila zaspanih natakarjev ter odšla po motno razsvitljenih stopnicah v svoji sobi.

„Čudna družba to“, je dejal Vraz ter se vsedel na divan v Rudnikovi sobi, „zlasti te kapitanove hčerke: ves večer nisem čul njihovega glasu.“

„Saj sem rekel, tavajoči mrtveci!“ je odgovoril Rudnik ter zapiral okna. In kako Ti ugaja Pia?“

„Zanimiva prikazen. To blede, belo lice, obrobljeno od bujnih las, črnih kakor brezmesčna noč. Prava orijentalka je.“

„Jako zanimiva ženska!“ je dejal Rudnik ter se vsedel na posteljo nasproti Vrazu. „Oče je bil Grk, mati pa Srbkinja; oba sta ji že umrla. Ker je bil oče admiralov prijatelj, jo jemljeta vedno seboj na letovišča, po zimi pa biva v Trstu.“

„V Trstu?“ je hitro vprašal Vraz, „ne spominjam se, da bi jo bil kdaj srečal.“

„Dekle je mnogo potovalo z očetom in govori celo vrsto jezikov.“

„Kakor kaka brbljava guvernanka!“

„Ne tako, saj zna med drugimi navadnimi jeziki, tudi grški, turški, ruski, srbski in ne vem kaj še.“

„To te torej zanima na njej?“

„No, ne samo to; vrhutega je izobrazena in ima temeljito svetovno naziranje. Skratka, to je ženska, ki mi imponira“, je priznal Rudnik ter vstal.

„Zdi se mi, da imaš nemara resne namene?“

„Skoro bi jih bil imel, a dekle je tako čudno. Zdi se mi, da ji je bila ljubša družba mladih študentov nego moja.“

„Ali nisi bil čuden Ti?“

„Morda?! — Toda čas je, da se i midva zarijeva pod odejo.“

„Prav imaš, potreben sem počitka. — Za Pio pa Ti ni treba biti žal, tako deklè ni zate!“ je še dejal, odhajaje iz Rudnikove sobe.

Drugo jutro je bil krasen jesenski dan. Ko je zlezel Vraz iz perja ter se oglašil pri Rudniku, je ta že zopet sedel

pri delu. Oprostil se je pri prijatelju, češ da mora izvršiti malo stvar in da pride kmalu za njim v park.

„Dobiš me kje doli na klopi, saj park ni tako velik.“

„Morda najdeš Pio, ki hodi rada na klopico med brinjem.“

Vraz je hodil že nekaj časa po parku, ko zavije med skupine brinja, da pogleda, je-li tam Pia, kakor je dejal Rudnik. Sedela je res na klopi v zatišju in zrla v jesensko nebo z odprto knjigo na krilu.

„Ali Vas ne zebe, gospica?“ Vprašal jo je Vraz po prijaznem pozdravu. „Jesenski zrak je hladen in nevaren zlasti nežnim cvetkam.“

„Meni ne škoduje vsaka sapica, sicer pa ne bi bila pričakovala, da znate delati tako obrabljene komplimente“, ga je zavrnila Pia.

Vraza je malo osupel rezek odgovor, a kmalu ga je pozabil videč, da je Pia odkritosrčno dekle, ki pove, kar ji pride na jezik.

„Kje pa imate profesorja?“ ga je vprašala čez nekaj časa. „Ali tiči zopet med svojimi knjigami?“

„Nisem ga mogel spraviti seboj.“

„Veste gospod doktor, učenjaki so mi pravzaprav zoprni ljudje. Zarijejo se v svojo stroko in tiče v njej noč in dan, pri tem pa pozabijo na nekaj važnega, na — življenje! Jaz občudujem njihovo vztrajnost in marljivost ter jih spoštujem, a da bi oboževala to učenjaštvo, tega ne! Niti garancije poštenja in moštva ne daje učenjaštvo; koliko jih je med njimi, ki prodajajo svoje prepričanje kakor nerazsoden gorjanec. In pri tem so navadno do skrajnosti nerodni, ker ne poznajo življenja.“

„Gospica, vi nimate dobrega mnenja o učenjakih. Včeraj zvečer sem se prepričal, da sodi naš učenjak drugače o Vas.“

„Vem to, gospod doktor, in znano mi je, kako sodi profesor Rudnik o meni. Tudi me ne smete napačno raz-

umeti; govorila sem splošno in nisem niti daleko mislila na našega profesorja, ki je vendar častna izjema.“

„In vendar mu ne vračate simpatij?“

„Vedno sem mu bila prijazna in vedno sva se dobro zabavala. A več? Zdi se mi, da tudi na njegovi strani simpatije ne koreninijo tako globoko. Ugajam mu morda, ker vidi v meni živ leksikon — —. Jaz pa zahtevam več! On je mrtev za naravo — meni pa je narava vse! Vidite kak kontrast! Jaz se veselim vsake njene izpremembe in jo uživam s srcem in dušo. Poglejte samo to jesensko ozračje, ki ima nekaj tako tipičnega na sebi in se vendar izpreminja od trenutka do trenutka, tako da je v vsaki sapici, vsaki meglici, vsakem oblaku, v vsaki bilki izražena cela jesen! Človek mora živeti s naravo in gorje mu, kdor izgubi dotiko žnjo!“ —

„Oho, gospica Pia zopet filozofira“, je klčkal profesor Rudnik, bližajoč se njenemu zatišju.

„Uganili ste, gospod profesor, in prositi moram gospoda doktorja oproščenja, da sem si tako prisvojila besedo! Toda sedaj bodimo še malo veseli, predno se bo treba posloviti.“

„In točiti solze!“ je pristavil Rudnik.

„Prijatelj, ti si sentimentalen“, je dejal Vraz.

V tem se je oglasil zvon s trškega zvonika in odzvonil poldne.

Naši znanci so se zbrali zadnjikrat v salonu. Po obedu sta spremila prof. Rudnik in dr. Vraz odhajajoče na kolodvor. Slovo je bilo iskreno. Zahvaljevali so se drug drugemu za prijetno družbo, gospa admiralka pa je še parkrat podražila dobrega profesorja, predno je pripihal vlak. Iz vagona je še zaklicala Pia: „Gospod profesor, dobro zabavo v pustu na Dunaju, in Vi gospod doktor, na svidenje v Trstu!“

Uro pozneje je prihitel drugi vlak, ki je odvel doktorja Vraza na severno stran še na kratko potovanje, predno se tudi on vrne v Trst na delo. Profesor Rudnik pa je sameval še par dni v kopališču.

Ko je v prihodnjem pustu, meglenega zimskega dne stopil profesor Rudnik v svojem dunajskem stanovanju za trenutek od dela k oknu, da pogleda veseli ples snežink, ki so se v debelih kosmičih vsipale na zemljo, mu prinese pismonoša list od prijatelja Vraza, v katerem mu je naznanil da se je zaročil z gospico — Pio, katero je spoznal koncem sezone v zdravilišču L.

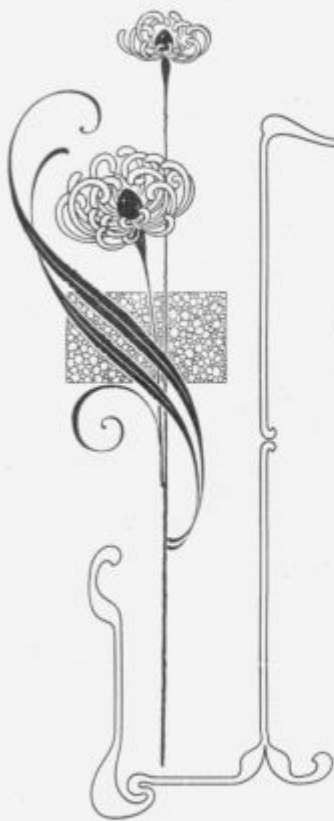
Profesor Rudnik je mirno vzprejel to vest, stopil od okna in gredé mimo zrcala pogledal vanj, si pogladil lase ob straneh in mrmral pri sebi: Tudi pri meni bo kmalu konec sezone; zdi se mi, da sem jo zamudil izkoristiti.

Naše slike.

Spredaj v našem koledarju prinašamo sliko novega deželnega dvorca v Ljubljani, katerega natančni opis je na drugem mestu. Nadalje sliko Bohinjskega jezera in sliko našega pesnika-velikana dr. Frana Prešerna, ki je povzeta po edinem pravem originalu od profesorja Kurz v. Goldenstein. Gospod A. Šubic, akad. slikar v Celju, napravil je po tem originalu, ki je last gospoda ravnatelja Levca v Ljubljani, sliko, ki se dobi v pomnoženih iztisih pri založništvu Prešernove slike v Celju z okvirjem vred komad po 40 K. Sliko „O trgatvi“ prinašamo v trobarvotisku, ki je umetniško dovršen.

OGLASI

TELEFON ŠTEV. 99.

Prva graška
pivovarna na delnice

PUNTIĠAM

ima svojo glavno zalogo za Kranjsko
V LJUBLJANI.

Priporoča priznано najbolje
marčno, salonsko in bavarsko
 pivo
v sodcih in steklenicah po naj-
nižjih cenah.

Brzjav:
Zaloga Puntigam
v Ljubljani.

Primerna darila za Božič in Novo leto!

RAFAEL SALMIČ

trgovina z urami, zlatnino in optičnimi predmeti

Celje — „Narodni dom“

VELIKA ZALOGA jeklenih, nikelnastih in srebrnih, tula in zlatih žepnih ur; — prstanov, uhanov, zapestnic, priveskov, svetinj, križcev, medaljonov, vsakovrstnih verižic; lorgnon za dame in gospode v srebru in zlatu; — jedilnih garnitur, tobatier, ter raznih nastavkov; — stenskih ur, budilk in ur z nihalom, naj-novejših in najboljših. **Bogata izber optičnih predmetov:** očal, naočnikov, toplomerov, aneroidov, maksimal-toplomerov, tehtnic za vino, žganje itd.

Vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Dveletna garancija za vsako prodano uro.

Vsakovrstna popravila se izvršujejo zanesljivo in cenó.

Solidna postrežba — nizke cene!

 Tovarniška zaloga šivalnih strojev

Ivan Jax & sin

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17
priporoča svoje priznано najboljše

šivalne stroje

--- za domačo porabo ---

in obrtniške potrebe.

Ilustrovani ceniki
zastonj in franko.

ALOJZIJ VODNIK

kamnoseški mojster

v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 32

(nasproti predilnice)

priporoča se v izvršitev kamnoseških del, kakor:
**altarjev, tabernakeljev, prižnic, obhajilnih
 miz, krstnih kamnov itd.**

Sprejemajo se vsakovrstna stavbna kamnoseška
 dela, kakor:

**stopnice, podesti, façade, bangarji,
 balkoni, tlak itd. itd.**

Izdelovanje plošč za trumô, kredenčne,
 umivalne, toaletne mize in nočne omarice iz
 raznih vrst marmorjev.

Bogata zaloga nagrobnih spomenikov

iz raznovrstnih marmorjev, po najnovejših arhi-
 tektoničnih obrisih po najnižji ceni.

**Naprava kompletnih družbinskih rakev
 in rodbinskih spomenikov.**

Obrise, načrte in narise napravljam na zahtevanje brezplačno.

Priznано solidno delo, točna postrežba

👉👉👉👉👉👉👉👉👉👉👉👉👉👉👉👉

Ivan Dogan mizarski mojster

v Ljubljani, Medjatova hiša štev. 19

priporoča svojo bogato zalogo hišne oprave. Spalne ter jedilne sobe za salone. Divane vsake vrste. Zimnice na peresih, podobe, ogledala, otročje vozičke itd.

Naročila se točno izvršujejo. — Genik s podobami zastoj in franko.

Cene brez konkurence!

Nova trgovina

v Ljubljani

sv. Petra cesta štev. 4

Priporočava svojo popolnoma novo urejeno trgovino vsakovrstnega manufakturnega blaga, suknenega in modnega blaga za ženske in gospode, **veliko zalogo** solidno izdelanih modrcev, ženskega in moškega perila, kravat, svile, baržuna, modnih nakitov, preprog, zastorov kakor tudi vseh krojaških potrebščin. — Vzorci bodeva razpošiljala na zahtevo točno in poštine prosto.

Z jamstvom za solidno in točno postrežbo se priporočava z odličnim spoštovanjem

KOTZBEK & KOSTEVC

Popravila
se izvršujejo v moji
delalnici.

Velika zaloga
vsakovrstnega
umetalnega ognja.

FRANC KAISER, puškar

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 6

priporoča svojo bogato zalogo orožja za lov in osebno
varnost, streljiva in potrebščin za lovce.

KWIZDE

restitucijski fluid

c. kr. priv. umivalna voda za konje.

Cena steklenici K 2.80.

Že 40 let v rabi v cesarskih konjušnicah, v večjih vojaških in civilnih hlevih. Rabi se za ojačenje pred in za zopetno okrepcanje po velikih naporih; pri zvinjenju, omrtvelosti mišic itd., usposablja konja k izvanrednim delom.

Korneuburški redilni prašek

za živino Veterin. dietet. sredstvo za konje, govedo in ovce.

Cena škatlje K 1.40, 1/3 škatlje 70 vin.

Že 50 let v večini hlevov v rabi, če žival ne mara žreti, slabo prebavlja, če se hoče zboljšati mleko in pomnožiti količino mleka pri kravah itd.

Kwizde fluid

Turistovski

Priznano dietetično kosmetično sredstvo (drgnjeno) za ojačenje in okrepcanje mišic človeškega telesa.

Cena steklenice K 2.—,

(Znamka kača)

fluid

Od turistov, kolesarjev in jezdecev rabljeno z uspehom za ojačenje in okrepcanje po večjih turah.

1/3 steklenice K 1.20.

Glavna zaloga: FRAN IVAN KWIZDA

c. kr. avstro-ogrski, kraljevi rumunski in kraljevi bolgarski dvorni založnik
v Korneuburgu pri Dunaju.

ILUSTROVANI CENIKI GRATIS IN FRANKO.

TVRDKA JOSIP LORENZI

imejtelji **P. V. Grassi**

Ljubljana, Dunajska cesta štev. 44.

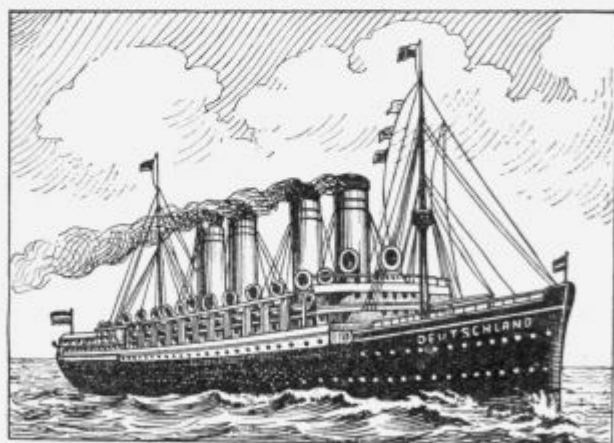
Telefon št. 153.

Brzojavni naslov: LORENZI.

Prodaja in kupuje vsake vrste les.

Družba Hamburg-Ameriške Linije poseduje 279 parnikov. Največji, najhitrejši ter najvarnejši brzoparniki pa vozijo samo potnike in cesarsko pošto iz **Hamburga v Novi-York.**

==== *Vožnja čez morje traja samo 6 dni.* ====

Vozne karte za vse razrede prodaja po najnižjih cenah ter daje pojasnila točno in brezplačno oblastveno potrjena

agentura **Hamburg-Ameriške Linije**

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 31

zraven gostilne „Bavarski Dvor“ (Baierischer Hof), na desni strani južnega kolodvora.

Zlata svetinja v Parizu 1898.

Poskusite
J. Klauerjev **Triglav**

naravni rastlinski likér!

Ogreva in oživlja želodec in teló. Probujta
tek in prebavo. — Daje dobro spanje. —

Edini založnik in imetnik:

Edmund Kavčič v Ljubljani.

Vinko Majdič valjični mlin v Kranju

priporoča svoje mlevske izdelke vedno sveže po
najnižjih cenah, kakor: pšenični in polentni zdrob,
razne vrste najfinejših belih in črnih pšeničnih
mok, ržene, ajdove in koruzne moke, moko za
krmo, pšenične in ržene otrobi, kašo in ješprenček.

Nad 200 različnih strojev v zalogi.

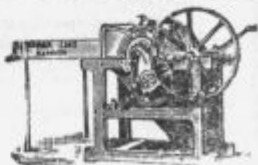
Karol Kavšeka **Schneider & Verovšek**
nasl.

 trgovina z železnino in zaloga
poljedelskih strojev
Ljubljana, Dunajska cesta 16

priporočata vse vrste poljedelskih strojev
kakor: gepeljne, lahko tekoče mlatilnice,
slamoreznice, reporeznice, mlina in preše za grozdje, stroje za kositi,
motorje na bencin itd.

Samo blago prve vrste!

Nizke cene!

Stalno in povsod znano Zaloge se nahajajo v vseh domače sredstvo. deželah sveta.

Thierry (Adolf) limited lekarna „ANGEL VARUH“

v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Na košček sladkorja vzemi 20 do 40 kapljic, da dosežeš lek proti bolečinam, krepi čilo za želodec, pomoček zoper kašelj in sline,

A. Thierry-evega svetovnoznane balzama.

Ta balzam služi v mnogih slučajih zunanje, čisti rane in teši bolečine. Naj se skrbno pazi na zeleno varstveno znamko, registrirano v vseh kulturnih deželah in mošični zatvor z vtisnjeno firmo: **Ich dien**. Brez teh znakov je vsako ponarejenje zavrnilo! — Po pošti franko 12 malih ali 6 dvojnih steklenic za 4 K razpošilja **le proti predplačilu** lekarna Thierry (Adolf) limited v Pregradi pri Rogaški Slatini. — Na prodaj je skoro v vseh lekarnah, pri čemur je paziti na označene znake, da je zdravilo pristno.

Zagorijanski prsni sirup.

Jako prijetno okusno sredstvo za odraslene kakor tudi za otroke vsake starosti proti krčevitem in dušljivem kašlju, prsnem in pljučnem nahodu, zaslizenju, boleznem bljuvanju, prsnim boleznim, utešljivo in bolečine odstranjajoče pri vseh, tudi zastarelih boleznih na prsih in pljučih.

Cela steklenica stane franko 3 krome 30 vinarjev. — Na vsaki steklenici mora biti kovinska mošnica z vtisnjeno mojo firmo. Izdeluje in dobiva se v lekarni

«Angel varuh» Thierry-ja (Adolf) limited v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Lekarna „Angel varuh“

Lekarnarja A. Thierry-ja

pristno centifolij-mazilo.

A. Thierry-ja v Pregradi.

Najzdravilnejše mazilo v sedanjosti, velikega uspeha zoper vnetje. Deluje vsled temeljitega čištenja in omehčitve takoj jako blažilno napram bolečinam in uspešno. Je neobhodno potrebno za turiste, kolesarje in jezdece. Zoper kurja očesa, zmrzline, otekline vsake vrste se rabi z najboljšim uspehom. Po pošti franko 2 lončka 3 K 50 v. Naročitve naj se naslovljajo na lekarno **Thierry (Adolf) limited v Pregradi pri Rogaški Slatini.** — Varuje naj se pred ponarejanji, in pazi naj se skrbno na označeno, vsakemu lončku vžgano varstveno znamko.

Lekarnarja A. Thierry-ja

pristna angleška pomada za obvarovanje kože in boraks-milo

Before

nima v sebi nikakih škodljivih in prepovedanih snovi, najboljšče mazilo zoper kožne nečistote vsake vrste.

Odstranja solnčne pege, zakožne črve in vse nečistosti kože, gube in razkavost, podeli obrazu in rokam nečnost in čistost.

Lonček z boraks-milom franko 3 K 30 v.

Naslovi na lekarno **Thierry (Adolf) limited, tvornica za balzam v Pregradi pri Rogaški Slatini.**

After.

Mnogoštevilna pričevala na pregled!

Pristno angleške Kaskara-Sagrada kri čistilne kroglice.

1 škatljica 60 vinarjev, 1 zavitek s 6 škatljami stane franko 3 krone 80 vinarjev. — Posebno priporočljive za pospeševanje potrebe brez škodljivih nasledkov. Vsaka škatlja mora imeti lastnoročni podpis izdelovatelja A. Thierry-ja. Kjer ni zaloge mojih izdelkov, naj se naroči naravnost v lekarni

„Angel varuh“ Thierry-ja (Adolf) limited v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Zaloge v vseh deželah sveta.

1.

Lekarnaja A. Thierry-ja

pristna angleška

Tannochinin - pomada za rastenje las.

Before. Ona zadržuje izginitiv las, prerani izpadek in osivenje las, potemni že osivele lase, pospešuje rastenje las ter odstrani in zabrani vsako tvorjenje luskinj.

Lonček franko 3 K 30 v

Naslovi na lekarno Thierry (Adolf) limited, tvornica za balzam v Pregradi pri Rogaški Slatini. _____

2.

After.

Mnogoštevilna spričevala na vpogled.

DIGESTIV

pristno angleški univ. jedilni prašek in prašek za prebavljanje, katerega izdeluje lekarnar

A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Nedosegljivo in nepresežno domače zdravilo, ki krepi želodec, vzbuja tek, pospešuje prebavljanje, redi in kreпча telo in lahko odpravi vsako težko prebavljanje, priporoča se posebno po povzlitju premočnih in prekrepkih, mastnih in napihujočih jedil ali preobilne pijače. Čisti tudi kri in ubrani začetek in razširjanje večine boleznih na prebavilih. Tega praško naj se vzame ena ali dve majhni žličici četrt ure po vsakem obedu s kupico vode ali še boljše dobrega vina in izpije naj se potem še pol kozarca vode ali vina. — 1 škatljica velja franko 3 K. — Vsaka škatljica mora imeti v dokaz, da je prava, lastnoročni podpis izdelovaltelja: „Thierry Adolf“. — Kjer ni zaloge tega izvrstnega praška, naj se naroča naravnost in piše na A. Thierry-ja (Adolf) limited lekarno pri „angelu varuhu“ v Pregradi pri Rogaški Slatini.

✦✦✦ Hemorhoidni prašek ✦✦✦

gotova pomoč, zdravi in odstranjuje hemorhoide (zlato žilo, krvni tok čev, zavozlanje). Rabiti le na zunan, brez zadržka v opravkih. Natančneje pove navodilo za rabo. — Vsaka škatlja mora imeti moj podpis. — Ena škatlja velja brez stroškov doposlana 8 K. — Pravi prašek je le dobiti naravnost iz lekarne „angel varuh“ A. Thierry-ja (Adolf) limited v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Zaloge v vseh deželah sveta.

Čudotvorni Pain-Expeller

le za zunanjo rabo.

Presenečeno gotov učinek mazila zoper protin, trganje po kosteh, hudo kostenico v sklepih, bolečine v hrbtu in križu, vražji tok, mrtvoudnost, zunanje prehlajenje, izvinitev, oteklina v udih, vnetje itd., kakor tudi kot zunanje krepčilo po vseh naporih in kot obvarovanje proti vsem navedenim boleznim.

Pristno le z zgoraj stoječo firmo in varstveno znamko ter s kovinsko-mošičnim zatvorom firme izdelovalčeve. — Manj kot dve steklenici se ne more pošiljati in staneti franko na vsako pošto Avstro-Ogrskega in Nemškega po poštnem povzetju ali za naprej poslani denar 3 K 60 v.

Lekarna pri „angelu varhu“

Thierry-ja (Adolf) limited v Pregradi
pri Rogiški Slatini.

HEMATIN-PASTILE

po originalnem francoskem receptu prirejene iz pristnega Llebiškega mesnega ekstrakta v spojnini s kemičnimi bistvi so najbolj zanesljivo sredstvo zoper bledico in malokrvnost ter zoper bolezni, ki nastanejo iz teh dveh. One redijo ob ednem tudi kri in so sploh redilne. Pri vseh znakovih pričunjajoče se bledice in malokrvnosti, ki se lahko spoznajo po lahkem opešanju in pri slabosti mišic, srčnem utripanju, težkem dihanju, motenju prebavljanja, želodčnem krču, omotici, trdovratnem glavobolu itd. dotičnega človeka, naj se ne zamudi pravočasno ustaviti nadaljevanje te bolezni. Zato naj vsak zaupno naroči Hematin-pastile, ki so edino zanesljivo sredstvo zoper bledico in malokrvnost.

Hematin-pastile se naredo za vsako naročilo sveže v lekarni
„Angel varuh“ Thierry (Adolf) limited v Pregrad pri
Rog. Slatini.

Ena škatljica velja franko 4 K.

Vsaka škatljica mora imeti lastnoročni podpis izdelovatelja.

A. Thierry-*ev*

prašek zoper kašelj

raztvorja sliz in pomirjuje, 80 v ena škatlja, s pošto 1 K 20 v,
franko samo ako se vpošlje znesek vnaprej.

Zaloga v vseh deželah sveta.

Homeopatična lekarna.

Naročila več kakor 10 K po pošti franko.

Staroznana dež. lekarna pri Mariji pomagaj

Ph. Mr. MILAN-a LEVSTEK-a v Ljubljani

(E. Svobode naslednik)

Reseljeva cesta št. 1 (zraven novega Fran-Josipovega Jubilejskega mostu v Levčevi hiši).

Priporoča svoje dobro znane med. farm. izdelke in izborno delujoča domača zdravila, kakor:

Cvet zoper trganje in revmatizem 1 stek. 1 K. Planinski zeliščni sok lajša hripavost in zdravi kašelj, 1 stekl. 1 K. Najboljši staroznani balzam, 1 stekl. 20 v, tucet 2 K. Zdravilna želodčna esenca, 1 stekl. 20 v, tucet 2 K. Medic. ribje olje za slabotne, ugodnega okusa, 1 stekl. 1 K. Melousine ustna in zobna voda, izbornega učinka, 1 stekl. 1 K. Tannochinin-tinktura zoper izpadanje las, 1 stekl. 1 K itd.

Domača zdravila za živino:

Redilna štupa za konje, govedo in prašiče, 1 zaboj 70 v. — Razen teh naštetih se dobivajo tudi vsa druga zdravila najboljše kakovosti vedno sveža po najnižji ceni. Po pošti na vse kraje pošilja se vsak dan dvakrat.

Ceneji nakup, kot povsod drugod!

Najcenejša tovarniška zaloga sukna

I. Grobelnik Ljubljana

Posebni oddelek za vsakovrstno sukno

kakor jaegerndorfske, brnske in angleške štofe, letne in zimske lodne, sukna in gradelna za požarne brambe, sukna za talarje, ter salonske obleke itd. Hlačevina in najboljša bela kotenina in platno.

Velika zaloga volnenega ali bombažnega blaga za ženske obleke, svilnatih in volnenih rut, kakor tudi vsakovrstnega

manufakturnega blaga.

Krojačem in šiviljam, ki stržijo več blaga, priporočam, da si naročijo moje na novo urejene vzorce, katere jim pošljem na zahtevanje zastoj in poštine prosto.

Prodaja na drobno in debelo!

Ceneji nakup, kot povsod drugod!

Prodaja na drobno in debelo!

Gričar & Mejač

LJUBLJANA

Prešernove (Slonove) ulice šte. 9

Najstarejša in največja trgovina z izgotovljenimi oblekami. — Priporoča svojo bogato zalogo izgotovljenih oblek za gospe i dečke, gospe i deklice po najnižjih cenah. — Predmeti, kojih ni v zalogi, se izdelujejo po meri točno in cenó na Dunaju.

Najnižje cene.

Največji izbor.

Skrbno
izdelovanje

Preobleke.

Popravila.

L. Mikusch,

tovarna deznikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

ALOJZIJ KORSIKA

umetni in trgovski vrtnar

trgovina s cvetlicami in semeni v Ljubljani.

Izdeluje po najnižjih cenah šopke in vence, sveže kot suhe s trakovi in napisi. Mnogovrstne rastline v loncih za sobe. Največja zaloga mnogovrstnih semen in edina res strokovno urejena semenska kupčija na Kranjskem. Vsi v to stroko spadajoči predmeti po nizkih cenah. Ilustrovani cenik je brezplačno za dobiti.

Fotografični atelije

JULIJ MÜLLER

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 8

se priporoča za izvrševanje vsakovrstnih fotografij v atelijeju kakor tudi izven hiše.

☞ Povečanja ☞
po vsaki podobi.

Pripoznanje
Nj. Veličanstva cesarja
Frana Josipa I.

Edina narodna
steklarska trgovina

FRAN ŠTRUPI

Celje, Graška cesta št. 4.

Vsakovrstno v steklarsko stroko spadajoče blago, kakor svetilnice, zrcala, različni okvirji za podobe, šipe za okna itd. itd. na debelo in na drobno. ❀

Prevzette vseh steklarskih del pri cerkvah in privatnih stavbah, ki se izvršujejo po ❀❀❀ najnižjih cenah. ❀❀❀

Najlepši okraski in dekoracije, jako primerni predmeti za darila in ❀❀ srečolove. ❀❀

Slavne javne zavode in privatnike opozarjam zlasti na svojo zalogo najboljših higijeničnih pljuvalnikov.

Postrežba točna in solidna.

DRAGOTIN HRIBAR-JA

tiskarna knjig in umetnin, knjigoveznica, trgovina knjig, papirja, pisalnega in risalnega orodja

priporoča se p. n. gg. duhovnikom, pisateljem, založnikom in slavnemu občinstvu za vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do najmodernejšje oblike. Vedno v zalogi so **obrazci za posojilnice, sodnije, občine, šole** itd.; kakor tudi v več krasnih barvah tiskane **diplome** za **častne občane in člane**.

Nadalje priporoča gg. trgovcem in slavnemu občinstvu svojo veliko zalogo

vsakovrstnega papirja

za pisarne, pisma, risanje in zavijanje, raznovrstno barvanega, svilnatega (za cvetlice), za vezanje knjig itd., zalogo raznih risank in pisank in posebno še lastno zalogo najboljših šolskih zvezkov, Hardtmuthovih in drugih svinčnikov in angleških peres po originalnih tvorniških cenah.

Zavitke za pisma raznih velikosti in barv, peresnike, črnilo, tablice, črtalnike, brisalke, krede, gobice, pušice in škatlje za peresnike, torbice, knjižice za beležke, trgovske knjige, karte za tombole, pečatni vosek itd., po najnižjih cenah.

Posebno lepa izber papirja in zavitkov v mapah in elegantnih škatljah. **Najbolje citre, gosli, kitare, harmonike in strune.**

Velika izber albumov za fotografije in spomenice, map za pisma in papirje, tintnikov, okvirov za fotografije, listnic itd. po nizkih cenah.

Šolske in molitvene knjige še poseben popust.

Sv. podobice v vseh velikostih po najnižjih cenah. Preskrbi se tudi vsakovrstni tisk na podobice.

KNJIGOVEZNICA

vzprejema vsakovrstna knjigoveška in galanterijska dela, priprosta kakor tudi najfinejša, ter jih izvršuje točno, okusno in ceno.

V zalogi so sledeče knjige:

Zbirka domačih zdravil s poljudnim opisom človeškega telesa. (III. pomnoženi natis)	K 1—	Luči, Funtek, broširane	K 1-40
Nova pesmarica. Zbirka najbolj znanih slovenskih in slovanskih pesmi. Mehko vezana	1-60	vezane	2-20
„ elegantno vezana	2-40	Gedichte, Vodovnik-Siegensfeld, elegantno vezane	2—
„ elegantno vezana	—40	Civilno-pravdni red, dr. L. Filipič, v platno vezan	5—
Srbske narodne pesmi. Sestavil J. Mohorčič	—40	Sodni pravilnik, dr. L. Filipič, broširan	1—
Obrtno spise. Nauk o dopisivanju in poslovanju, spisal A. Funtek	1-20	Majar H. P., Molitvenik Sveta družina, v pol usnje vezan	1-60
Obrtno knjigovodstvo s kratkim poukom o menicah, spisal dr. J. Romih	1-60	„ v usnje z mramornato obrezo	2—
Občinski red. Zbirka zakonov, zadevajočih posle občinskega področja, spisal dr. I. Dečko, I. zvezek	3-60	„ v usnje z zlato obrezo	2-40
„ trdo vezan	4-40	Naš dom, I. zvezek, vsebina „Cesarjevič in sestri dvojčkinji“ in „Krajevna kronika Teharskih plemičev“, broširan K —50.	
Mlinarjev Janez, slovenski junak, ali uplemenitba Teharčanov, III. natis	—80	„ II. zvezek, vsebina „Zadnji grof Celjski“ in „Iskalci biserov na otoku sv. Duha“, broširan K —50.	
Kmetijsko gospodarstvo, spisal Viljem Rohrmann	1—	„ III. zvezek, vsebina „Vojna leta 2000“ in „Doma in na tujem“, broširan K —50.	
Zbrani spisi, Pavlina Pajk, I. zvezek, broširan	2—	„ IV. zvezek, vsebina „Ciganka“, izvirna povest, ter razne humoreske, broširan K —50.	
„ elegantno vezan	3—	(Knjižica „Naš dom“ se še nadaljuje).	
„ broširan	2—	Kržišnik: Male pesmi za mladino, broširane	—24
„ II. „	2—	Ivan Bele: Viničarjev kašipot, navod, kako vinograde nanovo zasajati in obdelovati, broširan	—60
„ elegantno vezan	3—	Lovski zakon za Štajersko, broširan	—10
Gedichte, Dr. Sturm	—80	J. Kukovec: Narodno gospodarstvo, broširano	—50
Historische Novellen und Erzählungen, Dr. Sturm	—60	J. Brinar: Slomšek kot pedagog, broširan	1—
Bunte Blätter, Karl Graf Oberndorf	2—	Slomščekovo rojstvo, Mih. Lendovšek, broširan	—20
Zabavnik, spisal A. Brezovnik	1-40	Tudi je dobiti še nekaj letnikov Ilustrovanega narodnega koledarja po znižanih cenah.	
Trtna uš in trtoreja, spisal Ivan Bele	—80		
Zbrani dramatični spisi, dr. Vošnjak, II. zvezek	1—		
„ III. „	1—		

Opomba. Pri naročilih prosim, da naj blagovolijo častiti gospodje odjemalci denar naprej poslati, sicer se na naročila ne ozira. Za poštino dodati je za knjige v vrednosti do 1 krome 10 vinarjev, do 2 kron 20 vinarjev, čez 2 krome pa 30 vinarjev.

Avgust Žabkar

v Ljubljani, Dunajska cesta

železolivarna
strojna in ključalničarska tovarna

priporoča se sl. občinstvu v izdelovanje vseh v
to stroko spadajočih predmetov:

napravo in popravo **različnih strojev**
izdelovanje raznovrstnih

mlinskih in žaginih naprav

napravo turbin

po najnovejših konstrukcijah in sistemih, v po-
ljubni velikosti

napravo različnih transmisijonov
za vsako industrijo.

Nadalje najrazličnejša dela iz litega in kovanega
železa, in sicer: **grobne križe, trombe za vodo,**
kotle, peči itd.

Napravo najrazličnejših **konstrukcij**, in sicer:
železne strešne stole, mostove, rastlinjake
za vrtnarstvo raznih sistemov, kakor tudi vseh

stavninskih in ključalničarskih del:

železne ograje, vrata, okna, strelovode, in šte-
dilnike raznih velikosti.

Izdelovanje **žičnih pletenin** za vrtno ograje,
pašnike, travnike itd. itd.

Načrti in proračuni so na zahtevanje na razpo-
lago, vse po primernih tovarniških cenah.

Kemično-farm. laboratorij
izdelovalnica soda-vode.

NAJCENEJA DOBAVA kirurg. obvez in kirurški-
higijeničnih sredstev za bolniško postrežbo. Vata,
obveze, suspensoriji, inhalacijski preparati, predmeti
iz gumija itd.

ZALOGA vseh med. specialitet, med. konjak, kos-
metična sredstva, mila, parfumi, sredstva za zobe
in rast las, živila, mineralne vode itd.

POZOR!

Dunajske želodečne kapljice, olajšajo bolečine,
pomirijo vetrove. 1 steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 K.

Odvajalne kroglice, čistijo kri in pospešujejo pre-
bavo. 1 škatljica 70 v.

Prašek zoper kašelj (deljen), pomiri kašelj in raz-
tvarja sliz. 1 škatljica 1 K.

Tekočina zoper kurja očesa in obliž,
odpravi zanesljivo kurja očesa in bradavice. 1 kom. 80 v.

Esenca za lase, sredstvo za ohranjenje in rast las.
1 steklenica 1 K.

Menthol-ustna voda in zobni prašek (Denton)
za ohranjenje in čiščenje zob (biserni zobje), 1 stekl. 1 K,
1 škatljica 60 vin.

Leptilna krema kot sredstvo za ohranjenje lepe kože.
1 stekleničica 1 K.

Francosko žganje iz jelk, ublaži bolečine in trganje,
1 steklenica 1 K 20 vin.

Medicinalna ribja jeterna mast, zdravi pljuča,
tudi za otroke,
1 steklenica 1 K.

Nikdar naj se ne pozabi ime

LEKARNA „PRI ORLU“ V LJUBLJANI

ki daje brezplačno vsa pojasnila in razpošilja tudi
cenike brezplačno, ter izvrši hitro vsa naročila s
pošto ali pa z železnico.

Pri naročilih čez 5 kron poštnina prosta.

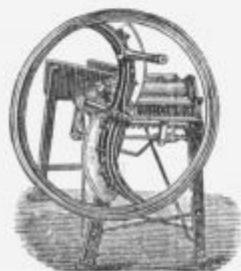
Trgovina z železnino
PETER MAJDIČ „**MERKUR**“

Na debelo!

CELJE, Graška cesta št. 12

Na drobno!

Velika zaloga železa, pločevin, železja za pluge in vozove, poljedeljskih strojev, sesalk za vodnjake in v druge svrhe, cevi iz kamenščine, ključalničarskih izdelkov, štedilnikov, peči, kuhinjske posode ter vsega v to stroko spadajočega blaga.

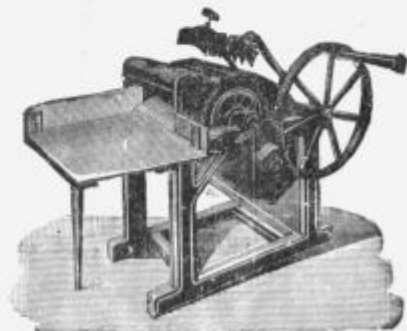

Traverze Cement

Strešna lepenka

Bogata izber

nagrobnih križev.

SLAVIJA

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

zavaruje človeško življenje

po vseh kombinacijah, izmed katerih so najugodnejše naslednje:

1. za slučaj smrti, po kateri — naj se taista primeri kadarkoli — se izplača zavarovani kapital takoj dotičnim dedičem.

2. za doživetje in smrt, t. j. ako zavarovanec doživi naprej določeno leto, katero si sam izvoli, se izplača zavarovana istina njemu samemu; ako prej umrje, pa takoj njegovim dedičem. Pri tem načinu se more zavarovati tudi tako, da mu ostane istotoliko kapitala izplačilnega po smrti, kolikor ga je prejel ob doživetju določene dobe.

3. vzajemno, n. pr. mož in žena, brat z bratom ali kakšni drugi osebi, in sicer tako, kadar umrje eden izmed njiju, se izplača zavarovana vsota preživelemu zavarovancu.

4. za dobo 20 let, t. j. ako umrje v teh letih, se izplača zavarovani znesek dedičem; ako pa jih doživi, potem določi sam, kako se mu naj izplača kapital: ves naenkrat, v do smrtnih obrokih, ali pa šele po smrti.

5. za rento ali pokojnino, katera se začenja dotičniku izplačevati takoj po enkratni vlogi gotovega zneska, ali šele po nekotikih letih, in sicer do smrti.

6. doto otrokom, zlasti dekletom, katera se izplača, ko doživi zavarovani otrok 18., 20., ali 24. leto svoje dobe in to tudi tukrat, ako je zavarovalec (oče, mati, skrbnik itd.) umrl pred koncem zavarovalne dobe, dasi v tem slučaju preneha daljše vplačevanje zavarovalnine. Ako umrje otrok pred določenim letom, se izplača vsa zavarovalnina roditelju, zavarovalcu itd., ali pa se prenese ves kapital na kakšno drugo osebo.

Vse te in ostale načine zavarovanja prevzema banka «Slavija» po ugodnejših pogojih in cenejših tarifah, kakor vse druge zavarovalnice. Vrhutega pa imajo člani banke «Slavije» — ker je vzajemna zavarovalnica — brez posebnega priplačila, še pravico do dividende, t. j. do deleža čistega dobička, ki je doslej iznašal po 10, 20, 25 in eno leto celo 48 odstotkov.

Svojim članom je banka «Slavija» doslej izplačala čez trinajstlet milijonov kron. — Po svojih rezervnih in poroštevih fondih se more meriti z vsako drugo zavarovalnico. — Kako potrebno ter koristno je zavarovanje življenja zlasti za one, ki so oženjeni in imajo otroke, dokazuje mnogo vprav presunljivih slučajev, izmed katerih navajamo tu samo dva:

7. Hinko Kavčič, posestnik in deželni poslanec na Razdrtem, se je zavaroval leto dni pred svojo smrtjo za 4000 K, plačal enoletno premijo in dasi je bil na dolgu drugoletno zavarovalnino poldrugi mesec, je izplačala banka «Slavija» njegovi obitelji ves zavarovani kapital.

8. Julij Rozina, posestnik in trgovec v Poddobu, je zavaroval dne 15. avg. 1892. l. 10.000 K na korist svojemu sinu, dne 10. marca 1893. l. pa 10.000 K na korist svoje hčerki. Za prvo zavarovanje je plačal 454 K 84 v; za drugo pa samo eden letoletni obrok 300 K 70 v. Nesreča je hotela, da je umrl dne 16. julija 1893. leta in tako prejme vsak njegovih otrok za neznatno vplačilo 755 K 34 v, kadar doseže 24. leto svoje starosti, 10.000 K.

Zavarovalnina v vseh oddelkih je narasla na 5.960.388 K 21 v. Rezerve in fondi z rezervami za nerešene škode iznašajo 23.698.180 K 74 v. Prištevisi h gorenjim 23.698.180 K 74 v fond za podedovanjsko društvo, penzijski fond uradniški in penzijski fond zastopniški, iznašajo vsi fondi in rezerve 24.189.840 K 65 v.

Vsa podrobnejša pojasnila o zavarovalnih zadevah daje radovoljno generalni zastop banko «Slavije» v Ljubljani v lastni hiši v Gospodskih ulicah števil. 12.

„Ljubljanska kreditna banka“

Špitalske ulice 2 — V LJUBLJANI — Špitalske ulice 2

Podružnica v Spljetu.

Denarne vloge sprejema na vložne knjižice in na tekoči račun s 4 odst. obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga; otvarja

Čekovni račun tvrdkam, katere lahko poljubno razpolagajo s čeki v svojem imetju; sprejema

Naročila na vrednostne papirje; preskrbuje

Nakup in prodajo vseh vrst rent,

drž. papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. pod najkulantnejšimi pogoji. Pri nakupu vrednost. papirjev za

Vojaške ženitninske kavcije, se ozira v prvi vrsti na kolikor mogoče visoko obrestovanje in preskrbuje vso tozadevno manipulacijo. Predupne na vrednostne papirje daje proti primernim obrestim.

Borzna naročila za dunajsko, praško, tržaško in inozemsko borzo izvršuje najkulantneje. Eskomptuje in vnovčuje menice kakor tudi nakaznice na vsa mesta.

Stavbene kredite dovoljuje proti ugodnim pogojem.

Zavaruje srečke in druge vrednostne papirje proti kurzni izgubi pri izžrebanju. Izdaja promese k vsakemu žrebanju. Sprejema v Depot in oskrbo vrednostne papirje; prodaja večje

Srečke na tekoči račun; v tem slučaju vložni kupovalec na račun 20—30 odst. kurzne cene in ostanek pa lahko odplačuje v poljubnih obrokih.

Izplačila na vsa tu- in inozemska mesta izvršuje najkulantneje.

Blagovni oddelek se peča s prodajo sladkorja.

JOSIPINA ŠUMI

tvornica kanditov v Ljubljani, Gradišče.

P. n. trgovcem in slav. občinstvu priporočam svojo veliko zalogo raznih sladčičarskih izdelkov, ter navajam nastopno: Čokolada v vsaki velikosti od 2 v do 1 K 30 v. Kakao-prašek (Kakao-Pulver), zakuhano na mleku jako priljubljena pijača za male in odrasle. Malinovec (Himbeersaft) liter 1 K 60 v, na debelo ceneje. Fine bonbone iz čokolade in druge. Roks- in drops-metinke in druge trgovske sladčice. Vedno v zalogi cvetlice in rože za okrašenje tort v vsaki velikosti. Sadlin (solzne) kilo 80 kr.

Za sv. Miklavža in Božič

vsakovrstne predmete za okrašenje božičnih drevesc itd. Škatljice (Bonbonier) jako fino izdelane, napolnjene z bonboni, lepo ter času primerno darilo po vsakej ceni, male in velike.

Vsa v to stroko spadajoča naročila izvršujem točno ter po najnižji ceni. — Privatnim pošiljam le proti povzetju.

Slovenci! Svoji k svojim!

Velika narodna trgovina manufakturnega blaga
KAROL VANIČ v Celju

„Narodni dom“
Cesarja Jožefa trg

„Pri dobrem pastirju“
Graška cesta

priporoča svojo velikansko zalogo
suknenega, modnega in volnenega
blaga za moške in ženske obleke. —
Baržuna, pliša, svile in vsakovrstnih
modnih olupšal. Perilnega blaga in
platna. Čipke, veznine (štikarije),
volnene zastore in vsakovrstne gar-
niture. Potna in posteljna ogrinjala.
Svileni robci. — Velika izbor kravat,
srajc, ovratnikov, nogavic i. modrcev.

Velika zaloga žime in perja.
Sobne preproge v vsaki velikosti!

Za pobarvanje šolskih tabel

priporoča trgovina

Dragotin Hribarja
v Celju

izborni temni lak

brez leska, po originalni tvorniški ceni
kilogram po 7 K 60 v. Eden kilogram
tega laka zadostuje za prebarvanje 4 do
6 tabel. Zunanja naročila se izvršujejo
točno.

➤ Gumi za trte.
LAMPIJONI. ➤

➤ Karte za tombole.

Največja in najcenejša domača eksportna tvrdka.

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta. Poštna hranilnica št. 861.350.

H. SUTTNER

urur v Kranju

izborna zaloga ur, zlatnine in srebrnine

priporoča svojo izborno zalogo finih in natančno idočih pravih švicarskih žepnih ur, bodisi zlatih, srebrnih ali nikljevih, ter svojo zalogo stenskih ur in budilnikov v veliki izbiri; nadalje vseh vrst verižic, obeskov, ključev, tolarjev, uhanov, murčkov, zvezdic itd.

Najnovejši ceniki
na zahtevanje za-
stoj in poštnine
prosto.

Za ure se garantira dve leti; vsaka stvar je od c. kr. kontroln. urada štempljana. — Ako naročeno blago ni po volji, se v teku 8 dni zamenj ali pa se denar vrne.

OPOMBA. Da je moje blago res fino in dobro, dokaže dejstvo, da ga pošiljam ne samo v domače dežele, ampak tudi v inozemstvo, kakor v Srbijo, Bolgarsko, Benečansko, Nemčijo in celo v Ameriko. Od vseh teh krajev dobivam pa tudi mnogo pohvalnih pisem, katera pisma so vsakemu za vpogled na razpolago.

Kdor hoče dobro idočo uro kupiti po nizki ceni, naj se obrne zaupljivo na mojo tvrdko.

Priznано dobro blago. Žepne ure so pravega švicarskega izdelka.

Mali dobiček — veliko razpečavanje.

Prva kranjska tvornica
pletenin in tkanin

Dragotin Hribar

 v LJUBLJANI

priporoča gg. trgovcem v mestu
in na deželi lastne izdelke ple-
tenin, kakor: nogavice, jopiče,
srajce, spodnje hlače, rokavice,
gorenske volnene jopiče,
otročje kapice in srajčice itd.
    na debelo.

Tovarniška zaloga

v Šelenburgovih ulicah št. 13
pa prodaja vse to na drobno.
Cenjeno občinstvo se vljudno
opozarja na to narodno pod-
 jetje.

Najboljša in najcenejša prilika za štedenje!

Stanje vlog 30. junija 1902:
blizu 9 milijonov kron.

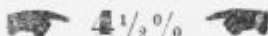
Denarni promet v letu 1901:
čez 23 milijonov kron.

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče št. 1, sedaj:

Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. ure
zjutraj do 1. ure popoldan in jih **obrestuje** po

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od
vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Stanje vlog 30. junija 1902:
8,818.060 K 70 v.

Denarni promet v letu 1901:
23,559.611 K 20 v.

Hranilne knjižice se sprejemajo kakor gotov denar,
ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nala-
ganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na
razpolago.

V LJUBLJANI, dne 1. julija 1902.

Dr. Ivan Šušteršič, predsednik. **Josip Šiška**, knezo-
škofijski kancelar, podpredsednik. **ODBORNIKI**:
Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v
Št. Vidu nad Ljubljano; **Josip Jarc**, veleposestnik v
Medvodah; **Dr. Andrej Karlin**, stolni kanonik v
Ljubljani; **Karol Kauschegg**, veleposestnik v Ljub-
ljani; **Matija Kolar**, župnik pri Dev. Mar. v Polju;
Ivan Kregar, načelnik okrajne bolniške blagajne v
Ljubljani; **Frančišek Leskovic**, zasebnik in bla-
gajnik „Ljudske posojilnice“; **Karol Pollak**, tovarnar
in posestnik v Ljubljani; **Gregor Šlibar**, župnik na
Rudniku; **dr. Aleš Ušeničnik**, profesor bogoslovja
v Ljubljani.

